

Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

Το μέλλον μας: αισθητική, βιωσιμότητα, συμπεριληπτικότητα

Το eTwinning και το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους

#eTwinning

Erasmus+

Διευρύνοντας τους ορίζοντες, εμπλουτίζει τη ζωή.

Αθλητισμός

Jean Monnet

Νεολαία

Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

Εκπαίδευση ενηλίκων

Σχολική εκπαίδευση

Erasmus+

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση διατίθενται στο διαδίκτυο (<http://europa.eu>).

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2022

Print	ISBN 978-92-9484-847-5	doi:10.2797/023699	EC-07-22-150-EL-C
PDF	ISBN 978-92-9484-883-3	doi:10.2797/300064	EC-07-22-150-EL-N
EPUB	ISBN 978-92-9488-012-3	doi:10.2797/927060	EC-07-22-150-EL-E

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2022

Το παρόν έντυπο συνέταξαν οι Anne Gilleran, Assi Honkanen, Νικόλαος Μουράτογλου και Ειρήνη Πατεράκη από την Κεντρική Υπηρεσία Υποστήριξης του eTwinning, την οποία διευθύνει το Ευρωπαϊκό Σχολικό Δίκτυο [European Schoolnet (EUN Partnership)], βάσει σύμβασης με τον Ευρωπαϊκό Εκτελεστικό Οργανισμό Εκπαίδευσης και Πολιτισμού, που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τον ανάδοχο του έργου και δεν απηχούν την επίσημη θέση της αναθέτουσας αρχής.

Η πολιτική περαιτέρω χρήσης εγγράφων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής βασίζεται στην απόφαση 2011/833/ΕΕ της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 2011, για την περαιτέρω χρήση εγγράφων της Επιτροπής (ΕΕ L 330 της 14.12.2011, σ. 39). Εάν δεν ορίζεται διαφορετικά, η περαιτέρω χρήση του παρόντος εγγράφου επιτρέπεται βάσει της άδειας Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση εφόσον αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι τυχόν αλλαγές.

Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή στοιχείων τα οποία δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενδέχεται να απαιτείται άδεια απευθείας από τους κατόχους των σχετικών δικαιωμάτων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν κατέχει τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας των εικόνων που δεν συνοδεύονται από την ένδειξη © Ευρωπαϊκή Ένωση.

Δικαιώματα δημιουργών και ευχαριστίες

Φωτογραφία εξωφύλλου: © Pololia, Robert Kneschke

Άλλες φωτογραφίες: © Nataliaderiabina, Bettapoggi, Syda Productions, Alphaspirit, Halfpoint, Yanadjan, Gorodenkoff, Davide Angelini, Insta_photos, GVS, Nabodin

Γραφικός σχεδιασμός: Cecilia Brugnoli

Το μέλλον μας: αισθητική, βιωσιμότητα,
συμπεριληπτικότητα

Το eTwinning και το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους

Περιεχόμενα

Πρόλογος σ. 6

**Το Νέο
Ευρωπαϊκό Μπάουχαους** σ. 12

- 2.1. Τα τέσσερα κύρια θέματα του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους
- 2.2. Η εκπαίδευση ως σημαντικός πυλώνας
- 2.3. Επόμενα βήματα: μετασχηματισμός των χώρων μάθησης και το βραβείο του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους 2023

Συμπέρασμα σ. 80

Προσάρτημα σ. 84

Εισαγωγή σ. 8

Το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους στα έργα eTwinning σ. 20

- 3.1. Mission #Explorers of Nature
- 3.2. Earth should not be a frying pan
- 3.3. The School of Magic Inspiring Learning Experiences
- 3.4. European Art 2.0
- 3.5. Futurtopia
- 3.6. Be Smart – Be Part!

Βιβλιογραφία σ. 83

Mariya Gabriel
Επίτροπος Καινοτομίας, Έρευνας, Πολιτισμού,
Εκπαίδευσης και Νεολαίας

Το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους μας προσκαλεί να ονειρευτούμε, να φανταστούμε και να πειραματιστούμε. Είναι ένα κίνημα που διερευνά πώς μπορούμε να οικοδομήσουμε ένα βιώσιμο μέλλον χωρίς αποκλεισμούς βασισμένο στις αξίες που ενώνουν την Ευρώπη. Καθώς το 2022 είναι η χρονιά που ο πόλεμος έκανε ξανά την εμφάνισή του στην ευρωπαϊκή ήπειρο, μια τέτοια προσπάθεια φαίνεται πιο σημαντική από ποτέ άλλοτε.

Φέτος το βιβλίο eTwinning επικεντρώνεται στην πρωτοβουλία του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους. Η πρωτοβουλία θεσπίστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Σεπτέμβριο του 2021 και είναι ένα διεπιστημονικό κίνημα που φέρνει σε επαφή πολίτες, εμπειρογνώμονες, υπευθύνους χάραξης πολιτικής και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Μας καλεί όλους να πάρουμε μέρος στον διάλογο και να μοιραστούμε τις σκέψεις μας. Είναι επίσης μια έκκληση για πειραματισμό και δράση. Μαζί μπορούμε να οικοδομήσουμε ένα μέλλον βιώσιμο, χωρίς αποκλεισμούς και όμορφο.

Για τα παιδιά και τους νέους στις κοινωνίες μας, τα σχολεία είναι χώροι διαβίωσης και μάθησης. Πρόκειται για τα μέρη όπου περνούν το μεγαλύτερο

μέρος του χρόνου τους και αποκτούν γνώσεις, αναπτύσσουν δεξιότητες και διαπλάθονται ως δημοκρατικοί πολίτες. Η βιωσιμότητα, η ποιότητα της εμπειρίας και η συμπεριληπτικότητα πρέπει επομένως να βρίσκονται στο επίκεντρο των σχολείων μας.

Στο παρόν βιβλίο θα βρείτε έξι εξαιρετικά έργα που μπορούν να εμπνεύσουν τους παιδαγωγούς και το εκπαιδευτικό προσωπικό να δοκιμάσουν νέες δραστηριότητες ή μεθόδους διδασκαλίας στην τάξη ή να το κάνουν αυτό πράξη. Τα έργα που παρουσιάζονται προσφέρουν καινοτόμες προσεγγίσεις ως προς τα σχολεία και την εκπαίδευση και συγκεκριμένες ιδέες για δραστηριότητες στην τάξη, ιδίως έργα eTwinning. Οι δραστηριότητες μπορούν να θεωρηθούν ιδέες που προσφέρονται για άμεση χρήση (plug-and-play), αλλά και πρόσκληση για προβληματισμό σχετικά με τις διδακτικές πρακτικές.

Όλα τα έργα έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο του eTwinning, το οποίο είναι μια πλατφόρμα, μια κοινότητα και ένα μοναδικό πλαίσιο για την ανάπτυξη και τη δοκιμή νέων διδακτικών δραστηριοτήτων και τη συνεργασία με σχολεία από όλη την Ευρώπη και τις συμμετέχουσες χώρες. Από το 2005, το eTwinning προσφέρει μια διαδικτυακή πλατφόρμα για την υποστήριξη της ανταλλαγής γνώσεων και βέλτιστων πρακτικών και την από κοινού ανάπτυξη έργων. Από αυτή την άποψη, το eTwinning έχει θέση στο κίνημα του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους. Το eTwinning δίνει στους εκπαιδευτικούς και στα σχολεία την ευκαιρία να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους, να δοκιμάσουν νέες διδακτικές

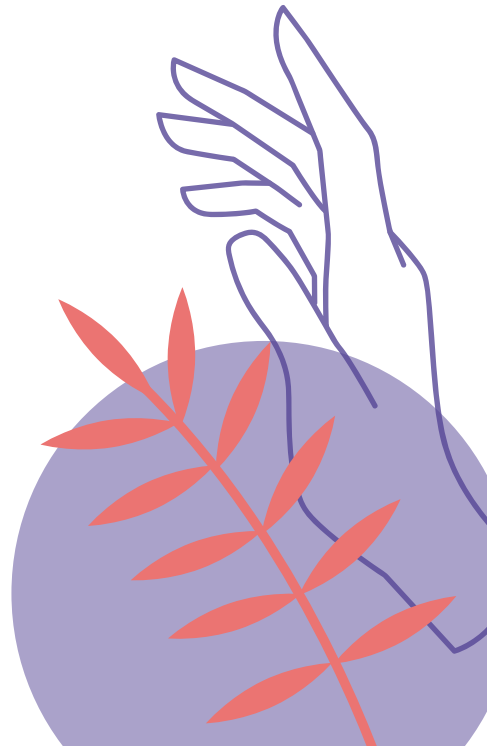
δραστηριότητες και να συνεργαστούν
διασυνοριακά με άλλα σχολεία.

Θέλω να ευχαριστήσω όλους
τους eTwinners και ιδιαίτερα τους
εκπαιδευτικούς και τους μαθητές
που συμμετείχαν στα έργα τα οποία
παρουσιάζονται στο παρόν βιβλίο. Τα
εν λόγω έργα είναι παραδείγματα του
πώς μπορούμε να επανασχεδιάσουμε
τα σχολεία μας και να κάνουμε
τα όνειρα αυτά πραγματικότητα.
Μέσω του πειραματισμού και της
επανεφεύρεσης μεθόδων διδασκαλίας,
δραστηριοτήτων για την τάξη και της
ενεργής συμμετοχής των μαθητών,
μπορούμε να καταστήσουμε τη
μαθησιακή εμπειρία πιο γόνιμη και
σύγχρονη.

Ελπίζω ότι θα αντλήσετε έμπνευση
από αυτά τα εξαιρετικά έργα για τα
οποία θα διαβάσετε. Είναι μια καλή
ευκαιρία να αναλογιστείτε τις δικές

σας πρακτικές και να διαπρέψετε
στη διδασκαλία σας. Το eTwinning
προσφέρει το τέλειο περιβάλλον γι'
αυτό, καθώς μπορείτε να έρθετε σε
επαφή με άλλους εκπαιδευτικούς, να
μοιράζεστε συνεχώς τις γνώσεις και
τις εμπειρίες σας, να μαθαίνετε ο ένας
από τον άλλο και να αναπτύσσετε νέα,
καινοτόμα έργα με τις τάξεις σας.

Ελπίζω να ανταποκριθείτε στο κάλεσμα,
να γίνετε μέρος του κινήματος και να
δημιουργήσετε ένα πιο βιώσιμο και
όμορφο μέλλον χωρίς αποκλεισμούς.

1

Εισαγωγή

Γενικές πληροφορίες

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέσπισε την πρωτοβουλία του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουσαους ως μια περιβαλλοντική, οικονομική και πολιτιστική δράση που συνδέει την **Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία** με τους χώρους διαβίωσης και τις εμπειρίες μας, προκειμένου να υποστηριχθεί ο μετασχηματισμός της Ευρώπης μετά την πανδημία COVID-19. Στον τομέα της εκπαίδευσης, η **σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τη μικτή μάθηση** για πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς επιχειρεί να επιτύχει την ψηφιακή ετοιμότητα μακροπρόθεσμα συνδυάζοντας μαθησιακά περιβάλλοντα και εργαλεία. Προτείνει να χρησιμοποιούνται ποικίλα περιβάλλοντα μάθησης, όπως δημόσιες βιβλιοθήκες και κοινοτικοί χώροι, για την υποστήριξη της ευεξίας, της αυτονομίας και της εξατομικευμένης μάθησης των εκπαιδευομένων. Επιπλέον, η **πρόταση σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τη μάθηση για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα** συστήνει τη στήριξη των εκπαιδευτικών, προκειμένου να υιοθετήσουν μεθόδους διδασκαλίας που βελτιώνουν τις διπιστημονικές προσεγγίσεις της μάθησης σχετικά με την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, έτσι ώστε όλοι οι εκπαιδευόμενοι να μπορούν να γίνουν φορείς αλλαγής και να μάθουν να ενεργούν με στόχο τη διαμόρφωση ενός πιο βιώσιμου κόσμου. Η εκπαίδευση μπορεί ασφαλώς να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο σε αυτό, καθώς οι εκπαιδευτικοί μπορούν να βοηθήσουν και να εμπνεύσουν τους μαθητές τους να φανταστούν και να οικοδομήσουν μαζί ένα βιώσιμο και όμορφο μέλλον χωρίς

αποκλεισμούς. Με την πάροδο των χρόνων, το eTwinning έχει πλέον να επιδείξει αρκετά έργα όπου οι μαθητές:

- φαντάζονται το σχολείο των ονείρων τους και την πόλη/τη χώρα/τον κόσμο των ονείρων τους.
- αναλαμβάνουν δράση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και προτείνουν βιώσιμες λύσεις.
- αισθάνονται ότι συμπεριλαμβάνονται ανεξάρτητα από την ηλικία, το φύλο, το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο ή τις εκπαιδευτικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν.
- μαθαίνουν για την πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης και εμπνέονται από την τέχνη και τον πολιτισμό.
- εργάζονται σε διάφορους διαδικτυακούς και φυσικούς χώρους μάθησης.

Στη διάρκεια της πανδημίας, οι συμμετέχοντες στο eTwinning (eTwinners) προσαρμόστηκαν εύκολα στην εξ αποστάσεως διδασκαλία έκτακτης ανάγκης και εξασφάλισαν εκπαίδευση υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς για τους μαθητές τους. Ειδικότερα, με βάση τις συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν για τις περιπτώσιολογικές μελέτες που περιλαμβάνονται στο παρόν βιβλίο, πολλοί eTwinners ανέφεραν ότι, χάρη στη συμμετοχή τους στο eTwinning, ήταν ήδη εξοικειωμένοι με πλατφόρμες, εργαλεία και στρατηγικές μάθησης που απαιτούνται

για τη διαδικτυακή διδασκαλία και μπορούσαν να εργάζονται με άνεση μέσω διαδικτύου και να διοργανώνουν συνεργατικές διαδικτυακές δραστηριότητες για τους μαθητές τους. Επιπλέον, χρησιμοποιούσαν ήδη διαφορετικούς χώρους μάθησης, όπως τον αυλόγυρο του σχολείου, μουσεία και πολιτιστικά κέντρα, και —ιδίως όταν δεν επιτρέπονταν επισκέψεις σε φυσικούς χώρους κατά τη διάρκεια της πανδημίας— διαδικτυακούς χώρους μάθησης.

Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, η κοινότητα του eTwinning είχε την ευκαιρία να υλοποιήσει έργα και να παρακολουθήσει διάφορα σεμινάρια επαγγελματικής ανάπτυξης σχετικά με θέματα όπως η πολιτιστική κληρονομιά, η ένταξη, η κλιματική αλλαγή, ο γραμματισμός στα ΜΜΕ και η παραπληροφόρηση. Το θέμα του eTwinning για το 2022, το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουσαους, συγκέντρωσε όλες αυτές τις γνώσεις και την πείρα και βοήθησε τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές να προβληματιστούν περαιτέρω και να φανταστούν εκ νέου τα σχολεία τους, τις πτυχές και τα στοιχεία που κάνουν το μαθησιακό τους περιβάλλον όμορφο, συμπεριληπτικό και βιώσιμο. Όπως εξηγεί στη ζωγραφιά της η Carlotta από το Scuola Secondaria di 1° grado Materdona Moro της Ιταλίας: «Το

σχολείο των ονείρων μου είναι ένα σχολείο που χρησιμοποιεί εναλλακτικές πηγές ενέργειας και περιβάλλεται από δέντρα. Οι μαθητές πηγαινούν στο σχολείο με ποδήλατο. Είναι ένα σχολείο ανοικτό σε όλους, όπου δεν υπάρχουν προκαταλήψεις και όλοι οι μαθητές περνούν καλά».

Τι προσφέρει το παρόν βιβλίο;

Στόχος του βιβλίου είναι να διερευνηθεί η πρωτοβουλία του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουσαους και οι βασικές αξίες της —βιωσιμότητα, αισθητική και συμπεριληπτικότητα— όπως αντικατοπτρίζονται στα έργα eTwinning εκπαιδευτικών και μαθητών από όλη την Ευρώπη.

Στο πρώτο κεφάλαιο, θα ανακαλύψετε τι είναι το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουσαους και πώς η εν λόγω πρωτοβουλία συνδέεται με την εκπαίδευση και τη μάθηση. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται έξι περιπτώσιολογικές μελέτες έργων eTwinning που πραγματοποιήθηκαν με μαθητές διαφόρων ηλικιών. Στα έργα αυτά διερευνήθηκαν διάφοροι τομείς του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουσαους, όπως η βιωσιμότητα, η ευεξία, η αισθητική και η συμπεριληπτικότητα. Επίσης, οι δραστηριότητες σχεδιάστηκαν έτσι ώστε οι μαθητές να μπορέσουν να κατανοήσουν βαθύτερα τις διάφορες προκλήσεις και να ενθαρρυνθεί η κριτική σκέψη και η δημιουργικότητα, δεξιότητες που απαιτούνται προκειμένου οι μαθητές να γίνουν φορείς αλλαγής.

Όσον αφορά τις περιπτώσιολογικές μελέτες, οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στα έργα κλήθηκαν να

συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις που απευθύνονταν ειδικά σε διευθυντές, μαθητές και γονείς που συμμετείχαν στα έργα eTwinning. Επιπλέον, δύο εκπαιδευτικοί ανά έργο συμμετείχαν σε διαδικτυακές συνεντεύξεις, κατά τις οποίες υποβλήθηκαν συμπληρωματικές ερωτήσεις, προκειμένου να γίνει καλύτερα κατανοητή η διαδικασία υλοποίησης του έργου. Αφού συντάχθηκαν οι περιπτωσιολογικές μελέτες, ζητήθηκε από εμπειρογνώμονες να σχολιάσουν το περιεχόμενο και τις δραστηριότητες των έργων, ανάλογα με τον τομέα ειδίκευσής τους, να προσθέσουν τη δική τους οπτική γωνία και να προτείνουν πρόσθετους πόρους και υλικά που θα μπορούσαν να φανούν χρήσιμα σε άλλους εκπαιδευτικούς.

Σε κάθε περιπτωσιολογική μελέτη θα ενημερωθείτε σχετικά με:

- την ιδέα και τη σύλληψη του έργου·
- τα θέματα που κάλυψε και πώς ενσωματώθηκε στο σχολικό αναλυτικό πρόγραμμα·

- τις δραστηριότητες που σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν με στόχο την προώθηση των ικανοτήτων των μαθητών (ψηφιακές, συνεργατικές, επικοινωνιακές κ.λπ.)·
- τη σύνδεση του έργου eTwinning με το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους·
- το πώς εκπαιδευτικοί και μαθητές περιγράφουν το σχολείο των ονείρων τους·

Αυτές οι περιπτωσιολογικές μελέτες είναι μόνο μερικά παραδείγματα έργων eTwinning που πραγματοποιούνται τα προαναφερθέντα θέματα και ελπίζουμε ότι θα αποτελέσουν πόρο και πηγή έμπνευσης για όλους τους εκπαιδευτικούς.

Ας μην ξεχνάμε ότι, για να είναι το **μέλλον** μας **όμορφο** και **βιώσιμο**, πρέπει να δράσουμε **όλοι μαζί**.

2

Το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους

Εμπειρογνώμονας: Vera Winthagen, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η Vera Winthagen είναι υπεύθυνη χάραξης πολιτικών και εργάζεται στον τομέα του σχεδιασμού πολιτικών στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή εφαρμόζοντας μεθόδους σχεδιασμού για την εξεύρεση νέων τρόπων χάραξης πολιτικών. Έχει σπουδάσει βιομηχανικό σχεδιασμό με έμφαση στον ανθρωποκεντρικό σχεδιασμό και στις συμμετοχικές μεθόδους. Επί του παρόντος εργάζεται στο πλαίσιο του **Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους**, μιας δημιουργικής και διεπιστημονικής πρωτοβουλίας που συνδέει την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία με τους χώρους διαβίωσης και τις εμπειρίες μας και συνδυάζει τη βιωσιμότητα με την ένταξη και την αισθητική με στόχο την εξεύρεση νέων λύσεων για το μέλλον.

Το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους επιδιώκει να μεταφράσει τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας σε πολιτιστικές, ανθρωποκεντρικές και απτές δράσεις που προσβλέπουν στη βελτίωση της ευεξίας και της υγείας των πολιτών και των μελλοντικών γενεών. Η πρωτοβουλία εκφράζει τη φιλοδοξία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

να δημιουργήσει όμορφα, βιώσιμα και συμπεριληπτικά περιβάλλοντα, προϊόντα και τρόπους ζωής σε διάφορους τομείς της κοινωνίας μας και της οικονομίας. Στόχος της είναι να δοθεί σε όλους τους πολίτες πρόσβαση σε ανακυκλώσιμα προϊόντα με χαμηλότερη ένταση άνθρακα τα οποία υποστηρίζουν την αναγέννηση της φύσης και προστατεύουν τη βιοποικιλότητα.

Το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους συνιστά επομένως ένα μακρόπνοο σχέδιο ελπίδας, το οποίο προσδίδει μια πολιτιστική και δημιουργική διάσταση στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, αναπτύσσοντας βιώσιμη καινοτομία χωρίς αποκλεισμούς σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Ακριβώς όπως συνέβη στο παρελθόν με το Μπάουχαους—μια διεπιστημονική σχολή τέχνης που δημιουργήθηκε το 1919, σε μια εποχή ριζικών μετασχηματισμών—, βρισκόμαστε στην αρχή μιας νέας εποχής. Οι ιδρυτές του ιστορικού κινήματος ενέταξαν τον μετασχηματισμό αυτό στο έργο τους και αναζήτησαν ελπιδοφόρες, αισιόδοξες λύσεις σε νέες προκλήσεις. Το Μπάουχαους έγινε γρήγορα ένα παγκόσμιο πολιτιστικό κίνημα στους κόλπους του οποίου συγκεντρώθηκαν καλλιτέχνες, σχεδιαστές, αρχιτέκτονες και τεχνίτες. Το παλιό Μπάουχαους αποτέλεσε την έμπνευση για την ανάνεωση μιας διεπιστημονικής προσέγγισης, η οποία είναι ιδιαίτερα απαραίτητη για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της εποχής μας, όπου για ακόμα μία φορά βρισκόμαστε αντιμέτωποι με ριζικούς μετασχηματισμούς.

Ως ένα πρώτο βήμα σε αυτό το συμμετοχικό έργο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απευθύνθηκε στην κοινωνία των πολιτών και στα ενδιαφερόμενα μέρη στο πλαίσιο της φάσης του από κοινού σχεδιασμού. Μετά την ανακοίνωση του έργου από την πρόεδρο Ursula von der Leyen τον Σεπτέμβριο του 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε μια ανοιχτή πρόσκληση υποβολής απόψεων σχετικά με το θέμα του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους και τις προκλήσεις που θα πρέπει να

αντιμετωπίσει, καθώς και ιδεών και εμπειριών όσον αφορά τις υπάρχουσες βέλτιστες πρακτικές για την υλοποίησή του. Η έννοια του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους βασίζεται στις διάφορες απόψεις και ιδέες που κατατέθηκαν στη διάρκεια αυτής της φάσης. Η δημοτικότητα της πρωτοβουλίας έχει ενισχυθεί τον τελευταίο χρόνο και έτσι τον Σεπτέμβριο του 2021 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε **ανακοίνωση** στην οποία παρουσιάζει την έννοια και τα επόμενα βήματα

2.1. Τέσσερα κύρια θέματα του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους

Η δημιουργία ενός κινήματος προϋποθέτει συνεργασία με το ευρύ κοινό και ανακάλυψη των ενδιαφερόντων, των αναγκών και των κινήτρων του. Κατά την ανάλυση των στοιχείων που προέκυψαν από τη φάση του από κοινού σχεδιασμού, η Επιτροπή εντόπισε τέσσερα θέματα που θα χρησιμοποιούσε ως γνώμονα για την υλοποίηση του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους.

Επανάσυνδεση με τη φύση

Οι ιδέες που υποβλήθηκαν φανερώνουν τη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση και την αυξημένη προθυμία του κόσμου να αντιμετωπίσει την κλιματική αλλαγή και να μειώσει την έκθεσή του στη ρύπανση. Η συνειδητοποίηση της ανάγκης αποκατάστασης της επαφής με τη φύση, μεταξύ άλλων για λόγους υγείας και ευεξίας, υποστηρίζεται από έρευνες. Η αύξηση των ευκαιριών

για επαφή με πράσινους δημόσιους χώρους μεταφράζεται σε καλύτερη υγεία για τον πληθυσμό και μειώνει τις ανισότητες στον τομέα της υγείας που σχετίζονται με το εισόδημα. Λύσεις βασισμένες στη φύση μπορούν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των πλημμυρών και άλλων ακραίων καιρικών φαινομένων στις πόλεις, ενώ παράλληλα διαμορφώνουν ένα πιο ελκυστικό δομημένο περιβάλλον. Η δράση για το κλίμα δεν θεωρείται πλέον κάτι αφηρημένο αλλά αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινής ζωής που μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα του αέρα, του νερού και του εδάφους και τις συνολικές συνθήκες διαβίωσης. Είναι αναγκαία η μετάβαση από μια ανθρωποκεντρική σε μια βιοκεντρική προοπτική, η οποία εμπνέεται από τη φύση και αντλεί διδάγματα από αυτήν. Οι ιδέες που κατατέθηκαν κατά τη φάση του από κοινού σχεδιασμού υπογραμμίζουν τον κρίσιμο ρόλο που διαδραματίζουν η εκπαίδευση και ο πολιτισμός

για τη μεγάλη στροφή προς νέες συμπεριφορές και αξίες.

Ανάκτηση του αισθήματος του ανήκειν

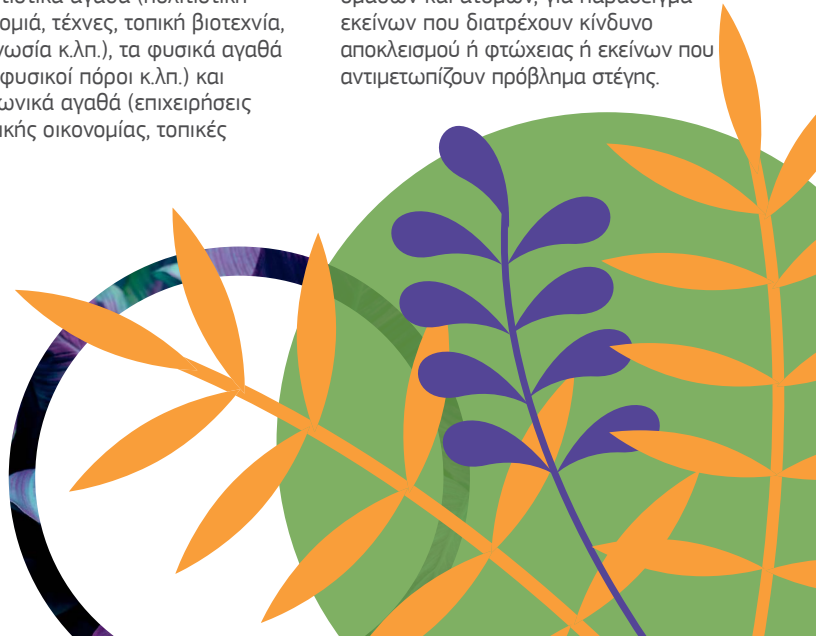
Οι συνεισφέροντες εξέφρασαν έντονα την επιθυμία να οικοδομηθούν γέφυρες μεταξύ των ανθρώπων. Αυτό απαιτεί ενθάρρυνση της διαγενεακής αλληλεγγύης, ανάπτυξη δεσμών μεταξύ της εκπαίδευσης και των τεχνών σε τοπικό επίπεδο και βελτίωση των κοινών χώρων και των χώρων συνάντησης. Η οικονομία της εγγύτητας, που περιλαμβάνει έννοιες όπως οι «πόλεις των 15 λεπτών», όπου οι πολίτες έχουν πρόσβαση σε κοντινή απόσταση με τα πόδια σε βασικές υπηρεσίες και υποδομές, είναι ένας ακόμα τρόπος για την ενίσχυση των συνδέσεων και την προώθηση υγιούς, βιώσιμης και ενεργής κινητικότητας.

Τα πολιτιστικά αγαθά (πολιτιστική κληρονομιά, τέχνες, τοπική βιοτεχνία, τεχνογνωσία κ.λπ.), τα φυσικά αγαθά (τοπία, φυσικοί πόροι κ.λπ.) και τα κοινωνικά αγαθά (επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας, τοπικές

οργανώσεις και ενώσεις κ.λπ.) προσδίδουν μοναδικότητα σε έναν τόπο. Η πολιτιστική ζωή, οι καλλιτεχνικές εκδηλώσεις και οι συναυλίες είναι ευκαιρίες για κοινωνικές επαφές και αλληλεπίδραση, συνδετικά στοιχεία που δημιουργούν την αίσθηση του ανήκειν.

Προτεραιότητα σε τόπους και ανθρώπους που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη

Οι συμμετέχοντες στη φάση του από κοινού σχεδιασμού τόνισαν ότι το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουσαους πρέπει να είναι συμπεριληπτικό. Αυτό δεν αφορά μόνο τους ανθρώπους αλλά και τους τόπους όπου ζουν. Οι όμορφες και βιώσιμες λύσεις πρέπει να είναι οικονομικά προσιτές και προσβάσιμες σε όλους. Θα πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι ειδικές καταστάσεις των πλέον ευάλωτων ομάδων και ατόμων, για παράδειγμα εκείνων που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού ή φτώχειας ή εκείνων που αντιμετωπίζουν πρόβλημα στέγης.

Η ανάγκη για μακροπρόθεσμη συνεκτίμηση του κύκλου ζωής στο βιομηχανικό οικοσύστημα

Οι συμμετέχοντες στη φάση του από κοινού σχεδιασμού επισήμαναν τη σαφή ανάγκη για περισσότερη κυκλικότητα, προκειμένου να αντιμετωπιστούν η μη βιώσιμη χρήση πόρων και τα απόβλητα, συμπεριλαμβανομένης της εξεύρεσης χρήσεων για κτίρια ή υποδομές

που έχουν περιέλθει σε αχρηστία. Για παράδειγμα, όπου είναι εφικτό, προτεραιότητα θα πρέπει να δίνεται στην επαναχρησιμοποίηση, την αναγέννηση, την επιμήκυνση της διάρκειας ζωής και τη μετατροπή των υφιστάμενων κτιρίων αντί της κατασκευής νέων κτιρίων. Η κυκλικότητα και η βιωσιμότητα στον σχεδιασμό και την αρχιτεκτονική θα πρέπει να γίνουν η νέα κανονικότητα.

2.2. Η εκπαίδευση ως σημαντικός πυλώνας

Τι σχέση έχουν όλα αυτά με την εκπαίδευση; Εκτός από το γεγονός ότι το «παλιό» Μπάουχαους ήταν μια σχολή σκέψης, η εκπαίδευση αποτέλεσε καίριο θέμα συζήτησης στη φάση του από κοινού σχεδιασμού. Οι συνεισφέροντες τόνισαν ότι η εκπαίδευση αποτελεί τη βάση για οποιαδήποτε αλλαγή και ότι πρέπει να εκπαιδεύουμε τα παιδιά από νεαρή ηλικία να ζουν με πιο βιώσιμο και θεμιτό τρόπο. Μέσω της εκπαίδευσης και της γνώσης, μπορούμε να φέρουμε κοντά ανθρώπους διαφορετικών γενεών με βάση κοινές αξίες, μαθαίνοντας μέσω της πράξης και συσχετίζοντας διαφορετικές εμπειρίες. Οι συμμετέχοντες τόνισαν επίσης τις νέες δεξιότητες που απαιτούνται γι' αυτή τη νέα πραγματικότητα. Για παράδειγμα, οι αρχιτέκτονες και οι οικοδόμοι θα μπορούσαν να ενθαρρυνθούν να αξιοποιούν περισσότερο ψηφιακά εργαλεία, με τα οποία θα περιοριστεί η απώλεια υλικών. Ακόμα, η βιωσιμότητα και η συνεκτίμηση του κύκλου ζωής θα μπορούσαν να αποτελέσουν βασικό

θέμα στην κατάρτιση και την πρακτική άσκηση.

Επιπλέον, λιγότερο τυπικοί τρόποι μάθησης φέρνουν κοντά νέες ομάδες ανθρώπων, συμβάλλουν στην καλλιέργεια ενσυναίσθησης και προωθούν την ανταλλαγή γνώσεων και την αμοιβαία κατανόηση σύνθετων θεμάτων σε τοπικό επίπεδο. Τα παραπάνω στοιχεία είναι κρίσιμης σημασίας για την αντιμετώπιση συστημικών ζητημάτων, όπως η βιωσιμότητα, με στόχο τη δημιουργία ενός κοινού κινήματος που προσβλέπει στη διαμόρφωση ενός όμορφου και βιώσιμου τρόπου ζωής χωρίς αποκλεισμούς. Ως εκ τούτου, γενικότερος στόχος είναι να ενθαρρυνθεί η αλλαγή του τρόπου που σκεφτόμαστε, ενεργούμε και εργαζόμαστε, προκειμένου να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις της βιωσιμότητας και της ψηφιοποίησης στις κοινωνίες μας.

Τα πορίσματα της φάσης του από κοινού σχεδιασμού συνάδουν με το ευρύτερο όραμα της Ευρωπαϊκής

Επιτροπής, όπως αντικατοπτρίζεται στον [Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης](#). Η Επιτροπή έχει προγραμματίσει να συμβάλει στη μετάβαση των ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών συστημάτων προς ένα πράσινο και ψηφιακό μέλλον, τονίζοντας ότι σε αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνονται όλοι. Οι προτεραιότητες του Erasmus+, του ευρωπαϊκού προγράμματος για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό (π.χ. ένταξη και ποικιλομορφία, περιβάλλον και καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής), αποτελούν τα δομικά στοιχεία αυτής της μετάβασης. Προσεγγίζοντας τους συμμετέχοντες που έχουν λιγότερες ευκαιρίες και παρέχοντας υποστήριξη σε οργανισμούς που καταβάλλουν ενεργά προσπάθεια για την υπέρβαση

των παραγόντων που εμποδίζουν την ένταξη, το Erasmus+ παρέχει ένα πλαίσιο δράσης. Το πρόγραμμα υποστηρίζει επίσης τη χρήση καινοτόμων πράσινων πρακτικών, ώστε οι εκπαιδευόμενοι, το προσωπικό και οι εργαζόμενοι στον τομέα της νεολαίας να γίνουν πραγματικοί φορείς αλλαγής (π.χ. εξοικονόμηση πόρων, μείωση της χρήσης ενέργειας, των αποβλήτων και του αποτυπώματος άνθρακα και βιώσιμες επιλογές σε επίπεδο διατροφής και μετακίνησης). Το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους επιδιώκει με μοναδικό τρόπο να διασφαλίσει ότι η μετάβαση και οι δράσεις στο πλαίσιο του θα έχουν ως γνώμονα το μελλοντικό περιβάλλον διαβίωσής μας.

2.3. Επόμενα βήματα: μετασχηματισμός των χώρων μάθησης και το βραβείο του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους 2023

Το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους είναι ένα κίνημα με πολλά θέματα και τομείς. Ωστόσο, τα μέρη όπου οι άνθρωποι συγκεντρώνονται για να μάθουν —από τις αίθουσες διδασκαλίας μέχρι τους δρόμους και από τις παιδικές χαρές μέχρι τις βιβλιοθήκες— αποτελούν βασικά σημεία στα οποία πρέπει να εστιάσει η ανάπτυξη, εφόσον εκεί είναι ορατοί οι απαραίτητοι μετασχηματισμοί και φαίνεται ότι είναι εφικτοί. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο στις αρχές του 2022, στο πλαίσιο του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε συνεργασία με τη συμμαχία «Εκπαίδευση για το Κλίμα», απύθυναν από κοινού πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τον μετασχηματισμό των χώρων μάθησης, στοχεύοντας ειδικότερα στον τομέα της εκπαίδευσης. Με την πρόσκληση επιδιώκεται η εύρεση εν εξελίξει ή νέων μετασχηματιστικών έργων που αντικατοπτρίζουν τις αξίες του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της νεολαίας και της γνώσης και τα οποία στοχεύουν στην επίτευξη κάποιου είδους μετασχηματισμού, σε έναν φυσικό χώρο εκπαίδευσης και γνώσης, των τρόπων μάθησης ή της σχέσης

των σχολείων με τις τοπικές τους κοινότητες.

Ανταποκρινόμενοι στην πρόσκληση, οι συμμετέχοντες έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με ένα δίκτυο ομοϊδεατών φορέων υλοποίησης έργων και δυναμικών εταίρων και να προσκληθούν σε συζητήσεις και εκδηλώσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη των προσπαθειών τους, καθώς τους επιτρέπουν να ανταλλάξουν σχετικές πρακτικές και εμπειρίες. Επίσης τους δίνεται η δυνατότητα να προβάλλουν τα έργα τους μέσω των διαύλων επικοινωνίας του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους. Συλλέγοντας τις καλύτερες λύσεις, στοιχεία που αποδεικνύουν την εφικτότητα των ιδεών και καλές πρακτικές για όλα τα μελλοντικά μαθησιακά περιβάλλοντα, η πρόσκληση στοχεύει στη δημιουργία ενός μεγάλου συνεργατικού δικτύου. Μπορεί επομένως να επιταχύνει τη διαμόρφωση όμορφων, βιώσιμων και συμπεριληπτικών τρόπων (δια βίου) μάθησης, μέσα και έξω από την τάξη. Η πρόσκληση προετοιμάζει τους συμμετέχοντες να υποβάλουν τα έργα τους για τα βραβεία του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους 2023 με έμφαση στην εκπαίδευση.

Το μέλλον μας: αισθητική, βιωσιμότητα, συμπεριληπτικότητα

UN

**Το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους
στα έργα eTwinning**

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζουμε έξι έργα eTwinning που υλοποιούνται σε διάφορα μέρη της Ευρώπης και πέραν αυτής. Τα έργα έχουν επιλεγεί με βάση τα θέματα και τα καινοτόμα χαρακτηριστικά τους, με στόχο να εμπνεύσουν κι άλλους εκπαιδευτικούς. Οι συνεργαζόμενοι εκπαιδευτικοί, εκτός από την περιγραφή των κύριων στοιχείων των έργων eTwinning, ερωτήθηκαν σχετικά με την εμπειρία τους στο eTwinning και

οι εμπειρογνώμονες κλήθηκαν να σχολιάσουν συγκεκριμένες πτυχές των έργων. Δύο εκπαιδευτικοί ανά έργο έδωσαν συνέντευξη, ενώ έγινε προσπάθεια να διασφαλιστεί η εκπροσώπηση διαφορετικών χωρών. Παράλληλα, μαθητές και άλλοι εταίροι απάντησαν γραπτώς σε ορισμένες ερωτήσεις. Ο πλήρης κατάλογος των εταίρων που συμμετείχαν σε κάθε έργο παρατίθεται στο παράρτημα.

3.1. Mission #Explorers of Nature

21

Συμμετέχουσες χώρες: Ελλάδα, Ισλανδία, Ιταλία και Λετονία

Ηλικίες μαθητών: 3-6 ετών

Όνόματα, σχολεία και χώρες των εκπαιδευτικών που έδωσαν συνέντευξη:

Steinunn Sigurgeirsdottir, Leikskólinn Álfaheiði, Kópavogur, Ισλανδία,
Kristina Bernane, Priekule pirmsskolas izglītības iestāde 'Mežmalīņa', Priekule, Λετονία.

Σχετικά με το έργο

Το έργο βασίστηκε στην ιδέα της αναζήτησης και του μετασχηματισμού κρυμμένων θησαυρών στον περιβάλλοντα χώρο του σχολείου. Όπως λένε χαρακτηριστικά οι εταίροι του έργου: «Η φύση είναι ένας θησαυρός τον οποίο οφείλουμε να ανακαλύπτουμε και να προστατεύουμε. Στο πλαίσιο αυτό, η ιδέα της διδασκαλίας θεμάτων που αφορούν το φυσικό περιβάλλον μέσω υπαίθριων εκπαιδευτικών πρακτικών είναι ιδιαίτερα επωφελής». Πιο συγκεκριμένα, οι μαθητές κατανόησαν το πνεύμα ενός χώρου οικείου σε αυτούς (σχολικός κήπος, θάλασσα, δάσος, παραλία κ.λπ.) και διαμόρφωσαν τη δική τους ταυτότητα με βάση στοιχεία της φύσης (κυρίως το νερό και το έδαφος). Αυθεντικές εμπειρίες των μαθητών ανακατασκευάστηκαν και αναδιοργανώθηκαν. Αυτό συνέβαλε ώστε να επιτευχθεί πραγματική μάθηση σε ένα φυσικό και συμπεριληπτικό πλαίσιο, καθώς οι μαθητές ήταν ελεύθεροι να υποβάλουν προτάσεις, να πειραματιστούν, να πραγματοποιήσουν αλλαγές, να ενθουσιαστούν, να κάνουν τις δικές τους επιλογές και να μάθουν να αξιολογούν τους κινδύνους κατανοώντας τους υποκείμενους περιορισμούς και εντοπίζοντας ευκαιρίες.

Θέματα που καλύφθηκαν και ενσωμάτωσαν στο πρόγραμμα σπουδών

Ένας αενάως μεταβαλλόμενος κόσμος προϋποθέτει πολίτες που αφογκράζονται, αντιδρούν και καινοτομούν όσον αφορά τους εγκάρσιους και κοινούς στόχους της Ατζέντας του 2030 για τη Βιώσιμη

Ανάπτυξη. Οι δραστηριότητες του έργου έδωσαν στους μαθητές την ευκαιρία να εξερευνήσουν τη φύση και τα ζώα στον χώρο που περιβάλλει αυτούς και το σχολείο τους. Πιο συγκεκριμένα, οι μαθητές συνέλεξαν φυσικά υλικά, ανακάλυψαν η ζώα που ζουν στο περιβάλλον γύρω από το σχολείο και δημιούργησαν συνεργατικά αντικείμενα, όπως έναν κήπο και έργα τέχνης. Το έργο ενθάρρυνε τους μαθητές να επιδεικνύουν περιέργεια, παιχνιδιάρικη και ανοιχτή διάθεση σε ό,τι μπορεί να τους διδάξει η φύση. Το έργο περιλάμβανε διάφορες δραστηριότητες που σχετίζονται με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), όπως:

- τον στόχο 3 — καλή υγεία και ευεξία.
- τον στόχο 14 — ζωή κάτω από το νερό.
- τον στόχο 15 — προστασία της ζωής στην ξηρά.

Τόσο οι Ισλανδοί όσο και οι Λετονοί εκπαιδευτικοί συμμετείχαν σε αυτό το έργο διότι τα θέματα ανταποκρίνονταν στους στόχους και στις αξίες των σχολείων τους. Όπως δήλωσαν: «Η φροντίδα, η ανεκτικότητα και ο σεβασμός είναι όλα σημαντικά στοιχεία κατά την εξερεύνηση της φύσης». Όσον αφορά την ενσωμάτωση στο πρόγραμμα σπουδών, η Kristina δήλωσε ότι το έργο εντάχθηκε πολύ επιτυχημένα στο σχολικό αναλυτικό πρόγραμμα της Λετονίας, στοχεύοντας στις ψηφιακές δεξιότητες των μαθητών, στην απόκτηση μεταγνωστικών ικανοτήτων, στην κριτική σκέψη, στην επίλυση προβλημάτων και στην επικοινωνία, με χρήση υλικού στη μητρική τους γλώσσα. Επιπλέον, οι μαθητές βελτίωσαν τις κοινωνικές τους ικανότητες και τις ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του ενεργού πολίτη, αφού εξέφρασαν τις απόψεις τους για θέματα όπως ο τρόπος βελτίωσης και προστασίας του περιβάλλοντος.

Δραστηριότητες και συνεργασία στο πλαίσιο του έργου

Οι εκπαιδευτικοί οργάνωσαν τις κύριες δραστηριότητες συνεργατικά και στη συνέχεια ο καθένας χωριστά αποφάσισε πώς θα τις εκτελέσει με τους μαθητές του. Αρχικά, οι εκπαιδευτικοί ενέπλεξαν τους μαθητές στις **δραστηριότητες του έργου** με στόχο την ενίσχυση του ενδιαφέροντος και της περιέργειάς τους. Για παράδειγμα, μαθητές από κάθε συνεργαζόμενο σχολείο σχεδίασαν λογότυπους και στη συνέχεια ψήφισαν εκείνον που αντιπροσώπευε καλύτερα το έργο. Στο τέλος, δύο λογότυποι ισοψήφησαν και έτσι οι εκπαιδευτικοί

τους συνδύασαν σε έναν λογότυπο. Έτσι, οι μαθητές εισήχθησαν στο θέμα της δημοκρατίας. Σε μεταγενέστερο στάδιο, τέθηκαν ερωτήσεις στους μαθητές, όπως «Τι πρέπει να κάνουμε στη συνέχεια;» και «Ποια είναι η γνώμη σας;», ώστε με βάση τις απαντήσεις τους να διαμορφωθεί η μαθησιακή διαδικασία.

Κατόπιν, παρουσιάστηκε η έννοια της «εξερεύνησης», και έτσι οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να εξασκήσουν τις δεξιότητές τους στην παρατήρηση, να εξερευνήσουν επιφάνειες, να αναζητήσουν και να συλλέξουν ενδιαφέροντα αντικείμενα, να κάνουν ανακαλύψεις και να διατυπώσουν ερωτήσεις. Τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης δραστηριότητας καταγράφηκαν σε παρουσιάσεις μέσω Padlet, Genially και Prezi. Επίσης, άκουσαν **τραγούδια**, έπαιξαν **παιχνίδια μνήμης**, συμμετείχαν σε **διαγωνισμούς**, διεξήγαγαν πειράματα

αναγέννησης και βλάστησης της φύσης και εξοικειώθηκαν με την **επαυξημένη πραγματικότητα, χρησιμοποιώντας το QuiverVision**. Επιπλέον, μετά από μια ομαδική συζήτηση για τα όνειρα, οι μαθητές πήγαν περίπατο στη φύση και έψαξαν να βρουν υλικά, τα οποία χρησιμοποίησαν για να δημιουργήσουν ονειροπαγίδες που δώρισαν στους γονείς τους για τα Χριστούγεννα.

Στη διάρκεια του έργου, οι μαθητές διάβασαν επίσης ένα βιβλίο σχετικά με τη σημασία του νερού και έμαθαν περισσότερα για τη ρύπανση. Με τη βοήθεια των εκπαιδευτικών, οι μαθητές ολοκλήρωσαν μια δραστηριότητα στο πλαίσιο της οποίας καθάρισαν διάφορα δοχεία με βρόμικο νερό. Σε μια άλλη δραστηριότητα, οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να αποκομίσουν περισσότερες γνώσεις για τις μέλισσες, να φτιάξουν κυψέλες και να δημιουργήσουν έναν βιότοπο γι' αυτές. Επίσης, αναζήτησαν πληροφορίες για τις πεταλούδες μέσω της **εφαρμογής ButterflyCount**, δημιούργησαν πεταλούδες χρησιμοποιώντας δεξιότητες που απέκτησαν στο πλαίσιο της

εκπαίδευσης STEAM και έμαθαν για ζώα της θάλασσας, όπως οι **μεσογειακές φώκιες (*Monachus monachus*)**. Στο τέλος του έργου, οι μαθητές δημιούργησαν σκίτσα της ιδανικής γωνιάς τους στον κήπο του νηπιαγωγείου, προτείνοντας ένα μονοπάτι στο οποίο θα μπορούσαν να περπατούν ξυπόλυτοι και ένα θερμοκήπιο. Σε μια άλλη δραστηριότητα που διεξήχθη κατά την περίοδο του περιορισμού της κυκλοφορίας λόγω COVID, οι μαθητές κλήθηκαν να εξερευνήσουν τη φύση και να τραβήξουν φωτογραφίες, με τις οποίες στη συνέχεια έφτιαξαν ένα **κολάζ**.

Οι μαθητές συμμετείχαν επίσης σε δραστηριότητες δημιουργικές και γεμάτες χρώμα, όπως ζωγραφική και διακόσμηση των τοίχων και των κατασκευών που χρησιμοποιούν για παιχνίδι στην αυλή του σχολείου τους. Οι μαθητές παρακολούθησαν επίσης μια εισαγωγή για τους ΣΒΑ μέσω του **βίντεο κινουμένων σχεδίων του Thinknature Project**, που εξηγεί τι είναι οι **λύσεις που βασίζονται στη φύση** και πώς το έργο και η πλατφόρμα στοχεύουν να τις χρησιμοποιήσουν ως μέσο για την υπέρβαση των υφιστάμενων **προκλήσεων και των κινδύνων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή**. Τέλος, οι μαθητές ενημερώθηκαν για υγιεινές συνήθειες, όπως μεταξύ άλλων η κατανάλωση

φρούτων, το παιχνίδι στο ύπαιθρο και η ποδηλασία στην καθημερινή τους ζωή.

Σχεδίασα μια εικόνα και έγινε ο λογότυπος για το έργο.

Ísey, Ισλανδία.

Περάσαμε ωραία στο πάρτι με χοι ντογκ.

Vigds, Ισλανδία.

Γενικά, η συνεργασία μεταξύ μαθητών προσχολικής ηλικίας μπορεί να είναι δύσκολη, καθώς σε αυτήν την ηλικία οι περισσότεροι δεν μπορούν να μιλήσουν σε ξένη γλώσσα ή να γράψουν και δεν μπορούν να ενταχθούν σε TwinSpace. Όπως χαρακτηριστικά λένε η Steinnunn και η Kristina, οι εκπαιδευτικοί είναι διαμεσολαβητές και «μεταφραστές», καθώς βοηθούν τους μαθητές τους να κατανοήσουν το έργο και να συμμετάσχουν σε αυτό. Οι μαθητές δημιούργησαν προϊόντα τα οποία συνδέθηκαν με τα προϊόντα των συνεργατών τους. Για παράδειγμα, οι

μαθητές σε μια τάξη έγραψαν μέρος μιας ιστορίας την οποία συνέχισε η άλλη τάξη ή οι μαθητές σε μια τάξη δημιούργησαν μερικώς έναν ήρωα τον οποίο ολοκλήρωσε η άλλη τάξη. Οι διαδικτυακές συναντήσεις αποτελούν συνήθως έναν καλό τρόπο για να γνωριστούν οι μαθητές και να συνεργαστούν με τη βοήθεια και την υποστήριξη των εκπαιδευτικών τους. Η Steinnunn και η Kristina ανέφεραν σχετικά: «Τα παιδιά έμαθαν επίσης το ένα για το άλλο, καθώς γνωρίστηκαν μέσω διαδικτύου και συνεργάστηκαν για την επίτευξη στόχων. Αυτό είναι ένα σπουδαίο μάθημα για τους πεντάχρονους μαθητές, οι οποίοι είχαν την πρώτη τους πραγματική διεθνή συνεργασία στη διάρκεια του έργου αυτού».

Σχέση με το θέμα του έτους

Το θέμα του eTwinning για το 2022 επικεντρώνεται στην αισθητική, τη βιωσιμότητα και τη συλλογικότητα. Το έργο αυτό ανέδειξε τη σημασία της εκπαίδευσης στο ύπαιθρο και της περιβαλλοντικής αγωγής, ιδίως δίνοντας στους μικρούς μαθητές προσχολικής ηλικίας τη δυνατότητα να εξερευνήσουν παρέα τον περιβάλλοντα χώρο. Όπως είπαν οι Ιταλίδες εταίροι, Claudia Murelli, Valeria Giacomelli, Silvia Gisondaa και Anna Monopoli, «η βιωματική και αισθητική έρευνα που πραγματοποιήθηκε μέσω της ανακάλυψης φυσικών υλικών με τη μορφή ενός προσιτού και κοινόχρηστου θησαυρού δημιουργία πολύ απλών προσωρινών καλλιτεχνικών εγκαταστάσεων και

εκφραστικών δραστηριοτήτων, τις οποίες εμπνεύστηκαν από την ίδια τη φύση και από καλλιτέχνες και σχεδιαστές που με τη σειρά τους εμπνεύστηκαν από τη φύση». Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί που έδωσαν συνέντευξη στοχάστηκαν σχετικά με το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους και τη σημασία του για τους ίδιους και για τους μαθητές τους. Σύμφωνα με τη Steinhilber: «Η φύση είναι σημαντικό κομμάτι του μέλλοντός μας. Το έργο μας διδάσκει στα παιδιά να προσέχουν το περιβάλλον γύρω τους και να βλέπουν την ομορφιά τόσο στη φύση όσο και στον συνάνθρωπο. Η βιωσιμότητα μας διδάσκει πώς να συνεργαζόμαστε με τη φύση και αυτό είναι ένα σπουδαίο μάθημα για τους πεντάχρονους μαθητές».

Επιπλέον, οι εταίροι του έργου στο κέντρο προσχολικής εκπαίδευσης στην Όπερα (Ιταλία) εξέτασαν τη σχέση μεταξύ του έργου και του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους, αναφέροντας ότι «οι λύσεις που επινοήθηκαν στη διάρκεια των δραστηριοτήτων εξεύρεσης λύσεων βασισμένων στη φύση προκειμένου ο κήπος του σχολείου μας να αποκτήσει και πάλι πεταλούδες και μέλισσες ήταν ένας τρόπος αποκατάστασης του οικοσυστήματος με απλές, φυσικές λύσεις και φιλικές προς το περιβάλλον πρακτικές που βοηθούν τα παιδιά να γνωρίσουν το περιβάλλον». Επιπλέον, η Kristina εξήγησε ότι δεν ήταν μόνο η φύση και η βιωσιμότητα τα κύρια θέματα του έργου, αλλά και η τέχνη. Αυτό ήταν εμφανές στις δραστηριότητες δημιουργίας διαφόρων έργων τέχνης και διακόσμησης των τοίχων των σχολείων από τους μαθητές, καθώς «εξωράισαν επίσης το σχολικό τους περιβάλλον».

Σε αυτό το πλαίσιο, τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και οι μαθητές οραματίστηκαν πώς θα ήταν το σχολείο και ο χώρος μάθησης των ονείρων τους. Πιο συγκεκριμένα, και οι δύο εκπαιδευτικοί που έδωσαν συνέντευξη συμφώνησαν ότι τα σχολεία των ονείρων τους περιβάλλονταν από τη φύση. Όπως πρόσθεσε η Kristina, «ο χώρος μάθησης των ονείρων μου είναι ένα όμορφο, πράσινο και ηλιόλουστο μέρος όπου όλοι αισθάνονται ασφαλείς και χαρούμενοι, όπου όλοι μπορούν να αναπτυχθούν όπως χρειάζονται», και η Steinhilber είπε ότι «θα υπήρχε πολύς χώρος για να παίζουν τα παιδιά και όλο το προσωπικό θα ήταν πιστοποιημένοι εκπαιδευτικοί». Οι μαθητές περιέγραψαν το σχολείο των ονείρων τους στους εκπαιδευτικούς τους και διατύπωσαν τις ακόλουθες ιδέες.

Έχουμε παιχνίδια, παιδιά και δασκάλους. Τα παιδιά και οι δάσκαλοι έχτισαν μόνοι τους το σχολείο.
Rakel, Ισλανδία.

Όμορφες ζωγραφιές στους τοίχους, το σχολείο θα είχε μια πισίνα όπου τα παιδιά θα μάθαιναν να κολυμπούν. Θα υπήρχαν έξι κορίτσια και δέκα αγόρια στην τάξη. Θα υπήρχε και ένα λούνα παρκ έξω.
Rasa, Λετονία.

Υπάρχει ένα φεγγάρι μέσα, το φτιάχνουμε και το κρεμάμε. Επίσης, έχουμε αστέρια.
Saga, Ισλανδία.

Το σχολείο θα είναι βαμμένο στα χρώματα του ουράνιου τόξου. Όλα τα παιδιά είναι πολύ φιλικά και βοηθούν το ένα το άλλο. Οι δάσκαλοι επίσης βοηθούν. Τέλος.
Elizabete, Λετονία.

Θα υπήρχαν δύο χριστουγεννιάτικα δέντρα κοντά στο σχολείο που θα μπορούσαμε να στολίζουμε τα Χριστούγεννα. Όλοι στο σχολείο θα είχαν χρόνο να παίξουν και να γίνουν φίλοι με τους συμμαθητές τους.
Alise, Λετονία.

Θα είναι ένα σπίτι με μεγάλα παράθυρα και η σκεπή θα μοιάζει με την κορυφή του μανιταριού. Και θα μπορούμε να παίζουμε και να τρέχουμε στη σκεπή.
Elīna, Λετονία.

Τέλος, οι Ιταλίδες εταίροι, Monaca Rosa Maria, Caldini Natalina, Branca Loredanda, Milana Antonella, Calvo Antonina και Sarta Emanuela, περιέγραψαν το σχολείο των ονείρων τους ως ένα μέρος όπου «οι εκπαιδευτικοί και τα παιδιά μπορούν από κοινού να σχεδιάσουν χώρους με γνώμονα τη σωματική, σχεσιακή και ψυχολογική ευεξία, δημιουργώντας με προσοχή μαθησιακά περιβάλλοντα που είναι όσο το δυνατόν πιο ανοιχτά και καινοτόμα. Ως εκ τούτου, το σχολείο μετατρέπεται σε ένα διαρκές και δυναμικό ερευνητικό εργαστήριο».

Η άποψη της εμπειρογνώμονα για το έργο

Εμπειρογνώμονας: Kristina Madsen, Οικολογικά Σχολεία (Eco-Schools)
Η Kristina Madsen είναι η διεθνής συντονίστρια εκπαίδευσης του προγράμματος «Οικολογικά Σχολεία» στο Ίδρυμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που εδρεύει στην Κοπεγχάγη της Δανίας. Αναγνωρισμένο από τον Εκπαιδευτικό, Επιστημονικό και Πολιτιστικό Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών (UNESCO) ως κορυφαίο πρόγραμμα στον τομέα της εκπαίδευσης για την αειφόρο ανάπτυξη παγκοσμίως, τα «Οικολογικά Σχολεία» είναι ένα εκπαιδευτικό μοντέλο που τοποθετεί τους μαθητές στο επίκεντρο μιας διαδικασίας αλλαγής με στόχο την αειφορία, φέρνοντάς τους σε επαφή με πραγματικά ζητήματα που αφορούν τις κοινότητές τους.

Γιατί το θέμα του συγκεκριμένου έργου είναι τόσο επίκαιρο στην εποχή μας;

Δεν είναι μυστικό ότι προβάλλει επιτακτική η ανάγκη να προστατευθεί η παγκόσμια βιοποικιλότητα και να αναληφθεί δράση για το κλίμα και ότι απαιτείται δέσμευση και προσπάθεια από όλους. Ωστόσο, η προσπάθεια

αυτή είναι απίθανο να καταβληθεί εάν δεν συμμερίζονται όλοι τις θεμελιώδεις αξίες της φροντίδας και του σεβασμού προς τους συνανθρώπους, τα ζώα και τα έντομα —ολόκληρο το πολυσύνθετο οικοσύστημα. Το συγκεκριμένο έργο είναι ένα εξαιρετικό παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο η μάθηση στο ύπαιθρο μπορεί να φέρει σε επαφή τα μικρά παιδιά με τη φύση. Βιώνοντας θετικές εμπειρίες σε εξωτερικούς χώρους, τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν την περιέργειά τους και τις δεξιότητες συνεργασίας τους και να κατανοήσουν καλύτερα τη φύση γύρω τους. Αυτές οι πρώιμες εμπειρίες μπορούν να θέσουν τα θεμέλια ώστε τα παιδιά να μάθουν να νοιάζονται και να ενδυναμωθούν καθώς μεγαλώνουν, να αναλάβουν ενεργό ρόλο στη διατήρηση της βιοποικιλότητας στις περιοχές γύρω από τα σπίτια τους και στις κοινότητές τους.

Κατά την άποψή σας, τι είδους καλές πρακτικές και παραδείγματα μπορούμε να αντλήσουμε από το συγκεκριμένο έργο για τη διδασκαλία του θέματος;

Αυτό που τράβηξε την προσοχή μου στο έργο ήταν τα καλά παιδαγωγικά παραδείγματα για το πώς οι εκπαιδευτικοί, την κατάλληλη στιγμή, έκαναν ένα βήμα πίσω για να δώσουν στα παιδιά τη δυνατότητα να στοχαστούν σχετικά με τις δραστηριότητες, να εκφραστούν ελεύθερα και να επινοήσουν τις δικές τους ιδέες για την προστασία του περιβάλλοντος. Οι εκπαιδευτικοί κατάλαβαν ότι τα ίδια τα περιβαλλοντικά έργα ήταν εξίσου σημαντικά με τις ευκαιρίες μάθησης που προέκυψαν στην πορεία. Με άλλα λόγια, κύριος στόχος έργων όπως αυτό δεν θα πρέπει να είναι

να κατασκευαστεί το πιο όμορφο και προηγμένο ξενοδοχείο εντόμων, αλλά να αξιοποιηθεί η δραστηριότητα αυτή για να συζητηθεί η σημασία των επικονιαστών, για να αναγνωριστούν οι προσπάθειες των παιδιών και για να τα βοηθήσουμε να αντιληφθούν ότι κάνουν κάτι θετικό.

Κατά τη γνώμη σας, ποια είναι τα σημαντικότερα στοιχεία του συγκεκριμένου έργου;

Όπως αναφέρει μία από τις εκπαιδευτικούς, η πανδημία COVID-19 ανάγκασε πολλούς από εμάς να εξοικειωθούμε με διαδικτυακά εργαλεία συνάντησης και μάθησης. Παρά την προβληματική καμπύλη μάθησης, έκανε πιο προσιτή τη διακρατική συνεργασία. Μάλιστα, σε αυτήν την περίπτωση έχω εντυπωσιαστεί ιδιαίτερα από τους εκπαιδευτικούς των τεσσάρων χωρών, οι οποίοι κατάφεραν να διευκολύνουν την επαφή και τη συνεργασία μεταξύ παιδιών μικρής ηλικίας που δεν μιλούσαν την ίδια γλώσσα. Η συμμετοχή των γονέων είναι επίσης ένα πολύ σημαντικό στοιχείο του έργου. Είναι πολύ θετικό το γεγονός ότι οι γονείς έλαβαν πληροφορίες και ανατροφοδότηση σχετικά με τις δραστηριότητες των παιδιών. Ας ελπίσουμε ότι έτσι δόθηκε η δυνατότητα και στους γονείς να πουν τη γνώμη τους και να καταθέσουν τις προτάσεις τους, αλλά και να συνεχιστεί η εφαρμογή ορισμένων καλών πρακτικών στο σπίτι.

Ποιους πόρους ή σχετικό υλικό θα προτεινάτε για τη διδασκαλία αυτού του θέματος;

Στην ηλεκτρονική μας πλατφόρμα μάθησης Foundation for Environmental Education Academy,

οι εκπαιδευτικοί έχουν πρόσβαση σε μια σειρά δωρεάν μαθημάτων σχετικά με θέματα όπως η βιοποικιλότητα, η εκπαίδευση στο ύπαιθρο, ο περιβαλλοντικός γραμματισμός και οι ΣΒΑ. Μπορείτε να βρείτε μια επισκόπηση των διαφόρων μαθημάτων και του χρόνου διαθεσιμότητάς τους στον [ιστότοπο του Ιδρύματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης \(Foundation for Environmental Education\)](#). Το αδελφό πρόγραμμα

των Οικολογικών Σχολείων, Learning About Forests, προάγει τη μάθηση στο ύπαιθρο και τις βιωματικές εμπειρίες με στόχο να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν βαθύτερα και πιο ενεργά τον φυσικό κόσμο. Για συγκεκριμένες ιδέες σχετικά με τον τρόπο που η φύση μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως σχολική τάξη, οι εκπαιδευτικοί έχουν πρόσβαση σε ένα δωρεάν έντυπο στον [ιστότοπο του Learning About Forests](#).

3.2. Earth should not be a frying pan

Συμμετέχουσες χώρες: Ελλάδα και Ιταλία

Ηλικίες μαθητών: 10-12 ετών

Όνόματα, σχολεία και χώρες των εκπαιδευτικών που έδωσαν συνέντευξη: Αγγελική Κουγιουρούκη, 1ο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Αλεξανδρούπολης, Ελλάδα
Marina Screpanti, Scuola primaria Viale Abruzzo dell'istituto Comprensivo 3 Chieti, Ιταλία

Σχετικά με το έργο

Όπως έχει πει ο Agona Apell, «η υπερθέρμανση του πλανήτη θα τελειώσει όταν η Γη βρει σκιά όχι κάτω από τα δέντρα, αλλά κάτω από τα ενωμένα χέρια μας». Κύριοι στόχοι του έργου είναι να ενθαρρυνθούν τα παιδιά να εκφράσουν την ανησυχία τους για την υπερθέρμανση του πλανήτη και την κλιματική αλλαγή, να κατανοήσουν τη σημασία της συνεργασίας για την επίτευξη κοινών στόχων, να υψώσουν τη φωνή τους για να προωθήσουν την υλοποίηση δράσεων ευαισθητοποίησης σχετικά με τη βιωσιμότητα και έναν φιλικό προς το περιβάλλον τρόπο ζωής και να καλλιεργηθεί το πάθος τους για τον εθελοντισμό και την ενεργό συμμετοχή στα κοινά.

Το έργο στοχεύει στην προώθηση των ΣΒΑ μέσω της συμμετοχής σε δράσεις και εκστρατείες και μιας εκπαίδευσης κατάλληλης για τον 21ο αιώνα, η οποία περιλαμβάνει τη μάθηση με βάση την έρευνα, την κριτική σκέψη, την επίλυση προβλημάτων και την ενεργό συμμετοχή του πολίτη στα κοινά χάρη στην καλλιέργεια της δημιουργικότητας και της ευφάνταστης σκέψης των μαθητών με την ανάπτυξη των γνωστικών τους δεξιοτήτων.

Θέματα που καλύφθηκαν και ενσωμάτωση στο πρόγραμμα σπουδών

Το έργο προέκυψε μετά από πρόταση Ιταλών και Ελλήνων μαθητών που συνεργάζονταν επί 2 χρόνια. Κατά την αξιολόγηση ενός προηγούμενου έργου eTwinning, πρότειναν να επεξεργαστούν ένα θέμα που αφορά το περιβάλλον. Στη διάρκεια αυτής

της περιόδου, η Greta Thunberg εξέφραζε την ανησυχία της για την κλιματική αλλαγή και οι μαθητές την ακολουθούσαν σε διάφορες πλατφόρμες. Μέσω των δράσεών της, η Greta ενέπνευσε τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς να ακολουθήσουν το παράδειγμά της. Και οι δύο εκπαιδευτικοί που δημιούργησαν το έργο, η Μαρίνα και η Αγγελική, ενθάρρυναν τους μαθητές τους να συμμετάσχουν ενεργά, καθώς θεωρούν ότι ο ρόλος τους είναι «να βοηθήσουμε τους μαθητές μας να αναπτυχθούν ως πολίτες που έχουν επίγνωση του ρόλου τους και δεν είναι ικανοί απλά να επικρίνουν το λάθος». Από αυτή την άποψη, οι γενικότεροι τομείς που κυρίως καλύπτονται στο έργο περιλαμβάνουν την υπερθέρμανση του πλανήτη και την κλιματική αλλαγή, ενώ πιο συγκεκριμένα θέματα αφορούν τα απόβλητα, την ενέργεια του φωτός, το νερό, το πλαστικό, το χαρτί και την προστασία του περιβάλλοντος. Το έργο έθιγε επίσης περισσότερα εγκάρσια θέματα, όπως την ηλεκτρονική ασφάλεια, τη δεοντολογική συμπεριφορά στο διαδίκτυο και τα πνευματικά δικαιώματα.

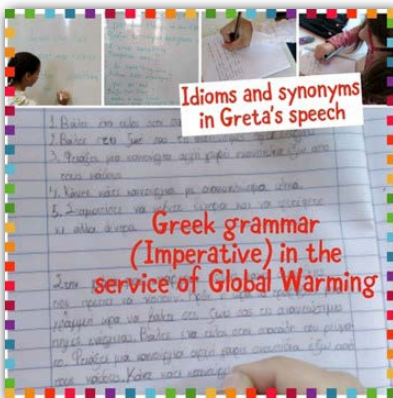
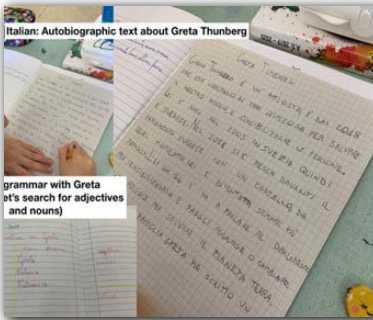
Στο πλαίσιο του έργου, πραγματοποιήθηκαν διάφορες δραστηριότητες που σχετίζονται με τα παραπάνω θέματα. Για παράδειγμα, οι μαθητές επικεντρώθηκαν στην ελληνική και ιταλική γραμματική μελετώντας προτάσεις και έκαναν ασκήσεις βασισμένες σε ομιλίες της Greta (π.χ. εκφράσεις, συνώνυμα και χρήση της προστακτικής). Πρόσθετες δραστηριότητες αφορούσαν μαθηματικά προβλήματα που σχετίζονται με το περιβάλλον, τις ΤΠΕ, την τέχνη, τα επιστημονικά πειράματα

και τον γραπτό και προφορικό λόγο. Το θέμα του περιβάλλοντος και της αγωγής του πολίτη αποτέλεσε ουσιαστικά το καθοδηγητικό νήμα για ολόκληρο το έτος και ενσωμάτωσε όλα τα γνωστικά αντικείμενα και τις δραστηριότητες. Ορισμένα παραδείγματα των δραστηριοτήτων αυτών παρουσιάζονται στις ακόλουθες ενότητες.

Προφορικός και γραπτός λόγος

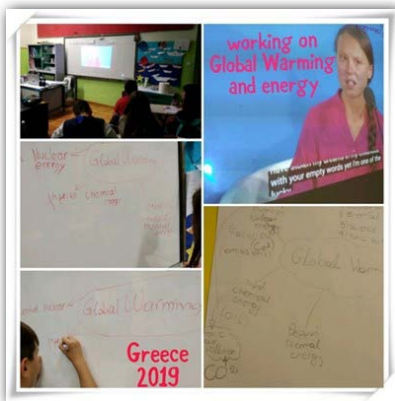
Σήμερα μελετήσαμε την ιταλική γραμματική με την Greta. Ακούσαμε την ομιλία της στο συνέδριο (με ιταλικούς υπότιτλους) και στη συνέχεια αναλύσαμε τις λέξεις ΑΚΤΙΒΙΣΤΗΣ, ΕΝΕΡΓΟΣ, ΑΝΕΝΕΡΓΟΣ, ΔΡΑΣΗ [και] ΕΝΕΡΓΑ. Οι πέντε λέξεις ενέπνευσαν μια συζήτηση για τις δύο λέξεις από την άποψη της γραμματικής. Η λέξη ΑΚΤΙΒΙΣΤΗΣ είναι ουσιαστικό. Η λέξη ΔΡΑΣΗ είναι επίσης ουσιαστικό, ενώ οι λέξεις ΕΝΕΡΓΟΣ και ΑΝΕΝΕΡΓΟΣ είναι επίθετα και η λέξη ΕΝΕΡΓΑ είναι επίρρημα. Κάναμε μερικά παραδείγματα στα ιταλικά. Στη συνέχεια οι μαθητές έγραψαν 5 ουσιαστικά, 4 επίθετα και 4 επιρρήματα σχετικά με την Greta και την ομιλία της. Κατόπιν, οι μαθητές έγραψαν ένα αυτοβιογραφικό κείμενο χρησιμοποιώντας τις επιλεγμένες λέξεις.

Μαθηματικά

Στη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, οι Έλληνες μαθητές εξασκήθηκαν στα μαθηματικά στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του έργου. Σε μια άσκηση, έπρεπε να εξετάσουν προσεκτικά ένα διάγραμμα που έδειχνε τα ποσοστά των αποβλήτων σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες και να το σχολιάσουν γραπτώς. Για να εξασκηθούν στη δημιουργία διαγραμμάτων, ορισμένοι μαθητές ετοίμασαν μια φόρμα Google, την οποία ανέβασαν σε μια ηλεκτρονική ψηφιακή πλατφόρμα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και περίμεναν μέχρι να τη συμπληρώσουν οι συμμαθητές τους. Χρησιμοποιώντας τα δεδομένα που συλλέχθηκαν με βάση τις απαντήσεις των συμμαθητών τους, ετοίμασαν διαγράμματα.

Η ομιλία της Greta και το παράδειγμα των εταιρών μας μας έδωσαν την ευκαιρία να μελετήσουμε την ελληνική γραμματική με διαφορετικό τρόπο. Ακούσαμε την ομιλία της Greta στο συνέδριο και μας εντυπωσίασε μια έκφραση που χρησιμοποίησε για να ευαισθητοποιήσει τον κόσμο σχετικά με την κλιματική αλλαγή. Είπε ότι έχει έρθει πλέον η ώρα να «τραβήξουμε μια γραμμή». Αναλύοντας τα λόγια της και το πραγματικό τους νόημα, οι μαθητές προσπάθησαν να βρουν συνώνυμα και να εξηγήσουν με άλλον τρόπο τι σημαίνει η έκφραση «τραβάω μια γραμμή». Για παράδειγμα, σταματώ κάτι, βάζω νέα πράγματα στη ζωή μου, κάνω κάτι νέο, βάζω ένα τέλος [σε κάτι] ή κάνω μια καινούργια αρχή. Στη συνέχεια, οι μαθητές χρησιμοποίησαν την προστακτική, το θέμα του μαθήματος γραμματικής, για να φτιάξουν προτάσεις στα ελληνικά.

INTERNATIONAL TEAM "WASTE": reminder for a good recycling

WHITE BIN	GREEN BIN	YELLOW BIN	BLACK BIN	BROWN BIN
BOOKS	BOTTLE	PLASTIC DISHES	PEELINGS	Leftovers
NEWSPAPERS	VESSELS	PLASTIC CUP	TEA FILTERS	Coffee grounds
SHEETS	GLASS CONTAINERS	PLASTIC CUTLERY	CORK STOPPERS	Dried flowers
WRAPPING PAPER	EMPTY VALS	NETS FOR FRUIT AND VEGETABLES	LEFTOVERS	Cork stoppers
MAGAZINES	GLASS CHANDELIER	PLASTIC BAGS	DRIED FLOWERS	Biodegradable napkins
TETRAPACK	GLASS DECORATION	PLASTIC CASES	BIODEGRADABLE TISSUES AND NAPKINS	Biodegradable straws
CARDBOARD BOXES	GLASS		TOYS	Biodegradable glass
OLD POSTERS	VASES		FABRIC BAGS	

ESBF

SEPARATE COLLECTION IS VERY IMPORTANT BECAUSE IT DOES NOT POLLUTE THE ENVIRONMENT

WE HAVE TO PROTECT OUR PLANET AND DON'T WASTE THINGS THAT ARE USEFUL. WE CAN REUSE THEM!

Φυσικές επιστήμες

Ένα από τα κεφάλαια των σχολικών βιβλίων αφορά την ενέργεια. Η ομιλία της Greta θεωρήθηκε αυθεντικό σημείο εκκίνησης για να διερευνηθούν καλές και κακές πτυχές της ενέργειας, καθώς στην ομιλία της στο συνέδριο αναφέρθηκε στον τοξικό αέρα, στη ρύπανση και στις εκπομπές CO₂. Οι μαθητές σκέφτηκαν διάφορες ενεργειακές μορφές και τον αντίκτυπό τους στην υπερθέρμανση του πλανήτη. Για παράδειγμα, οι μαθητές διερεύνησαν κατά πόσο η πυρηνική ενέργεια ευθύνεται για τις εκπομπές CO₂ και πώς η χημική ενέργεια μπορεί να επηρεάσει το οικοσύστημα. Όπως ανέφερε η Αγγελική, «οι μαθητές εξεπλάγησαν από το πώς αρχίσαμε να διερευνούμε τις μορφές της ενέργειας με διαφορετικό τρόπο». Όπως αναφώνησε ένας από τους μαθητές, «αυτό σημαίνει ενοποιημένη εκμάθηση περιεχομένου και γλώσσας (CLIL)! Νόμιζα ότι γινόταν μόνο μέσω της γεωγραφίας που μας διδάσκει ο καθηγητής Αγγλικών!».

Δραστηριότητες και συνεργασία στο πλαίσιο του έργου

Μια σειρά δραστηριοτήτων σχεδιάστηκε με βάση τις ιδέες των μαθητών. Ακολουθούν παραδείγματα ορισμένων δραστηριοτήτων που συνέβαλαν στα τελικά προϊόντα. Οι μαθητές δημιούργησαν μόνοι τους με τη χρήση εργαλείων ΤΠΕ, χωρισμένοι σε διακρατικές ομάδες, **πέντε πρωτότυπα προϊόντα**. Οι μαθητές επέλεξαν τα προϊόντα που ήθελαν να δημιουργήσουν και τα διαδικτυακά εργαλεία που θα χρησιμοποιούσαν. Πρότειναν επίσης ιδέες στους συνεργάτες τους και στη συνέχεια βαθμολόγησαν τις καλύτερες μέσω φόρουμ. Στη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, οι δύο εκπαιδευτικοί ετοίμασαν στις μητρικές γλώσσες των μαθητών αναλυτικές βιντεοσκοπημένες οδηγίες σχετικά με τον τρόπο χρήσης αυτών των εργαλείων. Όπως επισήμαναν οι εκπαιδευτικοί, «θέλαμε να αξιοποιήσουμε στο έπακρο τα εργαλεία Web 2.0, γι' αυτό ενθαρρύνσαμε τους μαθητές να τα χρησιμοποιούν και σε πολλούς

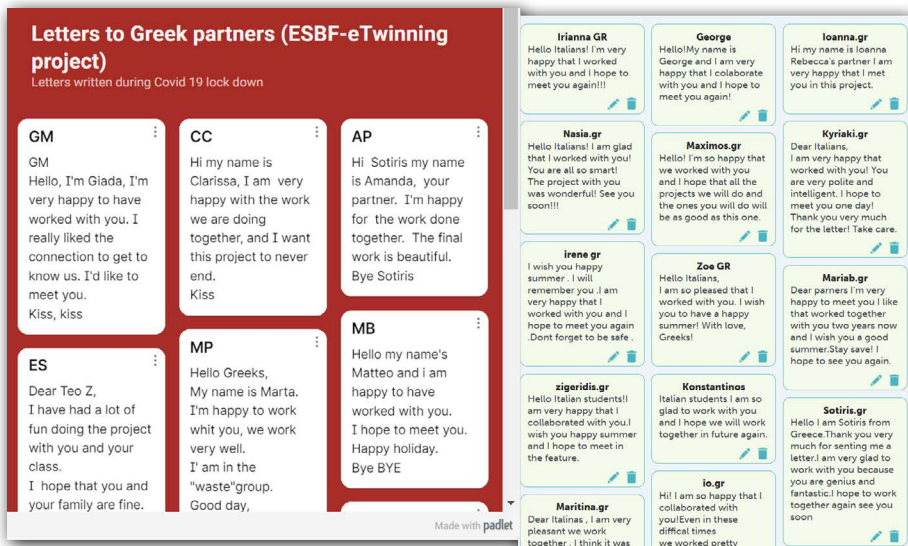
άλλους τομείς του προγράμματος σπουδών». Οι πέντε θεματικές ομάδες συνεισέφεραν ιδέες και προτάσεις σχετικά με τα θέματά τους: απόβλητα, πλαστικό και χαρτί, ενέργεια φωτός, νερό και φροντίδα για το περιβάλλον.

Μια άλλη δραστηριότητα που βοήθησε τους μαθητές να αφηγηστούν περαιτέρω σχετικά με τη φροντίδα του περιβάλλοντος ήταν η δημιουργία τριών τηλεοπτικών εκπομπών. Οι εκπαιδευτικοί ήθελαν οι μαθητές τους να αποκτήσουν συνείδηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο πλανήτης και να κατανοήσουν ότι ακόμη και οι μικρότεροι μαθητές μπορούν να βοηθήσουν να αλλάξει ο κόσμος, πρώτα αλλάζοντας τη συμπεριφορά τους και στη συνέχεια υψώνοντας τις φωνές τους και προσκαλώντας άλλους ανθρώπους να ακολουθήσουν το παράδειγμά τους. Οι μαθητές ετοίμασαν τρεις τηλεοπτικές εκπομπές στα αγγλικά, με τη μορφή πραγματικών ειδησεογραφικών προγραμμάτων, μία ανά 3 μήνες, χρησιμοποιώντας την τεχνική της «πράσινης οθόνης» (green screen). Παρουσίασαν συνεντεύξεις, δραστηριότητες,

ιδέες και προτάσεις σχετικά με το θέμα του περιβάλλοντος. Ακόμα, δημιουργήθηκε ένας διαδικτυακός συνεργατικός πόρος (ένα wiki) ώστε να μπορέσουν να ερευνήσουν το θέμα και να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους. Σημαντικό στοιχείο του έργου ήταν ότι τόσο οι μαθητές όσο και οι εκπαιδευτικοί συνεργάστηκαν από το σπίτι όσο τα σχολεία παρέμεναν κλειστά, για να δημιουργήσουν τη δεύτερη και την τρίτη τηλεοπτική εκπομπή.

Μια άλλη ενδιαφέρουσα δραστηριότητα ήταν η σύνδεση του έργου eTwinning με το [Πρόγραμμα Δράσης Για Το Κλίμα \(Climate Action Project\)](#). Μαθητές από την Ελλάδα και την Ιταλία διερεύνησαν τις αιτίες της κλιματικής αλλαγής με συζητήσεις και καταιγιισμό ιδεών στις τάξεις τους και αντάλλαξαν απόψεις. Στη συνέχεια, οι Ιταλοί μαθητές παρακολούθησαν ένα βίντεο και άκουσαν τις απόψεις των Ελλήνων μαθητών για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Άλλες δραστηριότητες που προτάθηκαν από τους μαθητές και υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου περιλάμβαναν μια καθιστική διαμαρτυρία, όπως αυτές στις οποίες καλούσε η Greta Thunberg, με στόχο να ενημερωθούν όλες οι τάξεις των σχολείων για τα προβλήματα του πλανήτη. Διοργανώθηκε επίσης πορεία, ώστε το μήνυμα να διαδοθεί πέρα από το σχολείο στην τοπική κοινότητα. Στην Ιταλία, οι μαθητές έπεισαν πολλούς δασκάλους και τάξεις να συμμετάσχουν στην καθιστική διαμαρτυρία και την πορεία, ακόμα κι αν δεν συμμετείχαν στο έργο. Στην Ελλάδα, οι μαθητές συμμετείχαν σε αποχή από τα μαθήματα διαμαρτυρούμενοι κατά

της κλιματικής αλλαγής, η οποία διοργανώθηκε από εφήβους που φοιτούν στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της πόλης. Άλλες δραστηριότητες περιλάμβαναν αναστοχαστικές συζητήσεις σε φόρουμ (π.χ. γύρω από τη σημασία του τίτλου του έργου), τη δημιουργία wiki και εννοιολογικών χαρτών, συζητήσεις και συνεργατική γραφή.

Ακόμα, διοργανώθηκαν αρκετές συνεδρίες με ζωντανή αναμετάδοση και φόρουμ με στόχο να εξασφαλιστεί επαρκής επικοινωνία μεταξύ των μαθητών. Για παράδειγμα, διοργανώθηκε βιντεοδιάσκεψη μεταξύ των Ελλήνων και των Ιταλών μαθητών που συμμετείχαν στις διακρατικές ομάδες, ώστε να μπορέσουν να συσχεφθούν μέσω διαδικτύου και να λάβουν αποφάσεις σχετικά με τα προϊόντα τους.

Στη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, οι Ιταλοί μαθητές έγραψαν επιστολές στους Έλληνες εταίρους τους που απάντησαν εκφράζοντας τις σκέψεις και τα συναισθήματά

τους για τους εταίρους τους. Τέλος, πραγματοποιήθηκε μια διαδικτυακή συνάντηση μεταξύ των εκπαιδευτικών και των μαθητών για να γνωριστούν, να συζητήσουν, να εξετάσουν και να αξιολογήσουν το έργο μέσω ενός παιχνιδιού που ετοίμασαν οι εκπαιδευτικοί και του Mentimeter, όπου οι μαθητές κατέθεσαν τις απόψεις τους για το έργο eTwinning.

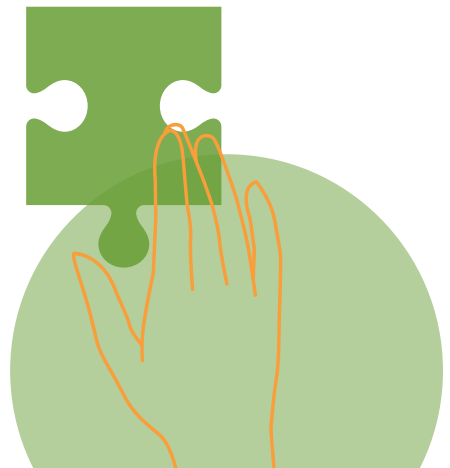
Οι συνάδελφοι όσων πήραν μέρος στο έργο συμμετείχαν επίσης σ' αυτό. Πιο συγκεκριμένα, μια Ιταλίδα δασκάλα, η Raffaella D'AmicoLatini, η οποία διδάσκει φυσικές επιστήμες, εργάστηκε στο πλαίσιο του έργου και έλαβε μέρος σε δραστηριότητες όπως η καθιστική διαμαρτυρία και οι πορείες. Κατά τη διάρκεια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, ήταν υπεύθυνη για την υποστήριξη μιας από τις διακρατικές ομάδες. Όπως είπε: «Ο περιορισμός της κυκλοφορίας λόγω της νόσου COVID-19 μου έδωσε τη δυνατότητα να ενημερωθώ για την πλατφόρμα eTwinning και για διάφορα εκπαιδευτικά εργαλεία. Είχα χρόνο να εμβαθύνω τις γνώσεις μου, να

μάθω και να εξετάσω νέες διδακτικές στρατηγικές και νέους τρόπους σκέψης και σχολικής εκπαίδευσης. Επιπλέον, κατά το χρονικό αυτό διάστημα, είχα περισσότερο χρόνο να συνεργαστώ με τη συνάδελφό μου, τη Marina, η οποία με βοήθησε και με υποστήριξε όσον αφορά το eTwinning».

Στην Ελλάδα, ο δάσκαλος πληροφορικής ήταν πάντα πρόθυμος να υποστηρίξει και να βοηθήσει τους μαθητές, όπως και μία ακόμα δασκάλα του δημοτικού και η διευθύντρια, που συμμετείχαν στις συνεντεύξεις των μαθητών. Στη διάρκεια της πανδημίας, οι γονείς κλήθηκαν κι αυτοί να υποστηρίξουν τους εκπαιδευτικούς, βοηθώντας τους να καταγράψουν τα βήματα της εργασίας που έκαναν τα παιδιά τους στο διάστημα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης λόγω της πανδημίας και στέλνοντας στους εκπαιδευτικούς φωτογραφίες ή βίντεο της εργασίας τους (δείτε τις μαρτυρίες που ακολουθούν). Σύμφωνα με τους δασκάλους, «οι γονείς ήταν

πραγματικά ευτυχείς που μπορούσαν να συνεισφέρουν, καθώς μου είπαν ότι έτσι ήταν σαν να συμμετείχαν στη δράση και ένιωθαν ότι βοηθούσαν τη Γη μαζί με τα παιδιά τους». Οι γονείς πήραν μέρος σε μια ζωντανή εκδήλωση όπου παρουσιάστηκε το έργο όταν ολοκληρώθηκε.

Η συμβολή μου στο έργο ήταν υποστηρικτική. Ουσιαστικά, βοήθησα την κόρη μου να τραβήξει ένα βίντεο για τις τηλεοπτικές ειδήσεις και την ενθάρρυνα να γίνει μέλος της ομάδας αυτής και να ενισχύσει την αυτοπεποίθησή της.

Βοήθησα την κόρη μου να καταγράψει τις δραστηριότητες όταν η εκπαίδευση γινόταν εξ αποστάσεως και συμμετείχε στο έργο. Εκείνη την εποχή, είχα την ευκαιρία να δω πόσο χρήσιμη είναι η εργασία στο πλαίσιο του eTwinning. Ήμουν περίεργη, οπότε παρακολούθησα ένα διαδικτυακό σεμινάριο, ένα ιταλικό συνέδριο που διοργανώθηκε από τον ιταλικό εθνικό οργανισμό στις 6 Απριλίου 2020, κατά το οποίο η δασκάλα της κόρης μου, η Μαρίνα, και η Ελληνίδα συνεργάτιδα, η Αγγελική, μίλησαν για το έργο. Εντυπωσιάστηκα από τη μεταξύ τους συνεργασία και τις δυνατότητες του eTwinning.

Η συμβολή μου στο έργο ήταν συνεχής. Πρώτα απ' όλα, την υποστήριξα σε κάθε εργασία, σε κάθε βήμα που έκανε στη διάρκεια του έργου. Τη βοήθησα επίσης όταν ζήτησε τη γνώμη μου ενώ έκανε κάποιες εργασίες, για παράδειγμα ψάχνοντας μαζί της πληροφορίες για την υπερθέρμανση του πλανήτη ή συζητώντας τον αντίκτυπο ανθρώπινων δραστηριοτήτων που προκαλούν την κλιματική αλλαγή. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, όταν έπρεπε να φτιάξει τα βίντεο για τις τηλεοπτικές ειδήσεις, ήμουν εκεί να της δείξω πώς να το κάνει και να τα στείλει αργότερα στη δασκάλα της.

Σχέση με το θέμα του έτους

Σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών, το τρέχον έργο εμπίπτει στο ετήσιο θέμα, διότι το περιβάλλον και η ενεργός συμμετοχή στα κοινά είναι οι βασικές έννοιες του έργου, σε συνδυασμό με τη φύση, την κλιματική

αλλαγή και τα θέματα των διακρατικών ομάδων (απόβλητα, πλαστικό και χαρτί, ενέργεια φωτός, νερό και φροντίδα για το περιβάλλον). Λαμβάνοντας υπόψη ότι κάθε ομάδα είχε αναλάβει ένα θέμα και έπρεπε να βρει ιδέες για να αποτρέψει την περαιτέρω βλάβη στο περιβάλλον ή να μειώσει την κατανάλωση σχεδιάζοντας συγκεκριμένες δράσεις, «οι μαθητές σκέφτηκαν έναν πραγματικά όμορφο και βιώσιμο πλανήτη, ένα ιδανικό μέρος διαβίωσης των ζώων, των ανθρώπων και των φυτών. Σκέφτηκαν από κοινού πώς θα σχεδιάσουν συγκεκριμένα βήματα ώστε το όνειρό τους να γίνει πραγματικότητα, διαδίδοντας το μήνυμα σχετικά με το τι πρέπει και τι δεν πρέπει να γίνεται». Ακολουθούν μαρτυρίες των μαθητών που συμμετείχαν στο έργο σχετικά με το σχολείο των ονείρων τους.

Φαντάζομαι το σχολείο των ονείρων μου ως ένα σχολείο γεμάτο με χρώματα της φύσης. Θα μπορούσαμε να αρχίσουμε να ζωγραφίζουμε τους τοίχους του σχολείου με πράσινο και μπλε και να τους διακοσμήσουμε με τοιχογραφίες. Το σχολείο θα μπορούσε τότε να γίνει ένα πολύ όμορφο μέρος, όπου θα μας αρέσει να περνάμε χρόνο.

Giada, Ιταλία.

Πιστεύω ότι τα σχολεία μπορούν να μας βοηθήσουν να κάνουμε τον κόσμο πιο βιώσιμο διοργανώνοντας ημέρες αφιερωμένες στον καθαρισμό χώρων ή μαθαίνοντάς μας πώς να ανακυκλώνουμε κ.λπ.

Sara, Ιταλία.

Κατά τη γνώμη μου, ένα ιδανικό σχολείο σχεδιασμένο για το μέλλον θα ήταν ένα φιλικό σχολείο για όλους τους μαθητές. Αυτό σημαίνει ότι άνθρωποι από διαφορετικούς πολιτισμούς, άτομα με αναπηρίες και ίσως [άτομα] με διαφορετικές ταυτότητες φύλου θα ήταν ευπρόσδεκτα. Ένα όμορφο σχολείο θα μπορούσε επίσης να είναι ένα φιλικό προς το περιβάλλον σχολείο που θα διδάσκει τους μαθητές για την κλιματική αλλαγή και την υπερθέρμανση του πλανήτη και πώς μπορούν να βοηθήσουν στην πρόληψη του προβλήματος.

Ηριάννα, Ελλάδα.

Την δική τους άποψη σχετικά με το σχολείο των ονείρων τους έδωσαν και οι εκπαιδευτικοί. Η Αγγλική φαντάζεται το σχολείο των ονείρων της ως «ένα μέρος όπου οι μαθητές απολαμβάνουν όσα μαθαίνουν κάθε μέρα χωρίς την πίεση των αξιολογήσεων ή των προσδοκιών των γονέων, αλλά με μοναδικό σκοπό να μαθαίνουν και να αναλαμβάνουν πρωτοβουλία για τον εαυτό τους και για την κοινότητα». Το σχολείο των ονείρων της Marina «είναι αυτό που βοηθά τους μαθητές να χρησιμοποιούν διαφορετικούς πόρους για να καλλιεργήσουν τις δεξιότητές τους, ανοίγοντάς τους ένα παράθυρο στον κόσμο, ένα σχολείο που τους επιτρέπει να μαθαίνουν μέσω της δράσης, να αποκτούν εμπειρίες ζωής με πρακτικές δραστηριότητες και να σέβονται τις διαφορές, ώστε να συνεργάζονται για τη δημιουργία ενός βιώσιμου κόσμου».

Στα πρόσθετα χαρακτηριστικά του ιδανικού σχολείου που αναφέρθηκαν κατά τις συνεντεύξεις συγκαταλέγονται διάφορα εργαστήρια που οι μαθητές θα μπορούσαν να παρακολουθούν κατ' επιλογή, θεματικές αίθουσες για συγκεκριμένες δραστηριότητες όπου οι μαθητές θα μπορούν ελεύθερα να επιλέγουν σε ποιες θα μπουν ή να μετακινούνται από τη μία στην άλλη ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους, ένα πολύχρωμο σχολείο χωρίς θρανία για τους μαθητές και έδρες για τους εκπαιδευτικούς, πιο ευέλικτοι χώροι όπου οι μαθητές θα μπορούν να παίζουν, μεγαλύτερες σχολικές βιβλιοθήκες και αναβαθμισμένα εργαστήρια πληροφορικής, περισσότερη μάθηση στο ύπαιθρο, λιγότερο γραφειοκρατικές διαδικασίες και προώθηση της φυσικής άσκησης μέσω της παροχής εγκαταστάσεων (πισίνας ή γηπέδων).

Η άποψη της εμπειρογνώμονα για το έργο

Εμπειρογνώμονας: Luise Heidenreich, EIT Climate-KIC, μια κοινότητα γνώσης και καινοτομίας που υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας

Η Luise Heidenreich διαθέτει πείρα και είναι παθιασμένη με την καινοτομία, με πολυετή θητεία στον τομέα της διεθνούς εκπαίδευσης και μάθησης. Εργάζεται ως συνεπικεφαλής εκπαίδευσης και μάθησης στον οργανισμό EIT Climate-KIC δημιουργώντας και συντονίζοντας διεθνή προγράμματα που βοηθούν τους ανθρώπους να αναπτύξουν καινοτομία συστημάτων και επιχειρηματικές δεξιότητες και να αναλάβουν δράση για το κλίμα. Ένα από αυτά τα προγράμματα είναι το Young Innovators, το οποίο στοχεύει στην ενίσχυση των δεξιοτήτων συστημικής σκέψης σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, μαθητές και εκπαιδευτικούς.

Γιατί το θέμα του συγκεκριμένου έργου είναι τόσο επίκαιρο στην εποχή μας;

Η επόμενη δεκαετία θα είναι ζωτικής σημασίας για την προετοιμασία των μελλοντικών γενεών, ώστε να μας οδηγήσουν σε μια ευημερούσα,

ανθεκτική κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς βασισμένη σε μια οικονομία μηδενικών ανθρακούχων εκπομπών. Σε όλο τον κόσμο, οι νέοι απαιτούν δράση για το κλίμα μέσω κινημάτων όπως οι πρωτοβουλίες «Παρασκευές για το μέλλον», «Πέμπτη για το κλίμα» και «Youth Strike 4 Climate». Γνωρίζουμε ότι τα σημερινά παιδιά και οι έφηβοι θα είναι οι κοινωνικές ομάδες που θα πληγούν περισσότερο από την κλιματική αλλαγή έως το 2030. Γνωρίζουμε επίσης ότι οι νέες δεξιότητες και οι νέες συμπεριφορές είναι δύο από τους βασικούς μοχλούς αλλαγής για την πράσινη μετάβαση.

Αυτό θέτει το εκπαιδευτικό μας σύστημα στο επίκεντρο της συστημικής αλλαγής. Είναι σημαντικό να δημιουργήσουμε ευκαιρίες στα παραδοσιακά εκπαιδευτικά ιδρύματα για την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων. Μια πρόκληση για πολλά σχολεία, ωστόσο, είναι ότι η κλιματική καινοτομία δεν αποτελεί ακόμη μέρος του προγράμματος σπουδών, γεγονός που απασχολεί όλο και περισσότερο τα σχολεία, τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς και την κοινωνία. Αυτό σημαίνει ότι χάνουμε μια εξαιρετική ευκαιρία να αξιοποιήσουμε τη δημιουργικότητα των εφήβων και να εφοδιάσουμε τους μαθητές με εργασία για να αξιοποιήσουν στο μέγιστο τις δυνατότητές τους. Το πρόγραμμα ESBF είναι ένα εξαιρετικό παράδειγμα έργου του οποίου ηγούνται μαθητές και εκπαιδευτικοί και το οποίο βοηθά στην προώθηση ποικίλων δεξιοτήτων και συμπεριφορών που είναι αναγκαίες για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης.

Κατά την άποψή σας, τι είδους καλές πρακτικές και παραδείγματα μπορούμε να αντλήσουμε από το συγκεκριμένο έργο για τη διδασκαλία του θέματος;

Το έργο αυτό συνδυάζει πολλά από τα στοιχεία που διαμορφώνουν τη μαθησιακή εμπειρία τόσο για τους μαθητές όσο και για τους εκπαιδευτικούς. Το έργο τους δίνει τη δυνατότητα να διερευνήσουν μια σειρά θεμάτων από διαφορετικές οπτικές γωνίες, βοηθώντας τους έτσι να αναπτύξουν βασικές δεξιότητες και ικανότητες που τους ενθαρρύνουν να γίνουν φορείς αλλαγής. Με την ενσωμάτωση του έργου στο πρόγραμμα σπουδών, οι μαθητές θα μπορούσαν να διερευνήσουν θέματα που σχετίζονται με το κλίμα από διάφορες οπτικές γωνίες, όπως σε σχέση με τον προφορικό και τον γραπτό λόγο, τις φυσικές επιστήμες και τα μαθηματικά, με παιχνίδια και ελκυστικό τρόπο και εστιάζοντας στη δράση. Οι δεξιότητες που αναπτύσσουν είναι οι εξής:

- ευαισθητοποίηση·
- ψηφιακές δεξιότητες·
- δημιουργικότητα·
- επίλυση προβλημάτων·
- μάθηση προσανατολισμένη στη δράση·
- μάθηση μέσω δοκιμασιών·
- επικοινωνιακές δεξιότητες·
- κριτική σκέψη·
- άσκηση επιρροής σε τρίτους·

Κατά τη γνώμη σας, ποια είναι τα σημαντικότερα στοιχεία του συγκεκριμένου έργου;

Το πρόγραμμα ESBF είναι ένα εξαιρετικό παράδειγμα έργου του οποίου ηγούνται μαθητές και εκπαιδευτικοί και το οποίο βοηθά στην προώθηση ποικίλων δεξιοτήτων και συμπεριφορών που απαιτούνται για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης. Πολύ σημαντικά στοιχεία του είναι ο συνδυασμός πράσινων και ψηφιακών δεξιοτήτων και τα εγκάρσια μαθησιακά στοιχεία. Το έργο εφάρμοσε στο έπακρο διερευνητική μάθηση, αλληλοδιδαχή από ομοτίμους και την προσέγγιση της παιχνιδοποίησης. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, δημιουργήθηκαν ελκυστικοί ψηφιακοί χώροι μάθησης και οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να αλληλεπιδράσουν και να συνεργαστούν με αλλοεθνείς συνομηλίκους τους.

Ποιους πόρους ή σχετικό υλικό θα προτείνατε για τη διδασκαλία αυτού του θέματος;

Υπάρχουν πολλοί διαθέσιμοι πόροι στο διαδίκτυο, όπως περιεχόμενο που αναπτύχθηκε από το [Γραφείο Εκπαίδευσης για το Κλίμα \(Office for Climate Education\)](#) ή τη δράση [Worlds' Largest Lesson](#), μεταξύ άλλων. Ακόμα, υπάρχουν πολλά οπτικά εργαλεία, πόροι και σχέδια μαθήματος για εκπαιδευτικούς, ώστε να καλλιεργήσουν στους μαθητές δεξιότητες επίλυσης πολύπλοκων προβλημάτων και δεξιότητες συστημικής σκέψης, να εφαρμόσουν μάθηση μέσω δοκιμασιών και άλλες παιγνιώδεις προσεγγίσεις που αναπτύχθηκαν από το πρόγραμμα [Young Innovators](#) και τους εταίρους του.

3.3. The School of Magic Inspiring Learning Experiences

Συμμετέχουσες χώρες: Αυστρία, Ιρλανδία, Ισπανία, Μολδαβία, Πολωνία, Τουρκία, Τσεχία

Ηλικίες μαθητών: 10–14 ετών

Ονόματα, σχολεία και χώρες των εκπαιδευτικών που έδωσαν συνέντευξη: Liliana Nederita, Liceul de Limbi Moderne si Management, Chişinău, Μολδαβία
Sandra Steinbock, Bundesgymnasium und Bundesrealgymnasium Braunau am Inn, Braunau Am Inn, Αυστρία

Σχετικά με το έργο

Το έργο SMILE είναι ένα αντίγραφο του Χόγκουαρτς, του φανταστικού σχολείου από τη σειρά βιβλίων «Χάρι Πότερ». Το έργο σχεδιάστηκε για νεαρούς εφήβους που ενδιαφέρονται για τη μαγεία, τη μόρφωση και την προσωπική ανάπτυξη. Στόχος του SMILE ήταν να δημιουργήσει μια εικονική σχολική κοινότητα βασισμένη στις αρχές της θετικής ψυχολογίας με σκοπό τη μάθηση, την ενδυνάμωση του χαρακτήρα, την επικοινωνία, τη συνεργασία και

τη δημιουργία στο πλαίσιο ομάδων διαφόρων εθνικοτήτων. Οι ιδρύτριες διαμόρφωσαν το έργο με βάση το ενδιαφέρον των μαθητών τους για τον Χάρι Πότερ, αποσκοπώντας στη δημιουργία ενός θετικού σχολικού περιβάλλοντος και στην ενίσχυση των κινήτρων. Επιπλέον, το έργο έθεσε τα θεμέλια για τη διάπλωση σφαιρικών προσωπικοτήτων, έδωσε έμφαση στην αυτοανάπτυξη και την επιτυχία μέσω της προσπάθειας και της μάθησης σε βάθος χρόνου και ενισχύει την ευεξία των μαθητών.

Θέματα που καλύφθηκαν και ενσωμάτωσαν στο πρόγραμμα σπουδών

Το πρόγραμμα SMILE είχε ως στόχο την ανάπτυξη των δεξιοτήτων επικοινωνίας, συνεργασίας, δημιουργικής και κριτικής σκέψης των μαθητών και την προώθηση της προσωπικής τους ανάπτυξης σε ένα θετικό, ανεκτικό και παρακινητικό μαθησιακό περιβάλλον. Η προσωπική ανάπτυξη είναι ένα νέο διδακτικό αντικείμενο, το οποίο εντάχθηκε στο πρόγραμμα σπουδών της Μολδαβίας το 2018. Ειδικότερα, το έργο SMILE προσέδωσε μαγεία στις μαθησιακές εμπειρίες των μαθητών και επικεντρώθηκε στα δυνατά σημεία του χαρακτήρα τους. Οι μαθητές ταυτίστηκαν με τον Χάρι Πότερ, ο οποίος πολεμά τον κακό Βόλντεμορτ και τα σκοτεινά του πνεύματα. Ακριβώς όπως ο Χάρι, οι μαθητές του έργου έπρεπε να πολεμήσουν τους δικούς τους δαίμονες, όπως τους φόβους τους, τον διαδικτυακό εκφοβισμό, τη χρήση τηλεφώνου, τη διατροφή και τον εθισμό στα ηλεκτρονικά παιχνίδια. Στόχος του έργου ήταν να βοηθήσει τους μαθητές να τους καταπολεμήσουν χρησιμοποιώντας τις «μαγικές δυνάμεις» τους. Παράλληλα με την ανάπτυξη των δυνατών στοιχείων του χαρακτήρα των μαθητών, το έργο στόχευσε διάφορες δεξιότητες, όπως τις γλωσσικές και διαπολιτισμικές ικανότητες. Στο έργο συμμετείχαν επτά καθηγητές ξένων γλωσσών (πέντε καθηγητές αγγλικών, ένας καθηγητής γαλλικών και ένας καθηγητής γερμανικών). Οι περισσότερες δραστηριότητες του έργου SMILE πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια μαθημάτων αγγλικών και οι εργασίες του έργου συνδέθηκαν

με τις απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών. Η προσδοκία ήταν ότι οι μαθητές θα αναπτύξουν τις δεξιότητές τους στους ακόλουθους τομείς.

- Προσωπική ανάπτυξη
  - ▶ Ανακάλυψη και καλλιέργεια των δυνατών στοιχείων του χαρακτήρα, όπως της δημιουργικότητας, της φιλομάθειας, της κοινωνικής νοημοσύνης, της ηγεσίας, της επιμονής, της ομαδικής εργασίας και της αυτορρύθμισης.
- Φυσικές επιστήμες
  - ▶ Μάθηση και συζήτηση σχετικά με τις επιστημονικές αρχές στις οποίες βασίζονται τα μαγικά κόλπα.
  - ▶ Εκτέλεση κόλπων και πειραμάτων φυσικής και χημείας και εξήγηση των επιστημονικών αρχών στις οποίες βασίζονται.
- Γλώσσα
  - ▶ Χρήση συγκεκριμένου λεξιλογίου το οποίο χρησιμοποιείται για να μιλήσουμε και να εξηγήσουμε τη μαγεία διαφόρων επιστημών (εξήγηση διαδικασιών).

- ▶ Δημιουργία διαφήμισης (ενός βίντεο και μιας αφίσας) για την προώθηση του τρόπου μεταφοράς που χρησιμοποιούν στον «κοιτώνα» τους.
- ▶ Μελέτη της δομής μιας επιστολής εκδήλωσης ενδιαφέροντος (επιστολές εκδήλωσης ενδιαφέροντος SMILE).
- ▶ Χρήση αγγλικών/γαλλικών/γερμανικών για επικοινωνία και για την εκτέλεση ορισμένων εργασιών.

- Κοινωνικός τομέας/αγωγή του πολίτη

- ▶ Ανάγνωση σχετικά με το Χόγκουαρτς και αναπαραγωγή ενός παρεμφερούς σχολικού περιβάλλοντος.
- ▶ Ένταξη σε σχολική κοινότητα —κοιτώνες SMILE— για επικοινωνία, συνεργασία και δημιουργία σε ομάδες διαφόρων εθνικοτήτων.
- ▶ Ευκαιρία συμμετοχής σε όλες τις εκδηλώσεις SMILE (φθινοπωρινή, χειμερινή και εαρινή διοργάνωση).

We can't all go to Hogwarts and try the Sorting Hat, but here's the next best thing - SMILE's very own Sorting Experience. So, which house do you belong to?

Are you courageous and persistent (Courage House)?

Are you curious and creative (Wisdom House)?

Are you fair and organized (Justice House)?

Are you careful and cautious (Temperance House)?

Are you optimistic and spiritual (Transcendence House)?

Are you human and generous (Humanity House)?

Δραστηριότητες και συνεργασία στο πλαίσιο του έργου

Στο πλαίσιο του έργου, οι εκπαιδευτικοί δημιούργησαν έξι διαδικτυακούς «κοιτώνες» τους οποίους εμπνεύστηκαν από τους κοιτώνες στο Χόγκουαρτς της σειράς Χάρι Πότερ. Οι κοιτώνες SMILE πήραν το όνομά τους από τις ακόλουθες έξι αρετές: σοφία, θάρρος, ανθρωπιά, δικαιοσύνη, εγκράτεια και υπέρβαση, καθεμία από τις οποίες σχετίζεται με διάφορα δυνατά σημεία των χαρακτήρων των ηρώων.

Αφού έγινε η παρουσίαση των κοιτώνων, οι μαθητές χωρίστηκαν στους διάφορους κοιτώνες στην αρχή του έργου κατά την «Τελετή του καπέλου της επιλογής», η οποία πραγματοποιήθηκε σε όλες τις σχολικές τάξεις. Οι μαθητές στοχάστηκαν αναφορικά με την προσωπικότητά

SMILE Classes

- Etiquette Class with Mr. Bonachera
- DADA Class with Mrs. Nederita
- Mrs Luca's Herbology Class
- Magic of Numbers with Borom...
- Mrs Khan's Charms Class
- Divination Class
- Mrs Barlas' Transfiguration Class
- Potion Class
- Professor Fynn's History of Magic

τους καθώς συμπλήρωναν ένα κουίζ βάσει του οποίου χωρίστηκαν σε συγκεκριμένους κοιτώνες. Η δραστηριότητα αυτή ενίσχυσε την αυτογνωσία των μαθητών και τους δίδαξε περισσότερα για την προσωπικότητά τους. Ένας ή δύο εκπαιδευτικοί ήταν υπεύθυνοι για τη διαχείριση καθενός από τους έξι κοιτώνες στο έργο SMILE. Οι εκπαιδευτικοί δημιούργησαν επίσης ένα μαθησιακό περιβάλλον στη σελίδα TwinSpace του έργου SMILE, το οποίο αποτέλεσε τη διαδικτυακή τάξη για το έργο. Σε κάθε τάξη πραγματοποιήθηκαν δραστηριότητες μάθησης, στο πλαίσιο των οποίων οι μαθητές έβρισκαν πληροφορίες σχετικά με ένα συγκεκριμένο θέμα. Στη συνέχεια, αξιοποιούσαν τις πληροφορίες, τις εξηγούσαν και τις συσχετιζαν με τις προσωπικές τους εμπειρίες και το βιβλίο «Ο Χάρι Πότερ και η φιλοσοφική λίθος». Οι μαθητές μπορούσαν να επισκεφθούν τις σελίδες, τις «τάξεις SMILE» και να επιλέξουν από μια ποικιλία δραστηριοτήτων που είχαν σχεδιάσει οι εκπαιδευτικοί. Η σελίδα κάθε τάξης περιλάμβανε ένα νήμα φόρουμ, όπου τους ζητήθηκε να διατυπώνουν σχόλια σχετικά με τη μαθησιακή τους διαδικασία.

Σε μια τάξη SMILE, στόχος ήταν οι μαθητές να ενημερωθούν και να αντιμετωπίσουν τις «σκοτεινές δυνάμεις» που υπάρχουν στον φυσικό και τον εικονικό κόσμο. Οι μαθητές κλήθηκαν να αναζητήσουν μια εικόνα στην οποία να αποτυπώνεται κάτι που φοβούνται και να επεξεργαστούν την εικόνα για να την κάνουν αστεία. Για παράδειγμα, ένας μαθητής χρησιμοποίησε την εικόνα ενός ποντικίου και πρόσθεσε την εικόνα ενός σαξοφώνου. Σε μια άλλη δραστηριότητα, ζητήθηκε από τους μαθητές να

σκεφτούν και να στοχαστούν αναφορικά με πράγματα που τους δίνουν χαρά. Για παράδειγμα, ένας μαθητής έγραψε στο φόρουμ: «Όποτε βρέχει ή είμαι μόνος, αγκαλιάζω μια κουβέρτα και ακούω μουσική ή διαβάζω ένα βιβλίο και νιώθω ευτυχισμένος. Επίσης νιώθω περήφανος για τον εαυτό μου γιατί, όποτε κάνω αυτά τα πράγματα, αισθάνομαι σαν να δούλεψα σκληρά και τώρα πρέπει να καθαρίσω το μυαλό μου».

Προκειμένου να αντιμετωπίσουν τον θυμό και τον εκφοβισμό, οι μαθητές παρακολούθησαν βίντεο για να μάθουν περισσότερα σχετικά με τρόπους διαχείρισης αυτών των δύο. Αφού παρακολούθησαν τα βίντεο, απάντησαν σε ερωτήσεις που ανάρτησαν οι εκπαιδευτικοί στο φόρουμ και στοχάστηκαν αναφορικά με τα συναισθήματά τους. Οι μαθητές χρησιμοποίησαν εκτενώς το φόρουμ για να μοιραστούν τις σκέψεις τους σχετικά με τα θέματα αυτά και τις δικές τους εμπειρίες όσον αφορά τον εκφοβισμό και τον τρόπο διαχείρισης του θυμού τους. Σε μια συνεργατική δραστηριότητα με τα μέλη του κοιτώνα τους που ονομαζόταν «Το Βιβλίο των

προφητειών», οι μαθητές έγραψαν προβλέψεις για το μέλλον. Μεταξύ άλλων, έγραψαν: «Όλες οι χώρες θα χρησιμοποιούν καθαρή ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές» και «Δεν θα στεναχωρηθούμε ποτέ ξανά».

Επίσης, στη διάρκεια μιας δραστηριότητας με τίτλο «Αν είχα ένα μαγικό ραβδί», οι μαθητές ενθαρρύνθηκαν να σκεφτούν τα προβλήματα που υπάρχουν στον κόσμο μας και τι θα μπορούσαν να κάνουν για την επίλυσή τους. Οι μαθητές έθιξαν προβλήματα όπως η πανδημία COVID-19, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ο πόλεμος, οι βλάβες στο φυσικό περιβάλλον, η κλιματική αλλαγή, ο ρατσισμός, η ομοφοβία, ο εκφοβισμός και η βία. Στόχος της δραστηριότητας ήταν να κατανοήσουν οι μαθητές ότι αυτά τα προβλήματα υπάρχουν και ότι, επειδή η ευαισθητοποίηση είναι το πρώτο βήμα προς την επίλυση προβλημάτων, το επόμενο βήμα είναι η λήψη μέτρων για την αντιμετώπισή τους. Στη δραστηριότητα αυτή, οι μαθητές έπρεπε να συμπληρώσουν τη φράση «Αν είχα ένα μαγικό ραβδί, θα...». Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα.

- Αν είχα ένα μαγικό ραβδί, θα εμπόδιζα τον κόσμο να αγοράζει πλαστικά είδη. Το περιβάλλον ρυπαίνεται ολοένα και περισσότερο.
- Αν είχα ένα μαγικό ραβδί, θα έβαζα τέλος στην πείνα στον κόσμο, ώστε να μην πεινάει και να μη διψάει κανείς.
- Αν είχα ένα μαγικό ραβδί, θα σταματούσα τις διαμάχες μεταξύ των λαών, επειδή το μόνο που κάνουν είναι να βλάπτουν ο ένας τον άλλον.
- Αν είχα ένα μαγικό ραβδί, θα σταματούσα την επιθετικότητα και τη βία στις οικογένειες.
- Αν είχα ένα μαγικό ραβδί, θα έδινα στον εαυτό μου περισσότερο χρόνο για τα κόμμι μου.

Πέραν της συμμετοχής τους στο ίδιο το έργο, οι μαθητές συμμετείχαν και στα αρχικά στάδια του σχεδιασμού του. Βοήθησαν να επιλεγεί το όνομα του έργου προτείνοντας τίτλους και ψηφίζοντας αυτόν που προτιμούσαν. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί τους ρώτησαν τι θα ήθελαν να συμπεριλάβουν σε ένα έργο για τον Χάρι Πότερ. Οι εκπαιδευτικοί συζήτησαν τις ιδέες των μαθητών και αφού συμφωνήθηκε ποιες θα συμπεριληφθούν, τις ανέπτυξαν περαιτέρω στο TwinSpace του έργου. Παρακάτω παρουσιάζονται οι μαρτυρίες ορισμένων μαθητών σχετικά με τις δραστηριότητες και το έργο.

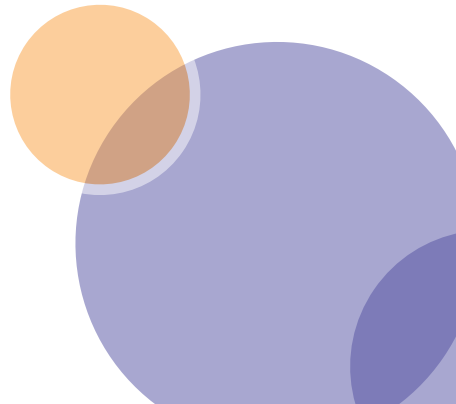

Κατά την άποψή μου, το έργο ήταν μοναδικό. Δεν είχα συμμετάσχει ποτέ σε άλλο έργο όπως αυτό. Συνεργάστηκα με άλλους ανθρώπους από όλη την Ευρώπη, γνώρισα διάφορα άτομα και, τελικά, έμαθα αγγλικά. Τώρα μιλάω καλύτερα τη γλώσσα αυτή, το έργο με επηρέασε πολύ για να τη μάθω. Είμαι πολύ χαρούμενη που συμμετείχα στο έργο. Alexandrina, Μολδαβία.

Μου άρεσε το γεγονός ότι οι εργασίες ήταν ενδιαφέρουσες και τις κάναμε σε συνεργασία με άλλους μαθητές από διάφορες χώρες. Emilia, Μολδαβία.

Μου άρεσε που ήμασταν σε κοιτώνες (ήμουν στον Κοιτώνα της Υπέρβασης) και συγκεντρώσα πόντους για την ομάδα μου. Έμαθα τι ήθελα και πώς το ήθελα. Είχαμε τόσες πολλές δραστηριότητες από τις οποίες μπορούσαμε να διαλέξουμε και ήταν πραγματικά ενδιαφέρουσες. Filip, Πολωνία.

Τόσο η Sandra όσο και η Liliana απέσπασαν τη συμμετοχή και άλλων εκπαιδευτικών στο έργο, ενώ οι διευθυντές και των δύο σχολείων υποστήριξαν το έργο φροντίζοντας να κοινοποιηθούν οι σημαντικές στιγμές στις σελίδες κοινωνικών μέσων των σχολείων και δίνοντας στους μαθητές πρόσβαση σε εργαστήρια υπολογιστών όσο τα σχολεία παρέμεναν κλειστά,

με την προϋπόθεση ότι θα τηρούνταν οι κανόνες ασφαλείας για τη νόσο COVID-19. Για παράδειγμα, η Svetlana Aluna, διευθύντρια του σχολείου στη Μολδαβία δήλωσε: «Το eTwinning είναι μια πλατφόρμα με αναρίθμητες ευκαιρίες. Είναι ένας τρόπος συνεργασίας και μάθησης τόσο για τους εκπαιδευτικούς όσο και για τους μαθητές μας. Η συμμετοχή στο eTwinning κρατά τους εκπαιδευτικούς μας ενήμερους σχετικά με τις τελευταίες προσεγγίσεις και μεθόδους στον τομέα της εκπαίδευσης και αναπτύσσει τις επαγγελματικές τους δεξιότητες μέσω της αλληλεπίδρασης με εκπαιδευτικούς από άλλες χώρες και της ανταλλαγής εμπειριών». Επιπλέον, ο Sebastian Plan, διευθυντής του σχολείου στην Αυστρία, δήλωσε: «Το Erasmus+ είναι ένα από τα σημαντικότερα προγράμματα της ΕΕ και το eTwinning αποτελεί ουσιαστικό μέρος του. Οι μαθητές συναντούν νέους από άλλες ευρωπαϊκές χώρες και αυτό μπορεί τελικά να συμβάλει σε μια βαθύτερη κατανόηση μεταξύ των εθνών».

Οι γονείς προσκλήθηκαν επίσης να ψηφίσουν για το όνομα του έργου. Επιπλέον, βοήθησαν τα παιδιά τους είτε να αγοράσουν ένα βιβλίο είτε να δανειστούν ένα από τη βιβλιοθήκη του δήμου τους και, σε ορισμένες περιπτώσεις, έβγαλαν φωτογραφίες των παιδιών τους να διαβάζουν το βιβλίο του Χάρι Πότερ για τη δραστηριότητα στην αίθουσα ανάγνωσης «Η στάση του σώματός μου όταν διαβάζω». Ορισμένοι γονείς περιέγραψαν τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες του έργου, όπως φαίνεται παρακάτω..

Ο γιος μου έκανε πολλά επιστημονικά πειράματα στη διάρκεια του έργου. Τον βοηθήσαμε να βρει όλο τον απαραίτητο εξοπλισμό ή να αγοράσει τα προϊόντα που χρειαζόταν. Καθ' όλη τη διάρκεια των μαθημάτων, τον υποστηρίζαμε όταν αντιμετώπιζε δυσκολίες, αλλά ήθελε να είναι όσο το δυνατόν πιο ανεξάρτητος. Αν ήθελε να μάθει περισσότερα για ένα θέμα, το ερευνούσαμε μαζί και προσπαθούσαμε να βρούμε κάποια βίντεο στο YouTube, βιβλία ή ιστότοπους.

Με καθοδηγούσε η εκπαιδευτικός σχετικά με το τι έπρεπε να κάνω και πώς. Ήταν η πρώτη φορά που συμμετείχα. Όλα ήταν καινούργια, υποστήριξα τα παιδιά μου σε όλα τα στάδια. Συμμετείχα λιγότερο από την εκπαιδευτικό, αλλά λειτουργήσαμε καλά ως ομάδα.

Σχέση με το θέμα του έτους

Οι εκπαιδευτικοί εξήγησαν πώς το έργο τους ταιριάζει με το ετήσιο θέμα του eTwinning και πώς υποστηρίζει τους πυλώνες «αισθητική», «βιωσιμότητα», «συμπεριληπτικότητα» και «ένταξη». Στη διάρκεια του έργου, μαθητές από διαφορετικές χώρες συνεργάστηκαν στο πλαίσιο δραστηριοτήτων, ώστε να δημιουργήσουν το σχολικό περιβάλλον των ονείρων τους. Για παράδειγμα, η Fatma Barlas, συνεργαζόμενη δασκάλα από την Τουρκία, σημείωσε ότι «το έργο αυτό παρέιχε σε μαθητές από διαφορετικές χώρες την ευκαιρία να συναντηθούν, να ανταλλάξουν ιδέες, να συζητήσουν και να δημιουργήσουν σε συνεργασία», ενώ η Monika Khan, εταίρος του έργου από την Πολωνία, ανέφερε: «Το σχολείο SMILE είναι παράδειγμα ενός χώρου όπου όλοι συνυπάρχουν ειρηνικά, μαθαίνουν μαζί και υποστηρίζουν τόσο τη δική τους ανάπτυξη όσο και των άλλων. Αγκαλιάζει τους πάντες, τόσο τους εκπαιδευτικούς, που μπορούν να δείξουν τις δεξιότητές τους στη συμβουλευτική καθοδήγηση, όσο και τους μαθητές, που έχουν την ευκαιρία να αναπτυχθούν με τον δικό τους ρυθμό. Οι μαθητές ανθίζουν στο υποστηρικτικό περιβάλλον που έχει σχεδιαστεί για να τους διαμορφώσει σε γεμάτους αυτοπεποίθηση, αυτάρκειες νέους ενήλικες». Τέλος, η Maria Luca από τη Μολδαβία τόνισε ότι το έργο βασιζόταν στην έννοια της συλλογικότητας, λέγοντας: «Στη διάρκεια της πανδημίας, οι μαθητές μου δεν αισθάνθηκαν μόνοι ή απομονωμένοι. Αντιθέτως είδαν πώς η τεχνολογία τους φέρνει κοντά και τους δίνει την ευκαιρία να αλληλεπιδράσουν με μαθητές σε όλο τον κόσμο».

Το έργο SMILE προσέφερε τη θετική προοπτική ενός σχολείου όπου όλοι γίνονται αποδεκτοί, ενός πολυπολιτισμικού περιβάλλοντος όπου το ενδιαφέρον συγκεντρώνεται κυρίως στην ευημερία των μαθητών. Όπως είπαν οι εκπαιδευτικοί, «τα έργα eTwinning φέρνουν κοντά μαθητές από διαφορετικά υπόβαθρα, σχολεία και πολιτισμούς και αυτό οδηγεί σε διαπολιτισμική κατανόηση, ανοχή και αποδοχή. Μαθαίνοντας για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα, οι μαθητές καταλαβαίνουν ότι μας αφορούν όλους και ότι μόνο όλοι μαζί μπορούμε να επιφέρουμε μια αλλαγή προς το καλύτερο». Επιπλέον, αυτό το σχολείο προωθεί τα θετικά χαρακτηριστικά των μαθητών και θέτει τα θεμέλια για τη διαμόρφωση σφαιρικών προσωπικοτήτων, κάτι που θα αποδώσει μακροπρόθεσμα. Για παράδειγμα, στη διάρκεια της εκστρατείας των Εβδομάδων eTwinning 2019, οι εκπαιδευτικοί του έργου μερίμνησαν για τη συμμετοχή ολόκληρου του σχολείου τους σε μια συμμετοχική δημοκρατική δραστηριότητα, στο πλαίσιο της οποίας οι μαθητές συναντήθηκαν για να ανταλλάξουν ιδέες σχετικά με τρόπους βελτίωσης της σχολικής τους ζωής και στη συνέχεια να ψηφίσουν τις καλύτερες ιδέες.

Οι μαθητές εξέτασαν επίσης το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους και τους ζητήθηκε να εξηγήσουν πώς το καταλαβαίνουν και ποια είναι η άποψή τους γι' αυτό. Ακολουθούν ορισμένες από τις μαρτυρίες τους.

**Το θέμα μου λέει
ότι μπορούμε να
πετύχουμε τα πάντα
αν πιστεύουμε στον
εαυτό μας και αν
προσπαθήσουμε να τα
καταφέρουμε.**

**Το Νέο Ευρωπαϊκό
Μπάουχαους είναι
σαν τη δημιουργία
μιας νέας και φιλικής
κοινότητας. Μια νέα
ευκαιρία μάθησης με
ενδιαφέροντα τρόπο.**

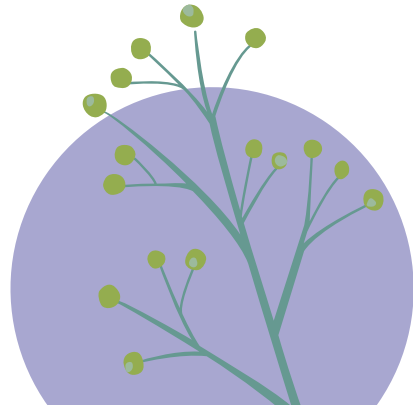
Ήταν σαφές ότι οι μαθητές θεωρούν το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους ευκαιρία για να βελτιώσουν την κοινότητα και το κλίμα στο σχολείο τους, ώστε όλοι σε αυτό να είναι χαρούμενοι. Ομοίως, τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να μοιραστούν τις σκέψεις τους σχετικά με το σχολείο των ονείρων τους στο πλαίσιο του έργου και του ετήσιου θέματος. Όλοι οι μαθητές συμφώνησαν ότι το σχολείο των ονείρων τους είναι βιώσιμο και χωρίς αποκλεισμούς. Το σχολείο των ονείρων τους ενθαρρύνει επίσης τους μαθητές να συμπεριφέρονται φιλικά ο ένας στον άλλον και επιτρέπει την ευέλικτη μάθηση. Ομοίως, και οι δύο εκπαιδευτικοί που ερωτήθηκαν τόνισαν τη σημασία ενός θετικού σχολικού περιβάλλοντος για τους μαθητές και συμφώνησαν ότι κατασκευαστικά τα σχολεία των ονείρων τους έχουν πολλά παράθυρα, φυσικό φως και άπλετο χώρο, ενώ χαρακτηρίζονται και από ευελιξία, ώστε να είναι δυνατές οι

αλλαγές στην τάξη με βάση τις ανάγκες των εκπαιδευτικών και των μαθητών. Οι μαθητές είπαν τα εξής για το σχολείο των ονείρων τους.

**Το σχολείο των
ονείρων μου είναι
ένα μέρος όπου όλοι
έρχονται με χαρά και
επειδή το θέλουν. Οι
δάσκαλοι είναι αστείοι
και όλα είναι διασκε-
δαστικά και καλά με
διάφορες διασκεδα-
στικές δραστηριότητες.**
Lizy, Μολδαβία.

51

**Το σχολείο των
ονείρων μου είναι
ένας χώρος όπου όλοι
τα πάνε καλά μεταξύ
τους και αποδέχονται ο
ένας τον άλλον.**
Victoria, Μολδαβία.

**Στο σχολείο των
ονείρων μου, μπορώ
να μάθω ό,τι θέλω
και όποτε θέλω.
Επιλέγω πόσο χρόνο
θέλω να αφιερώσω
σε ένα θέμα ή μια
δραστηριότητα.**

Filip, Πολωνία.

**Η άποψη του εμπειρογνώμονα
για το έργο**

Εμπειρογνώμονας: Καθηγητής Paul Downes, Ινστιτούτο Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο του Δουβλίνου
Ο καθηγητής Paul Downes διδάσκει ψυχολογία της εκπαίδευσης και είναι διευθυντής του Κέντρου Εκπαιδευτικής Μειονεξίας του Ινστιτούτου Εκπαίδευσης στο Πανεπιστήμιο του Δουβλίνου στην Ιρλανδία. Έχει πραγματοποιήσει περισσότερες από 110 δημοσιεύσεις αξιολογημένες από ομοτίμους στους τομείς της εκπαίδευσης, της ψυχολογίας, της κοινωνιολογίας, της φιλοσοφίας και του δικαίου. Τα πρόσφατα βιβλία του που

εξέδωσε ο εκδοτικός οίκος Routledge (2020) τιτλοφορούνται *Reconstructing Agency in Developmental and Educational Psychology: Inclusive systems as concentric space* και *Concentric space as a life principle beyond Schopenhauer, Nietzsche and Ricoeur: Inclusion of the other*.

Γιατί το θέμα του συγκεκριμένου έργου είναι τόσο επίκαιρο στην εποχή μας;

Το συγκεκριμένο έργο είναι ένα εύστοχο παράδειγμα της διαθεματικής ενοποίησης της νοηματοδότησης, της φαντασίας και της κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης, όπου η φωνή των μαθητών είναι καίριας σημασίας. Χρησιμοποιώντας το θέμα του Χάρι Πότερ, η προσωπική ανάπτυξη συνδυάζεται με τις φυσικές επιστήμες, τη γλώσσα, την κοινωνική διάσταση και την ενεργό συμμετοχή στα κοινά, για την ανάπτυξη διαπολιτισμικής συνεργασίας μεταξύ εθνικοτήτων. Η προσέγγιση δεν είναι ένα κανονιστικό πρόγραμμα που δίνει πράγματα «στα» παιδιά, αλλά ένα πρόγραμμα που επιτρέπει την αυτο-έκφραση και την ενεργό μάθηση.

Κατά την άποψή σας, τι είδους καλές πρακτικές και παραδείγματα μπορούμε να αντλήσουμε από το συγκεκριμένο έργο για τη διδασκαλία του θέματος;

Βασικές καλές πρακτικές που θα μπορούσαν να διαδοθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο περιλαμβάνουν α) τη διαθεματικότητα, β) την ιδιαίτερη εστίαση στις απόψεις και στη φαντασία των μαθητών, γ) την προσοχή στην κοινωνική και συναισθηματική εκπαίδευση και δ) τη διαπολιτισμική εκπαίδευση. Η δύναμη της αφήγησης ως γέφυρας για την κατασκευή νοήματος συνιστά βασικό πόρο για

τη μελλοντική εκπαίδευση, η οποία αποτυπώνεται επίσης στο έργο του αείμνηστου καθηγητή Jerome Bruner.

Κατά τη γνώμη σας, ποια είναι τα σημαντικότερα στοιχεία του συγκεκριμένου έργου;

Η ενασχόληση με τα συναισθήματα των μαθητών είναι ένα βασικό συστατικό, όπως και η φαντασία, αφού οι μαθητές είναι ενεργοί παράγοντες στην κατασκευή νοήματος στο περιβάλλον τους. Υπάρχει μια ισχυρή αίσθηση της ενστάλαξης αυτενέργειας στους μαθητές, έτσι ώστε να μην αντιδρούν απλά στο περιβάλλον τους, αλλά να διαμορφώνουν τον κόσμο γύρω τους μέσω του ζωτικού πόρου της φαντασίας τους.

Ποιους πόρους ή σχετικό υλικό θα προτείνατε για τη διδασκαλία αυτού του θέματος;

Η σειρά βιβλίων του Χάρι Πότερ μπορεί να αποτελέσει σημαντικό εργαλείο για τη διέγερση της φαντασίας των μαθητών, προκειμένου να δημιουργήσουν εναλλακτικούς κόσμους και πραγματικότητες και να εξετάσουν τις δυνατότητες για το μέλλον τους. Η δύναμη της αφήγησης που βοηθά στη βαθύτερη κατανόηση των συναισθημάτων και των σχέσεων των μαθητών με τον εαυτό τους και τους άλλους αποτελεί βασικό πλεονέκτημα τέτοιων προσεγγίσεων. Αν και οι μαθητές έχουν στη διάθεσή τους και τις ταινίες του Χάρι Πότερ, θα τους ενθάρρυνα να ασχοληθούν πρώτα με τα βιβλία στο πλαίσιο μιας διαδικασίας κατασκευής νοήματος και για να ανακαλύψουν τη δική τους φωνή, ίσως μεταξύ άλλων κάνοντας ένα άνοιγμα στο θεατρικό παιχνίδι και στα παιχνίδια ρόλων με βάση τις αφηγήσεις αυτές. Το θεατρικό παιχνίδι και τα παιχνίδια ρόλων μπορούν να διαδραματίσουν θεμελιώδη ρόλο στην ανάπτυξη των ζωτικών ικανοτήτων της ενσυναίσθησης και της διαμόρφωσης άποψης, κάτι που είναι καίριο και για την ανάπτυξη δεξιοτήτων ζωής στην εκπαίδευση.

3.4. European Art 2.0

- Συμμετέχουσες χώρες:** Γερμανία, Ελλάδα, Κροατία και Πολωνία
- Ηλικίες μαθητών:** 13–16 ετών
- Ονόματα, σχολεία και χώρες των εκπαιδευτικών που έδωσαν συνέντευξη:** Andrea Ullrich, Gymnasium Georgianum, Hildburghausen, Γερμανία
Ανδρέας Γαλανός, Γυμνάσιο Αδένδρου (πρώην 2ο Γυμνάσιο Χαλκηδόνας), Χαλκηδόνα Θεσσαλονίκης, Ελλάδα

Σχετικά με το έργο

Το έργο υλοποιήθηκε το σχολικό έτος 2020–2021 και συμμετείχαν μαθητές ηλικίας 13 έως 16 ετών (μπορείτε να βρείτε μια επισκόπηση του έργου [εδώ](#)). Στο πλαίσιο αυτού διερευνήθηκε ο τρόπος με τον οποίο η ψηφιοποίηση μπορεί να συμβάλει στην προώθηση της ευρωπαϊκής τέχνης και οι μαθητές κλήθηκαν να εξερευνήσουν εικονικές και εμπυθιστικές εκθέσεις, να δοκιμάσουν διάφορες εφαρμογές τέχνης, να σκεφτούν με ποιον τρόπο η εικονική και η επαυξημένη πραγματικότητα μπορούν να βελτιώσουν τις εμπειρίες

θέασης της τέχνης και να αποκτήσουν περισσότερες γνώσεις για τον ευρωπαϊκό πολιτισμό. Στόχος του έργου ήταν να τονώσει το ενδιαφέρον των μαθητών για τον ευρωπαϊκό πολιτισμό, μέσω της διερεύνησης του τρόπου με τον οποίο τα ψηφιακά εργαλεία μπορούν να βοηθήσουν στη δημιουργία καινοτόμων και συναρπαστικών προσεγγίσεων της τέχνης, της μουσικής, του θεάτρου κ.ά. Ο Andrea εμπνεύστηκε τη δημιουργία του έργου στο πλαίσιο του γερμανικού διαγωνισμού «[Digital EU — and YOU?!](#)». Ήταν μεγάλη χαρά γι' αυτόν να συμμετάσχει στο έργο, καθώς είχε ήδη επεξεργαστεί παρεμφερή θέματα

με τους μαθητές του. Σύμφωνα με τα λεγόμενά του: «Πιστεύω ακράδαντα ότι η τέχνη είναι το τέλει μέσο για την ενίσχυση της δημιουργικότητας των μαθητών και την εξέταση όλων σχεδόν των θεμάτων με ουσιαστικό, παιγνιώδη και ευχάριστο τρόπο».

Θέματα που καλύφθηκαν και ενσωμάτωση στο πρόγραμμα σπουδών

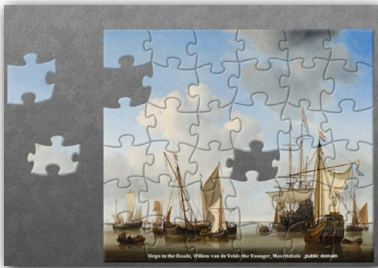
Το βασικό θέμα του έργου ήταν η ευρωπαϊκή τέχνη και ο ευρωπαϊκός πολιτισμός. Όσον αφορά την ενσωμάτωση στο αναλυτικό πρόγραμμα, το έργο εκπονήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών του γερμανικού σχολείου για τη 10η τάξη ως μάθημα στον τομέα των μέσων ενημέρωσης και επικοινωνίας. Όσον αφορά το ελληνικό πρόγραμμα σπουδών, το έργο συσχετίστηκε με διάφορα διδακτικά αντικείμενα, κυρίως τα αγγλικά και τα νέα ελληνικά, καθώς και στα δύο προγράμματα σπουδών υπάρχουν ενότητες που αφορούν την τέχνη, την ψυχαγωγία και την ψηφιακή εποχή και οι μαθητές μπόρεσαν να αναπτύξουν περαιτέρω το λεξιλόγιό τους. Επιπλέον, το έργο συνδέθηκε και με το μάθημα της πληροφορικής, με στόχο τη βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων των μαθητών μέσω μιας σειράς δραστηριοτήτων, όπως η συμμετοχή στην [Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Προγραμματισμού του 2020](#) και ο [διαγωνισμός GIF It Up](#). Επιπλέον, στο πλαίσιο του έργου, οι μαθητές χρησιμοποίησαν πολλούς πόρους ψηφιακής τέχνης, ένας από τους οποίους ήταν η [Europeana](#), ένας από τους υποστηρικτικούς εταίρους του eTwinning.

Δραστηριότητες και συνεργασία στο πλαίσιο του έργου

Όλες οι δραστηριότητες απαιτούσαν στενή συνεργασία μεταξύ των μαθητών. Ως εκ τούτου, οι μαθητές χωρίστηκαν σε διακρατικές ομάδες, οι οποίες, χρησιμοποιώντας ένα [παιχνίδι περιστρεφόμενου τροχού](#), πήραν το όνομά τους από διάσημους καλλιτέχνες και ένα επίθετο που ξεκινά με το ίδιο γράμμα, για παράδειγμα «Brilliant Bach». Οι διακρατικές ομάδες συζήτησαν τα ονόματα που πρότειναν στο φόρουμ και ένας μαθητής έγραψε: «Προτείνω το όνομα "Mysterious Michelangelo" γιατί μυστήριο περιβάλλει ορισμένα έργα του, τον τρόπο που σκέφτηκε να τα φτιάξει και το μήνυμα που ήθελε να μεταφέρει μέσω αυτών».

Επίσης, δημιούργησαν πολλούς πιθανούς λογότυπους για το έργο τους χρησιμοποιώντας τα [πρόγραμμα κατασκευής διακριτικών σημάτων](#) και ψήφισαν ποιον θα χρησιμοποιήσουν. Επιπλέον, προκειμένου οι μαθητές να εξοικειωθούν με την Europeana και τους πόρους της, αρχικά ήρθαν σε επαφή με τις συλλογές της Europeana μέσω μιας [παρουσίας στο Genially](#) και του [chatbot της Europeana](#). Σε μεταγενέστερη φάση, τους ζητήθηκε να

δημιουργήσουν **διαδικτυακά παζλ** για έργα τέχνης που είχαν βρει.

Συνολικά, η διαδικασία που ακολούθησαν περιλάμβανε τρία στάδια: επιμέλεια, εξέταση και δημιουργία. Οι ομάδες αναλογίστηκαν τις μορφές ψηφιακής τέχνης με τις οποίες ήταν ήδη εξοικειωμένες. Επίσης, ερευνήσαν και συγκέντρωσαν έναν εκτεταμένο κατάλογο ιστοσελίδων τέχνης και μουσείων. Ο κατάλογος αυτός μεταφορτώθηκε σε έναν διαδραστικό χάρτη και στο TwinSpace του έργου. Στη συνέχεια, οι μαθητές δοκίμασαν εφαρμογές και διαδικτυακές πλατφόρμες που προσφέρουν ευκαιρίες για ενασχόληση και αλληλεπίδραση με την ψηφιακή τέχνη. Οι μαθητές μοιράστηκαν και συζήτησαν τις εμπειρίες τους σε φόρουμ και σε TwinBoards.

Στη φάση της δημιουργίας, οι μαθητές έγιναν οι ίδιοι σχεδιαστές ψηφιακών προϊόντων. Η επιλογή των έργων τέχνης και των ιστοσελίδων που χρησιμοποίησαν για τις δραστηριότητες ήταν αποκλειστικά δική τους, αντικατοπτρίζοντας τα γούστα και τις προτιμήσεις τους. Μία από τις πιο δημοφιλείς δραστηριότητες για τους μαθητές ήταν ο διαγωνισμός **GIF It Up**. Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, οι μαθητές έπρεπε να δημιουργήσουν μορφώματα εναλλαγής γραφικών (GIF) διάσημων

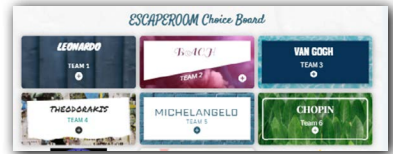
ευρωπαϊκών έργων ζωγραφικής. Στο τέλος της δραστηριότητας, οι μαθητές δημοσίευσαν τα GIF τους στο TwinSpace και δημιούργησαν μία **διαδικτυακή γκαλερί** για να τα προβάλλουν. Ορισμένες από τις δραστηριότητες επικεντρώθηκαν σε δημιουργικές προσεγγίσεις της εικαστικής τέχνης, όπως εμπυθιστικές εκθέσεις τέχνης. Οι μαθητές διερευνήσαν επιλογές με επαυξημένη και εικονική πραγματικότητα, οι οποίες συνδυάζουν την πραγματικότητα με γνήσια τέχνη. Οι δραστηριότητες ανέδειξαν επίσης τις ευκαιρίες που προσφέρει η ψηφιοποίηση στη σύγχρονη τέχνη.

Για παράδειγμα, οι μαθητές ήταν σε θέση να γνωρίσουν καλλιτέχνες τεχνητής νοημοσύνης (AI) και τα ερωτήματα που θέτει η τεχνολογία AI στη σύγχρονη τέχνη. Στο τέλος

του έργου, οι μαθητές επιμελήθηκαν και δημιούργησαν ψηφιακή τέχνη. Εργάστηκαν σε διακρατικές ομάδες για να δημιουργήσουν τρισδιάστατη τέχνη επαυξημένης πραγματικότητας, χρησιμοποιώντας διάφορα ηλεκτρονικά εργαλεία (π.χ. το **Quiver**), έπαιξαν ψηφιακά παιχνίδια για την ευρωπαϊκή τέχνη και σχεδίασαν **διαδίκτυακά δωμάτια απόδρασης (escape rooms)**, τα οποία επικεντρώνονταν σε Ευρωπαίους καλλιτέχνες.

Πριν ξεκινήσουν τη συγκεκριμένη εργασία, οι εκπαιδευτικοί εφάρμοσαν το μοντέλο της ανεστραμμένης τάξης και μοίρασαν υλικά που οι μαθητές μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν για να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με τους καλλιτέχνες. Τα υλικά περιλάμβαναν κειμενικούς, οπτικούς και ακουστικούς πόρους, έτσι ώστε κάθε μαθητής να μπορεί να επιλέξει τον τύπο του υλικού που ταιριάζει καλύτερα στο μαθησιακό του στυλ. Μετά από αυτό, οι διακρατικές ομάδες συνεργάστηκαν για τη δημιουργία παρουσιάσεων σχετικά με τον καλλιτέχνη που επέλεξαν και χρησιμοποίησαν κάποια ενδιαφέροντα κομμάτια αυτών στα δωμάτια απόδρασης. Όταν προσπαθούσαν να βρουν την έξοδο, για να βγουν από τα δωμάτια απόδρασης των συμμαθητών τους, οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα να συμβουλευόμαστε τις παρουσιάσεις για να βρουν τις απαντήσεις. Ορισμένες

από τις μαρτυρίες των μαθητών απηχούν τις απόψεις τους σχετικά με τις δραστηριότητες και το έργο.

Μου άρεσαν τα πάντα! Η συνεργασία, η διαδικασία, οι δραστηριότητες, τα αποτελέσματα. Επίσης, ήταν η πρώτη φορά που συμμετείχα σε ένα τέτοιο έργο και συνειδητοποίησα ότι έκανα πολύ καλά που πήρα την απόφαση να συμμετάσχω!

Κωνσταντίνα, Ελλάδα.

Συμμετείχα στη δραστηριότητα του δωματίου απόδρασης. Μου φάνηκε πολύ ενδιαφέρουσα και διασκεδαστική.

Βασίλης, Ελλάδα.

Έφαχνα πληροφορίες για καλλιτέχνες και γενικά βοηθούσα την ομάδα μου. Πάντα λειτουργούσαμε σαν ομάδα!
Άγγελος, Ελλάδα.

Σχέση με το θέμα του έτους

Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς που έδωσαν συνέντευξη, το έργο σχετίζεται στενά με το θέμα του έτους και το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους σε πολλά επίπεδα. Όπως εξήγησε ο Ανδρέας: «Όλες οι παραπάνω δραστηριότητες σχετίζονται με την αισθητική και τη βιωσιμότητα. Η ψηφιοποίηση μπορεί να εξασφαλίσει το βιώσιμο μέλλον των έργων τέχνης και την αλληλεπίδρασή μας με την τέχνη γενικότερα. Επιπλέον, η ψηφιακή πρόσβαση σε μουσεία, γκαλερί και καλλιτεχνικούς πόρους, όπως η Europeana, συμβάλλει στον εκδημοκρατισμό του κόσμου μας, διευκολύνοντας τους ανθρώπους από όλο τον κόσμο να πραγματοποιούν εικονικές επισκέψεις σε ιδρύματα τέχνης όπου ειδάλλως δεν θα είχαν πρόσβαση. Κύριος στόχος μας ήταν οι μαθητές να αγκαλιάσουν την ψηφιακή τέχνη και το ψηφιοποιημένο έργο τέχνης ως παράγοντες αλλαγής και βιωσιμότητας».

Επιπλέον, οι μαθητές περιηγήθηκαν σε εικονικές εκθέσεις και ασχολήθηκαν με την τέχνη μέσω του παιχνιδιού, χρησιμοποιώντας διαδικτυακές γκαλερί και εργαλεία. Η συνεργασία μικρότερων διακρατικών

ομάδων επέτρεψε στους μαθητές να δουλέψουν μαζί και να ανακαλύψουν νέους διαδικτυακούς χώρους μάθησης. Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευτικοί στοχάστηκαν σχετικά με τον ρόλο της τέχνης στη σχολική τους κοινότητα, λέγοντας: «Τίποτα δεν μπορεί να κάνει το μέλλον μας (και τα σχολεία μας) πιο όμορφα απ' ό,τι η τέχνη. Και τίποτα δεν μπορεί να είναι πιο ελπιδοφόρο και αισιόδοξο από την ευκαιρία να μοιραστούμε την αγάπη μας για την τέχνη και να βιώσουμε μαζί έργα τέχνης. Η τέχνη δεν γνωρίζει σύνορα ή διακρίσεις και μπορεί να μας βοηθήσει να οικοδομήσουμε έναν καλύτερο κόσμο».

Στο πλαίσιο του ετήσιου θέματος, τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και οι μαθητές σκέφτηκαν πώς θα ήταν το σχολείο των ονείρων τους και πώς οι πυλώνες «αισθητική», «βιωσιμότητα» και «συμπεριληπτικότητα» θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τα σχολεία. Το σχολείο των ονείρων των εκπαιδευτικών περιλαμβάνει μαθητές που μπορούν να αναλάβουν την ευθύνη της μάθησής τους και να την απολαύσουν. Φαντάζονται ένα σχολείο όπου όλοι οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να είναι ο εαυτός τους, να εξεργονούν τα ταλέντα και τις κλίσεις τους, να παίρνουν μέρος στη διαμόρφωση των μαθησιακών χώρων και διαδικασιών και όπου υπάρχει έντονο το αίσθημα της κοινότητας, χαρά, ασφάλεια, συνεργασία και κριτική σκέψη. Από αυτή την άποψη, η Arjana Blazic, η συνεργαζόμενη δασκάλα από την Κροατία, περιέγραψε το σχολείο των ονείρων της ως «ένα σχολείο όπου όλοι έχουν ίσες ευκαιρίες για μάθηση και συνεργασία και όπου όλοι οι μαθητές είναι προσηλωμένοι στη μάθηση

και το κάνουν με μεγάλη χαρά». Οι παρακάτω μαρτυρίες απηχούν τις απόψεις των μαθητών.

Το καλύτερο για μένα θα ήταν να υπάρχει αίθουσα χορού μέσα στο σχολείο, θα ήταν φοβερό! Α! και θα ήθελα πολύ να μπορούμε να ζωγραφίσουμε στους τοίχους του σχολείου, να κάνουμε τεράστιες ζωγραφιές. Νομίζω ότι αυτό θα απογείωνε το σχολείο των ονείρων μου! Ελπίζω ότι το σχολείο των ονείρων μου θα γίνει πραγματικότητα μια μέρα!

Κωνσταντίνα, Ελλάδα.

Κατά τη γνώμη μου, το ιδανικό σχολείο θα ήταν γεμάτο χαρούμενους δασκάλους και μαθητές.

Σταυρούλα, Ελλάδα.

Θα ήθελα το σχολείο των ονείρων μου να είναι ψηφιακό. Θα έπρεπε να υπάρχει μια διαδικτυακή τάξη όπου κάθε μαθητής θα είχε τη δική του ηλεκτρονική συσκευή. Έτσι τα μαθήματα θα ήταν πιο ευχάριστα και διαδραστικά.

Άγγελος, Ελλάδα.

Το σχολείο των ονείρων μου θα είχε τους καλύτερους δασκάλους για κάθε μάθημα, ώστε οι μαθητές να ενδιαφέρονται πάντα να μάθουν. Η χρήση φορητών υπολογιστών και τηλεφώνων δεν θα απαγορευόταν τις ώρες του σχολείου.

Βασίλης, Ελλάδα.

Η άποψη της εμπειρογνώμονα για το έργο

Εμπειρογνώμονας: Isabel Crespo, Europeana

Η Isabel Crespo αναπτύσσει συμπράξεις με σχετικούς φορείς στον τομέα της εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων υπουργείων παιδείας, οργανισμών διαφόρων κλάδων και μη κερδοσκοπικών οργανισμών, για την προώθηση της χρήσης του ψηφιακού πολιτισμού. Διαθέτει πτυχίο στις πολιτικές επιστήμες, μεταπτυχιακό δίπλωμα στην πολιτιστική διαχείριση και στις εταιρικές επικοινωνίες. Έχει εργαστεί ως σύμβουλος στον δημόσιο τομέα και στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης της Βαρκελώνης.

Γιατί το θέμα του συγκεκριμένου έργου είναι τόσο επίκαιρο στην εποχή μας;

Το έργο είναι σημαντικό λόγω της ισχυρής ψηφιακής εστίασης, όλων των βασικών ικανοτήτων που προάγονται στο πλαίσió του και των διαφορετικών δραστηριοτήτων του (συνεργασία, δημιουργικότητα, γλωσσικές δεξιότητες, διαπολιτισμική ικανότητα, κριτική σκέψη κ.λπ.). Η πανδημία έφερε

στο φως την ανάγκη επιτάχυνσης του ψηφιακού μετασχηματισμού στην εκπαίδευση και της εφαρμογής πιο καινοτόμων πρακτικών διδασκαλίας και μάθησης. Οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στο έργο αυτό έδειξαν ότι ήταν σχετικά εύκολο γι' αυτούς να προσαρμόσουν γρήγορα τα μαθήματά τους κατά τη διάρκεια της πανδημίας, χάρη στην προηγούμενη ψηφιακή τους ενασχόληση με δίκτυα όπως το eTwinning και το Europeana.

Κατά την άποψή σας, τι είδους καλές πρακτικές και παραδείγματα μπορούμε να αντλήσουμε από το συγκεκριμένο έργο για τη διδασκαλία του θέματος;

Πολλές, αλλά ίσως το πιο αξιοσημείωτο γνώρισμα του έργου αφορά το πόσο ευπροσάρμοστο ήταν, χάρη στην επέκταση των φυσικών χώρων μάθησης, συνήθως των σχολικών χώρων και των πολιτιστικών ιδρυμάτων, συμπεριλαμβάνοντας νέα εικονικά περιβάλλοντα (όπως το αποθετήριο Europeana αλλά και πολλά άλλα), και την ανάμειξή τους. Αυτό προφανώς προσέφερε μεγάλη ευελιξία στους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές, ώστε να προσαρμόσουν τη μαθησιακή διαδικασία λόγω της πανδημικής κατάστασης.

Κατά τη γνώμη σας, ποια είναι τα σημαντικότερα στοιχεία του συγκεκριμένου έργου;

Δύο στοιχεία τράβηξαν την προσοχή μου. Πρώτον, το έργο έφερε κοντά μαθητές από διαφορετικές χώρες αλλά και από διαφορετικά περιβάλλοντα διαβίωσης και μάθησης, όπως μαθητές από μεγαλύτερες πόλεις και πιθανώς από πιο εύπορα σχολεία με μαθητές από αγροτικές περιοχές και πιο ταπεινούς χώρους διδασκαλίας.

Δεύτερον, οι μαθητές βρίσκονται στο επίκεντρο του έργου συνολικά και έχουν τη δυνατότητα να σχεδιάσουν τις δικές τους μαθησιακές διαδρομές μέσω της επιμέλειας και της δημιουργίας περιεχομένου.

Ποιους πόρους ή σχετικό υλικό θα προτείνετε για τη διδασκαλία αυτού του θέματος;

Φυσικά θα πρότεινα την Ευρορεανα, αν θέλετε να έχετε πρόσβαση σε μια αρκετά εκτενή επισκόπηση της ευρωπαϊκής κληρονομιάς. Μην ξεχάσετε όμως να ρίξετε μια ματιά στα διάφορα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς κοντά στα σχολεία. Κάθε κωμόπολη, κάθε πόλη και κάθε περιοχή διαθέτει ιδρύματα με ψηφιακούς

πόρους που μπορούν να συνδυαστούν με δια ζώσης επισκέψεις (όπως προβλεπόταν στο συγκεκριμένο έργο) για μια ολοκληρωμένη εμπειρία. Πρέπει να καταλάβουμε ότι οι δια ζώσης και οι ψηφιακές επισκέψεις είναι εντελώς διαφορετικές εμπειρίες: τίποτα δεν συγκρίνεται με το βίωμα της δια ζώσης εμπειρίας. Άλλωστε, ούτε επικαλέστηκε ποτέ κανείς κάτι τέτοιο ως επιχείρημα ούτε και ήταν το ζητούμενο. Οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί μπορούν πλέον να αξιοποιήσουν στο έπακρο και τους δύο κόσμους, ανάλογα με τις περιστάσεις, τις μεθοδολογίες, τις ψηφιακές ικανότητες και τους μαθησιακούς στόχους τους.

3.5. Futurtopia

Συμμετέχουσες χώρες: Ελλάδα, Γαλλία, Ιταλία, Κάτω Χώρες και Πολωνία

Ηλικίες μαθητών: 15-17 ετών

Ονόματα, σχολεία και χώρες των εκπαιδευτικών που έδωσαν συνέντευξη: Claudine Coatanéa (ιδρύτρια), Lycée Michelet, Vanves, Γαλλία

Lucyna Nocoń-Kobiór,
Zespół Szkół nr 1 w Pszczynie, Pszczyna, Πολωνία

Σχετικά με το έργο

Το μέλλον μας: ουτοπία ή δυστοπία; Δύο λέξεις ελληνικής ετυμολογίας βοήθησαν τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές να περιγράψουν τον κόσμο με δύο αντίθετους τρόπους. Οι συνεργαζόμενοι εκπαιδευτικοί αποφάσισαν να αποκαλέσουν το έργο τους «Futurtopia», αφήνοντας ανοιχτές και τις δύο επιλογές, προκειμένου να δώσουν στους μαθητές τη δυνατότητα να λάβουν τις δικές τους αποφάσεις σχετικά με το αν οδεύουμε προς την καταστροφή ή προς έναν πράσινο και βιώσιμο κόσμο χωρίς αποκλεισμούς. Το έργο βασίζεται σε πολιτιστικές και γλωσσικές δραστηριότητες με στόχο να ενθαρρυνθεί η αυθεντική επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των μαθητών, η ομαδική εργασία και ο προβληματισμός. Επιπλέον, το έργο στοχεύει στις δεξιότητες ενεργής συμμετοχής των μαθητών στα κοινά, συμβάλλοντας στους ΣΒΑ της ατζέντας του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Από αυτή την άποψη, η Futurtopia είναι αφενός ενδεικτική της δύναμης της φαντασίας των μαθητών και αφετέρου μια πρόκληση για να κάνουν τη διαφορά. Ξεκινώντας από την από κοινού εξέταση των 17 ΣΒΑ, οι δραστηριότητες του έργου έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να ενισχύσουν τις γλωσσικές δεξιότητες των μαθητών, ιδίως την ικανότητα προφορικού λόγου, και να τους ενθαρρύνουν να παίρνουν θέση και να υποστηρίζουν ενεργά την αλλαγή.

Θέματα που καλύφθηκαν και ενσωμάτωση στο πρόγραμμα σπουδών

Το έργο γεννήθηκε από προηγούμενες εργασίες και έργα που αφορούσαν τους ΣΒΑ. Διάφοροι παράγοντες, όπως η κλιματική κρίση, η πανδημία COVID-19, η ανεργία, η φτώχεια και οι συγκρούσεις, δείχνουν ότι ο κόσμος μας φτάνει στα όριά του από οικολογική, οικονομική και κοινωνική άποψη. Έτσι, το εν λόγω έργο προσπάθησε να διερευνήσει αν υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις, ρωτώντας τους μαθητές πώς φαντάζονται έναν ουτοπικό κόσμο.

Όπως επισήμαναν οι δύο εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στη συνέντευξη: «Εμείς απλά νιώσαμε, και νιώθουμε, [ότι] είναι υψίστης σημασίας να γνωρίσουν οι έφηβοι τα θέματα που διακυβεύονται στον κόσμο όπου ζουν. Ειδικά σε αυτή την ηλικία, καθώς σύντομα θα ενηλικιωθούν και θα πρέπει να διαθέτουν επαρκείς γνώσεις και δεξιότητες. Θα πρέπει να αποκτήσουν δεξιότητες για να χαράξουν την πορεία τους στον κόσμο που τους περιβάλλει, να αισθάνονται ότι διαθέτουν τα εφόδια για ναβάλουν το λιθαράκι τους ως πολίτες και για να αναλάβουν ενεργό και θετικό ρόλο στην κοινωνία». Ένα επιπλέον θέμα που καλύπτεται σε αυτό το έργο είναι ο γραμματισμός στα ΜΜΕ: οι μαθητές ασχολήθηκαν με ποικίλες πηγές και μορφές ενημέρωσης και επικεντρώθηκαν στη δεοντολογική συμπεριφορά στο διαδίκτυο (netiquette), τον κώδικα δεοντολογίας του eTwinning και την αξιοπιστία των πηγών πληροφόρησης.

Όσον αφορά την ενσωμάτωση στο πρόγραμμα σπουδών, η βιώσιμη ανάπτυξη και η συμμετοχή στα κοινά είναι διαθεματικά αντικείμενα στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι ουτοπίες και οι δυστοπίες αποτελούν επίσης μέρος του προγράμματος σπουδών στη Γαλλία για τους μαθητές που επιλέγουν τα αγγλικά για προχωρημένους 12η τάξη. Ταυτόχρονα, το έργο συνδέεται με τους στόχους του αναλυτικού προγράμματος για τα μαθήματα της συμμετοχής στα κοινά / αγωγής του πολίτη και των ξένων γλωσσών, καθώς θέματα αγωγής του πολίτη αναπτύσσονται στο πλαίσιο του μαθήματος των αγγλικών, μέσω της μεθοδολογίας CLIL, και της λογοτεχνίας.

Δραστηριότητες και συνεργασία στο πλαίσιο του έργου

Στόχος των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα είναι να προσελκύσουν το ενδιαφέρον των μαθητών, να τους ενθαρρύνουν να αναλάβουν ενεργά πρωταγωνιστικό ρόλο στη μαθησιακή εμπειρία και να τονώσουν την κριτική σκέψη και τη δημιουργικότητά τους. Με βάση τους 17 ΣΒΑ και την έννοια της ουτοπίας, οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί σχεδίασαν διάφορες δραστηριότητες, όπως καταϊγισμό ιδεών, φόρουμ και συνεργατική δράση σε διακρατικές ομάδες.

Το έργο ξεκίνησε με μια δραστηριότητα βασισμένη στο τραγούδι του John Lennon «Imagine», έναν ύμνο στα αντιπολεμικά κινήματα. Οι μαθητές συζήτησαν και μοιράστηκαν τις σκέψεις τους για τους στίχους σε ένα φόρουμ, απαντώντας στην ερώτηση

«Τι είδους κόσμο φαντάστηκε ο Τζον Λένον; Διαβάστε τους στίχους και συζητήστε τις απόψεις του για τη θρησκεία, τον πόλεμο, την ιδιοκτησία και τη φτώχεια. Τι επιτυγχάνεται με την επανάληψη λέξεων όπως “no”, “nothing” και “not” στο τραγούδι;». Στη συνέχεια, οι μαθητές κλήθηκαν να μιλήσουν για τα όνειρά τους και να τα δημοσιοποιήσουν στο Tricider ή να τα παρουσιάσουν στο Flipgrid. Τέλος, τους ζητήθηκε να σχολιάσουν τις απαντήσεις των συνομηθίκων τους. Επίσης, αναπτύχθηκε μια δραστηριότητα στο [Liveworksheets](#), η οποία έδωσε στους μαθητές τη δυνατότητα να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους στα αγγλικά με βάση τους στίχους του τραγουδιού.

Μια άλλη δραστηριότητα εισήγαγε τους μαθητές στους ΣΒΑ των Ηνωμένων Εθνών με διασκεδαστικό τρόπο. Πρώτα, οι μαθητές κλήθηκαν να εξοικειωθούν με τους ΣΒΑ διερευνώντας το περιεχόμενο και τους πόρους στον ιστότοπο «[Take action](#)». Αργότερα, παρακολούθησαν ένα βίντεο που ετοίμασαν οι εκπαιδευτικοί (χρησιμοποιώντας το [Playposit](#)) και απάντησαν στις ερωτήσεις που περιλάμβανε, προκειμένου να ελέγξουν τι γνωρίζουν σχετικά με τους ΣΒΑ. Στη συνέχεια, εργαζόμενοι σε εθνικές ομάδες, οι μαθητές δημιούργησαν διαδραστικά παιχνίδια με βάση τους στόχους της Ατζέντας του 2030 (χρησιμοποιώντας τις εφαρμογές [Classtools](#), [Wordwall](#), [Learning Apps](#), [Kahoot!](#), [Quizizz](#) και [Quizlet](#)), μοιράστηκαν τις απόψεις τους σε έναν πίνακα συζητήσεων, έλαβαν μέρος σε διαδραστικά κουίζ και σχολίασαν τις εμπειρίες τους. Οι δημιουργίες των μαθητών περιλάμβαναν ένα παιχνίδι [αντιστοιχίσης](#) (Γαλλία), ένα

παιχνίδι τροχού της τύχης (Ελλάδα), ένα ηλεκτρονικό παιχνίδι (Ιταλία), ένα παιχνίδι ερωτήσεων (Κάτω Χώρες) και ένα παιχνίδι συμπλήρωσης κειμένου (Πολωνία).

Στη συνέχεια, οι μαθητές εισήχθησαν στις βασικές έννοιες του έργου, δηλαδή τις ουτοπίες και τις δυστοπίες, διερευνώντας το περιεχόμενο και συζητώντας το στο Tricider. Με βάση τα ενδιαφέροντά τους στους τομείς που καλύπτονται από τους 17 ΣΒΑ, σχηματίστηκαν διακρατικές ομάδες. Η ερώτηση που κατεύθυνε το συνεργατικό αυτό έργο ήταν η εξής: «Ποιος είναι ο ιδανικός κόσμος για σας».

Οι μαθητές παρακολούθησαν συνοπτικά βίντεο με θέμα κάποιες φανταστικές δυστοπικές κοινωνίες:

- «1984» του George Orwell
- «Γενναίος Νέος Κόσμος» του Aldous Huxley
- «Φαρενάιτ 451» του Ray Bradbury
- «Α.Ι.: Τεχνητή Νοημοσύνη»
- «How to recognize a dystopia»
- «Η Δίκη» του Franz Kafka
- «Black Mirror».

Επίσης, δόθηκαν στους μαθητές ορισμένα αποσπάσματα ως τροφή για σκέψη.

«Και βρίσκουμε κάθε λέξη μας να κρίνεται από ανθρώπους που δεν μπορούμε να δούμε, από κανόνες που δεν γνωρίζουμε». (Η Δίκη)

- «Το μεγαλύτερο ανθρώπινο δώρο —η ικανότητα να κυνηγάμε τα όνειρά μας». (Α.Ι.: Τεχνητή Νοημοσύνη)
- «Ο πολιτισμός μας έχει επιλέξει τα μηχανήματα, την ιατρική και την ευτυχία». (Γενναίος Νέος Κόσμος)
- «Αν θέλεις μια εικόνα του μέλλοντος, φαντάσου μια μπότα να πατάει το πρόσωπο ενός ανθρώπου —για πάντα». (1984)

Στη συνέχεια, οι μαθητές επεξεργάστηκαν την ερώτηση «Ποια είναι η καλύτερη ιδέα σας για την ουτοπική κοινωνία του μέλλοντος (Futurtopia);». Επίσης, τους ζητήθηκε να γράψουν στο Tricider την απάντησή τους στην ερώτηση «Τι υπάρχει ή δεν υπάρχει στη μελλοντική ουτοπική σας κοινωνία;». Οι μαθητές είπαν τα εξής.

Στη δική μου μελλοντική ουτοπική κοινωνία, όλες οι μορφές εκπαίδευσης θα είναι δωρεάν για όλους χωρίς εξαιρέσεις. Χάρη σε αυτή τη δράση, όλοι θα μορφώνονται, θα καλλιεργείται η κριτική σκέψη και θα γίνονται κατανοητές οι λογικές σχέσεις μεταξύ των ιδεών.

Γιώργος, Ελλάδα.

Στη δική μου μελλοντική ουτοπική κοινωνία, οι άνθρωποι θα ζουν και θα εργάζονται με αξιοπρέπεια. Δεν θα υπάρχει φτώχεια. Η φτώχεια απογυμνώνει τους ανθρώπους από την ανθρωπιά και την ελπίδα και αισθάνονται κατώτεροι από τους άλλους.

Martyna, Πολωνία.

Στη δική μου ουτοπική μελλοντική κοινωνία, εύχομαι να υπάρξει ένας κόσμος όπου δεν θα χρησιμοποιούμε πλέον ορυκτά καύσιμα και άνθρακα για την παραγωγή ενέργειας. Στη δική μου ουτοπική μελλοντική κοινωνία, ονειρεύομαι έναν κόσμο όπου η ενέργεια προέρχεται από τη φύση και χρησιμοποιείται συνετά χωρίς σπατάλες.

Tony, Ιταλία.

Στη δική μας ουτοπική μελλοντική κοινωνία, όλοι είναι ίσοι ενώπιον του νόμου. Δεν θα γίνονται πόλεμοι εξαιτίας της θρησκείας, της φτώχειας και της ανισότητας των φύλων. Οι θεσμοί θα αντιμετωπίζουν τους πάντες ισότιμα.

Côme, Louise G, Estelle και Justine, Γαλλία.

Στη δική μου ουτοπική μελλοντική κοινωνία, όλοι αισθάνονται καλά. Δεν υπάρχει κατάθλιψη και άγχος. Οι άνθρωποι βρίσκονται στην καλύτερη διανοητική κατάσταση που μπορεί να φανταστεί κάποιος. Η υγεία των ανθρώπων είναι πάντα καλή.

Chiara, Γαλλία.

Στη δική μου μελλοντική ουτοπική κοινωνία, θα υπάρχουν υγιεινά, οικολογικά τρόφιμα. Θα τα παράγουμε μόνοι μας, χωρίς χημικά.

Zosia, Πολωνία.

Αν μπορούσα να αλλάξω κάτι σε αυτόν τον κόσμο, σίγουρα θα προσπαθούσα να αλλάξω τις σεξιστικές αντιλήψεις που επικρατούν και για τα δύο φύλα, ειδικά για τις γυναίκες. Δεν μπορούμε να μιλάμε για αλλαγή και βελτίωση του κόσμου όταν ακόμη και τώρα στον 21ο αιώνα γίνονται διακρίσεις λόγω φύλου. Και τα δύο φύλα είναι ίσα, έχουν τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις και πρέπει να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο.
Ευαγγελία, Ελλάδα.

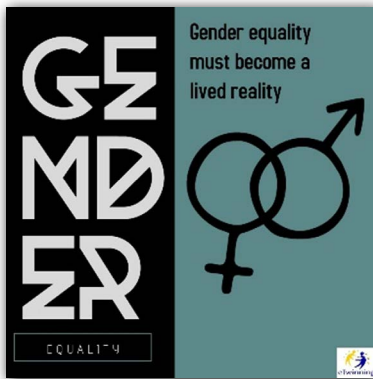
Οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά στο έργο. Η Héloïse, μια μαθήτρια από τη Γαλλία, ανέφερε: «Ήταν πραγματικά ενδιαφέρον που μιλήσαμε με ανθρώπους από άλλες χώρες και που είχαμε την ευκαιρία να ανταλλάξουμε ιδέες με μαθητές από διαφορετικούς πολιτισμούς. Είχαμε διαφορετικές απόψεις και μερικές φορές εντελώς διαφορετικές ιδέες, οπότε στο πλαίσιο

του έργου οι ανταλλαγές ήταν αμέτρητες. Ήταν μια πολύ μοναδική εμπειρία!». Ένας άλλος μαθητής είπε: «Μας έκανε να νιώσουμε ότι δεν υπήρχαν εμπόδια στη μεταξύ μας επικοινωνία, παρότι προερχόμαστε από διαφορετικές χώρες, επειδή μπορούσαμε να επικοινωνήσουμε μέσω της αγγλικής γλώσσας».

Σχέση με το θέμα του έτους

Στόχος του έργου ήταν η ανάπτυξη των δεξιοτήτων ενεργής συμμετοχής των μαθητών στα κοινά, η διάπλαση συμπεριφορών που συμβάλλουν στους ΣΒΑ της ατζέντας των Ηνωμένων Εθνών για το 2030 και η ανάπτυξη δεξιοτήτων του 21ου αιώνα μέσω της διαδικτυακής διακρατικής συνεργασίας. Το κύριο θέμα, οι ουτοπίες, ήταν ένας τρόπος να ενθαρρυνθούν οι μαθητές να ασχοληθούν με διάφορα θέματα που τους ενδιαφέρουν, με δημιουργικό και εποικοδομητικό τρόπο. Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στο πρόγραμμα, «οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να διερευνήσουν διάφορα θέματα μέσω του έργου eTwinning, να αντιληφθούν τη σημασία της ομορφιάς του πλανήτη μας και να συνειδητοποιήσουν την αξία της βιωσιμότητας και τη σημασία της συλλογικότητας».

Επιπλέον, το έργο Futurtopia θεωρήθηκε ότι σχετίζεται με το ετήσιο θέμα, επειδή ώθησε τους μαθητές να φανταστούν την ιδανική για αυτούς μελλοντική κοινωνία. Αυτό τους βοήθησε να προβληματιστούν σχετικά με τις επιθυμητές αλλαγές και τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαν να δράσουν, ώστε να πραγματοποιήσουν τα όνειρά τους για ένα πιο βιώσιμο

μέλλον. Η Ελληνίδα εταίρος, Θεοδώρα Γκένιου, δήλωσε πιο συγκεκριμένα ότι στο έργο συζητήσαν το θέμα «Το μέλλον μας: ουτοπία ή δυστοπία; Δύο λέξεις ελληνικής προέλευσης μας βοηθούν να περιγράψουμε τον νέο κόσμο που ανοίγεται μπροστά μας με δύο αντίθετους τρόπους». Όπως είπε: «Αποφασίσαμε να ονομάσουμε το έργο μας Futurtopia για να διατηρήσουμε τις επιλογές μας ανοιχτές, να μπορούμε να πάρουμε τις δικές μας αποφάσεις ως προς το αν οδεύουμε προς την καταστροφή ή προς έναν πράσινο, βιώσιμο κόσμο χωρίς αποκλεισμούς». Η Claudine πρόσθεσε: «Το έργο Futurtopia σχετίζεται με το θέμα του έτους, καθώς οι μαθητές αναζητούσαν απαντήσεις σε σημαντικά ερωτήματα όπως “Τι είδους μέλλον επιθυμείτε;”, “Τι καθορίζει πραγματικά το μέλλον σας;” [και] “Μπορεί η εκπαίδευση, η οικολογία και τα χρήματα να εγγυηθούν μια καλύτερη ζωή;”. Αυτές οι ανοιχτού τύπου ερωτήσεις βοήθησαν τους μαθητές να ονειρευτούν. Πολλοί μαθητές, ωστόσο, αμφιβάλλουν ότι θα έχουν το μέλλον που επιθυμούν».

Παρακάτω παρατίθενται ορισμένα από τα προϊόντα που δημιούργησαν οι διακρατικές ομάδες, ανάλογα με τους ΣΒΑ που είχαν επιλέξει. Σε αυτά περιλαμβάνονται μια αφίσα, μια γενική παρουσίαση για τη φτώχεια και μια αφίσα στο Canva. Περισσότερες απόψεις των μαθητών μπορείτε να βρείτε στις μαρτυρίες στην ενότητα «Δραστηριότητες και συνεργασία στο πλαίσιο του έργου».

Το έργο παρείχε επίσης στους εκπαιδευτικούς και στους μαθητές την ευκαιρία να στοχαστούν σχετικά με τα οράματά τους για την εκπαίδευση του μέλλοντος και το πώς φαντάζονται το ιδανικό σχολείο. Οι μαθητές εξέτασαν με ποιον τρόπο θα μπορούσε να υλοποιηθεί το όραμα του ετήσιου θέματος «Το μέλλον μας: αισθητική, βιωσιμότητα, συμπεριληπτικότητα», σε σχολικό επίπεδο. Ακολουθούν ορισμένες απαντήσεις.

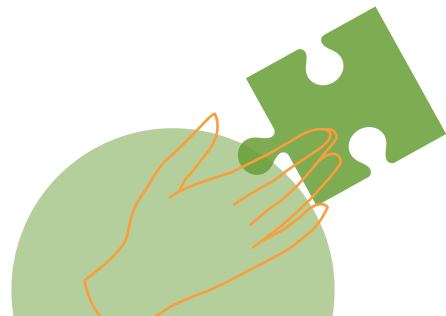
Πιστεύω ότι το θέμα του έτους περιέχει ένα χαρμόσυνο και αισιόδοξο όραμα για το μέλλον, δεν επιτρέπεται καμία απαισιόδοξη άποψη. Θα είναι όμορφο, και θα χαρακτηρίζεται από συλλογικότητα. Προφανώς, όλοι γνωρίζουμε καθημερινές συνήθειες με τις οποίες μπορούμε να βοηθήσουμε το περιβάλλον, όπως να σβήνουμε τα φώτα όταν δεν τα χρειαζόμαστε, να κάνουμε ανακύκλωση, να περπατούμε αντί να παίρνουμε το αυτοκίνητο και να ανάβουμε τη θέρμανση μόνο όταν είναι απαραίτητο. Μερικά από αυτά, όπως το να κλείνουμε τα φώτα ή τη θέρμανση, θα μπορούσαν να εφαρμοστούν στα σχολεία το καλοκαίρι ή τις ηλιόλουστες ημέρες. Ενδεχομένως θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιηθούν ηλιακά πάνελ στις στέγες για την παραγωγή ενός μέρους της ηλεκτρικής ενέργειας που χρειάζεται το σχολείο και

θα μπορούσαν να υπάρχουν φυτά στις αίθουσες διδασκαλίας, ώστε να προσφέρουν περισσότερη ζωή και οξυγόνο σε όλους!

Héloïse, Γαλλία.

Πρώτα απ' όλα, οι νέοι δεν θα πρέπει πλέον να είναι στενόμυαλοι. Είμαστε όλοι ίσοι και είμαστε όλοι άνθρωποι, οπότε νομίζω ότι πρέπει να υποστηρίζουμε και να βοηθούμε ο ένας τον άλλον —όχι να κρίνουμε, να επικρίνουμε ή να εκφοβίζουμε. Εάν το ετήσιο θέμα του 2022 είναι το μέλλον μας και το πώς θα το κάνουμε όμορφο και βιώσιμο, ζώντας ειρηνικά, μπορούμε να το κάνουμε! Το μόνο που χρειάζεται είναι θέληση.

Kinga, Γαλλία.

Για μένα, αυτό το θέμα ξυπνάει την ελπίδα, σημαίνει ένα μέλλον στο οποίο όλοι μπορούν να ζήσουν μαζί, μια κοινωνία στην οποία κανείς δεν θα αισθάνεται ότι τον απορρίπτουν, πολίτες που θα φροντίζουν τον πλανήτη τους και τους γείτονές τους. Πιστεύω ότι μπορεί να επιτευχθεί σε σχολικό επίπεδο, αν προσφερθεί στους μαθητές η ευκαιρία να γνωριστούν μεταξύ τους, να δημιουργήσουν έργα μαζί, ακόμη και εκτός σχολείου, όπως κάναμε με το έργο *Futurtopia*.

Axelle, Γαλλία.

Ταυτόχρονα, οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών αποκαλύπτουν αρκετές σημαντικές πτυχές που θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα σχολεία, όπως τη χρήση των μαθησιακών χώρων, τις υποδομές, μαθητοκεντρικές προσεγγίσεις, την οικολογία και τη συνεργασία. Η Ιταλίδα εταίρος, Patrizia Roma, ανέφερε ότι τα σχολεία πρέπει να είναι «ένα μέρος με άνετους χώρους και εγκαταστάσεις, όπου οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αισθάνονται σημαντικοί και όπου δίνονται σε όλους τα εργαλεία και οι ευκαιρίες να εξελιχθούν μαζί, καλλιεργώντας επαγγελματικές και ανθρώπινες δεξιότητες». Η Θεοδώρα Γκένιου σημείωσε: «Κατά την άποψή μου, το ιδανικό σχολείο θα ήταν μια ψηφιακή, ανθεκτική, οικολογική, συμπεριληπτική [και] διεπιστημονική κοινότητα ανθρώπων». Η Ewa Gajek, εταίρος του έργου από την Πολωνία, δήλωσε ότι το σχολείο των ονείρων της θα ήταν «ένα σχολείο για όλους που είναι δημιουργικό, ανεκτικό, έχει χώρο για μαθητές και εκπαιδευτικούς και παρέχει ευκαιρίες για επαγγελματική ανάπτυξη και επιμόρφωση στις ΤΠΕ, με σεβασμό στους ανθρώπους και τη φύση». Άλλες ιδέες περιλάμβαναν τη χρήση διαδραστικών βιβλίων, τη διασφάλιση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρίες, την εξασφάλιση της ευαισθησίας σε θέματα φύλων και περισσότερους και πιο ειδικευμένους εκπαιδευτικούς.

Η άποψη του εμπειρογνώμονα για το έργο

Εμπειρογνώμονας: Καθηγητής Stephen Heppell, Έδρα Felipe Segovia στην Καινοτομία της Μάθησης στο Universidad Camilo José Cela, Μαδρίτη, και διευθύνων σύμβουλος της Heppell.net Ltd

Ο Stephen κατέχει την έδρα Felipe Segovia στην Καινοτομία της Μάθησης στο Universidad Camilo José Cela της Μαδρίτης, είναι επίτιμος καθηγητής για τα νέα μαθησιακά περιβάλλοντα στο Πανεπιστήμιο Anglia Ruskin και διευθύνων σύμβουλος της Heppell.net Ltd. Καρπός της θητείας του επί 34 έτη στη θέση του μόνιμου καθηγητή ήταν μια σειρά από έργα παγκόσμιας εμβέλειας, μεγάλης κλίμακας και υψηλό προφίλ. Η Microsoft τον περιγράφει ως «κορυφαίο εμπειρογνώμονα σε θέματα διαδικτυακής εκπαίδευσης της Ευρώπης». Το Υπουργείο Παιδείας του Ηνωμένου Βασιλείου τον χαρακτηρίζει ως «τον σημαντικότερο ακαδημαϊκό των τελευταίων ετών στους τομείς της τεχνολογίας και της εκπαίδευσης».

Γιατί το θέμα του συγκεκριμένου έργου είναι τόσο επίκαιρο στην εποχή μας;

Έχοντας εξέλθει από μια τεράστια παγκόσμια πανδημία, είναι σαφές ότι η εκπαίδευση έχει περάσει σε μια νέα φάση, είτε τροφοδοτείται από μια όλο και πιο υβριδική διαδικτυακή και διαζώσης διδασκαλία είτε τροφοδοτείται από την αλλαγή στον τρόπο ζωής και τη δυναμική της οικογένειας, όπου οι γονείς μένουν στο σπίτι για να εργαστούν και τα παιδιά για να μάθουν. Τώρα που το τζ'νι έχει βγει από το μπουκάλι όσον αφορά τη μάθηση και δεν διαφαίνεται κανένα σημάδι επιστροφής, το ερώτημα που όλοι πρέπει να απαντήσουμε είναι «τι θα ακολουθήσει;». Το συγκεκριμένο έργο εξοπλίζει τους μαθητές με τις δεξιότητες κριτικής σκέψης και την εφευρετικότητα που χρειάζονται για να συμμετέχουν με αυτενέργεια στη συζήτηση για το μέλλον τους, όχι μόνο όσον αφορά τη μάθηση αλλά και για άλλα παγκόσμια ζητήματα, όπως η κλιματική αλλαγή, η ανεργία, η στέρση και οι συγκρούσεις. Εάν θέλουμε να λύσουμε το ταχέως διευρυνόμενο σύνολο των προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε παγκοσμίως την τρέχουσα χιλιετία, θα χρειαστεί όλοι οι μαθητές να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να συμβάλουν στο μνημειώδες αυτό καθήκον. Στο πλαίσιο του έργου αυτού οι μαθητές έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον και στοχάστηκαν σχετικά με τα εν λόγω θέματα. Συνεπώς, η σημασία του συγκεκριμένου έργου είναι πολύ μεγάλη.

Κατά την άποψή σας, τι είδους καλές πρακτικές και παραδείγματα μπορούμε να αντλήσουμε από το συγκεκριμένο έργο για τη διδασκαλία του θέματος;

Οι δραστηριότητες δημιουργήθηκαν από πολύ σημαντικούς και ετερογενείς πόρους —από το «Imagine» του John Lennon, στο οποίο πλάθεται με τη φαντασία ένας τέλειος κόσμος, έως

τον συγκλονιστικό *Γενναίο Νέο Κόσμο* του Huxley, τη *Δίκη*, του Κάφκα και σύγχρονα προγράμματα όπως το *Black Mirror* και η ταινία *A.I. Τεχνητή Νοημοσύνη*. Αποτελούν μια σειρά από ισχυρές προκλήσεις. Οι δραστηριότητες των μαθητών πραγματοποιήθηκαν σε πολυεθνικές ομάδες, οι οποίες προσέφεραν μια πλούσια πολιτισμική εμπειρία στο πλαίσιο του έργου. Οι ίδιες οι δραστηριότητες εμφάνιζαν μεγάλη ποικιλία, από τον καταγισμό ιδεών για το πώς οι μαθητές οραματίζονται μια ουτοπική κοινωνία και τη συγγραφή ποιημάτων-ακροστιχίδων για θέματα όπως η φιλία, η ισότητα, η υγεία και το ενδιαφέρον για τον συνάνθρωπο, έως τη δημιουργία αφισών, άρθρων και βίντεο σχετικά με τους τομείς που θεωρούσαν σημαντικούς ώστε να υλοποιήσουν το όραμα του μέλλοντος. Σε κάθε βήμα, οι δραστηριότητες έδιναν στους μαθητές αυτενέργεια —φωνή. Όχι μια άγρια, δογματική φωνή, αλλά μια φωνή που διαμορφώθηκε μέσα από προβληματισμό, συζήτηση, όνειρα και περισυλλογή. Η προοπτική του χρόνου είναι καίρια: «Όσοι δεν γνωρίζουν την ιστορία μοιραία θα την επαναλάβουν».

Κατά τη γνώμη σας, ποια είναι τα σημαντικότερα στοιχεία του συγκεκριμένου έργου;

Όπως συμβαίνει με ό,τι σημαντικό μαθαίνουμε, το έργο είναι εξαιρετικά περίπλοκο, όχι όμως και δύσκολο. Στα δυνατά του σημεία συγκαταλέγονται, για παράδειγμα, το ευρύ φάσμα συνεργατικών εργαλείων, ο αναγκαίος ρόλος της τεχνολογίας (βρισκόμαστε στο 2022!) και οι μικρές δόσεις παιχνιδιοποίησης για την ουσιαστική ενίσχυση της παρακίνησης. Η παλέτα των παιδαγωγικών μεθοδο-

λογιών, στις οποίες περιλαμβάνεται η διατύπωση μιας σειράς ερωτήσεων επί των οποίων καλούνται να στοχαστούν οι μαθητές στο πλαίσιο ενός τραγουδιού, μιας ταινίας ή ενός βιβλίου, επεκτείνει το πλούσιο αυτό στρώμα της νέας μάθησης. Οι δραστηριότητες που στόχευαν σε μάθηση υψηλότερης τάξης ήταν απολύτως κατάλληλες και απαιτητικές για την ηλικία των συμμετεχόντων μαθητών. Έτσι καλλιεργήθηκε η προσαρμοστικότητα των μαθητών, η οποία, φυσικά, βοήθησε κατά τις περιόδους περιορισμού της κυκλοφορίας, όταν εκπαιδευτικοί και μαθητές στράφηκαν στην εξ αποστάσεως δραστηριότητα. Αυτός ο τρόπος εργασίας ήταν οικείος στους μαθητές σε έναν βαθμό, καθώς οι εκπαιδευτικοί είχαν ήδη θέσει τις βάσεις νωρίς στο πλαίσιο του έργου.

Ποιους πόρους ή σχετικό υλικό θα προτείνατε για τη διδασκαλία αυτού του θέματος;

Πιστεύω ότι οι πόροι που αναφέρονται στο έργο αποτελούν εξαιρετικά αφετηρία. Κατά τη γνώμη μου, μια ιστορία που μας προειδοποιεί για την υπερβολική εξάρτηση από την τεχνολογία και τη συνακόλουθη απώλεια της ανθρωπιάς αποτυπώνεται πολύ εύστοχα σε μια ταινία του Ken Loach με τίτλο *Εγώ, Ο Ντάνιελ Μπλέικ* (I, Daniel Blake). Ένας άλλος εξαιρετικός πόρος που μπορεί να διερευνηθεί στο τέλος μιας δραστηριότητας τέτοιου είδους είναι οι ελπίδες και τα όνειρα άλλων μαθητών που επίσης επιχειρούν να υλοποιήσουν το συγκεκριμένο έργο. Υπάρχουν κοινά σημεία στα όνειρα αυτά που αποτελούν παρηγοριά για όλους τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές σε τούτες τις ταραγμένες εποχές.

3.6. Be Smart – Be Part!

Συμμετέχουσες χώρες: Γερμανία, Ισπανία, Κάτω Χώρες, Πολωνία και Πορτογαλία

Ηλικίες μαθητών: 16-19 ετών

Όνόματα, σχολεία και χώρες των εκπαιδευτικών που έδωσαν συνέντευξη: Simone van Belkom-Poppelaars, Koning Willem I College, 's-Hertogenbosch, Κάτω Χώρες
Lina Maria Inacio Pereira, Escola Básica e Secundária de Gama Barros, Agrupamento de Escolas D. Maria II, Sintra, Πορτογαλία

Σχετικά με το έργο

Στη διάρκεια του έργου, μαθητές από πέντε ευρωπαϊκές χώρες ασχολήθηκαν με το όραμα των «έξυπνων πόλεων». Αυτό το θέμα είναι σημαντικό, καθώς στο μέλλον όλο και περισσότεροι άνθρωποι θα ζουν σε πόλεις. Συνεπώς χρειάζονται έξυπνες ιδέες, για να παραμείνει ο πλανήτης βιώσιμος —για εμάς και για τις μελλοντικές γενιές. Πιο συγκεκριμένα, στη διάρκεια του έργου, οι μαθητές επεξεργάστηκαν την έννοια των έξυπνων πόλεων και χωριών. Η έννοια του «έξυπνου» περιλαμβάνει αποτελεσματικές, προηγμένες και

κοινωνικά συμπεριληπτικές λύσεις. Στις μέρες μας, πολλές εξελεγχμένες μορφές αναφέρονται σε όλο τον κόσμο, όπως κτίρια τελευταίας τεχνολογίας, σύγχρονες μορφές υποδομών και νέα μέσα επικοινωνίας. Υπάρχουν όλο και περισσότερες τεχνικές και οικονομικές καινοτομίες. Είμαστε, λοιπόν, καθ' οδόν προς έναν ακόμα πιο «έξυπνο» τρόπο ζωής. Ταυτόχρονα, οι μαθητές ευαισθητοποιήθηκαν αναφορικά με τα περιβαλλοντικά ζητήματα και εργάστηκαν σε διακρατικές ομάδες αναζητώντας τρόπους μετριασμού της κλιματικής αλλαγής στην καθημερινή ζωή. Με την εφαρμογή

κατάλληλων εργαλείων ΤΠΕ, τη διεθνή συνεργασία και τη μεικτή μάθηση, οι μαθητές έγιναν μέρος ενός «έξυπνου έργου eTwinning». Μπορείτε να δείτε μια επισκόπηση του έργου σε μια [παρουσίαση στο Prezi](#), μια [παρουσίαση στο Wakelet](#) και ένα [βίντεο](#) που τοίμασαν οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί στο τέλος του έργου.

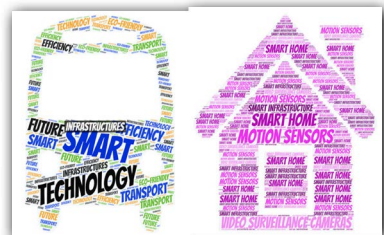
Θέματα που καλύφθηκαν και ενσωμάτωση στο πρόγραμμα σπουδών

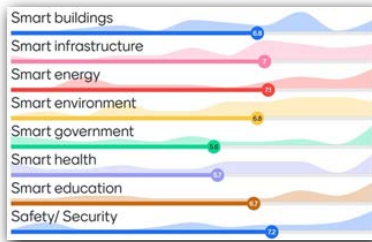
Το έργο επικεντρώθηκε στη βιωσιμότητα και την έξυπνη τεχνολογία, η οποία περιλαμβάνει διάφορες πτυχές. Οι μαθητές αποφάσισαν σε ποια πτυχή θα επικεντρωθούν με βάση τα ενδιαφέροντά τους. Οι μαθητές χωρίστηκαν σε διακρατικές ομάδες και επεξεργάστηκαν τα ακόλουθα θέματα: έξυπνες πόλεις με έξυπνη ενέργεια, κτίρια, υποδομές, υγεία, ενέργεια, φύση και βιοποικιλότητα, υπερθέρμανση του πλανήτη και ψηφιακός γραμματισμός (χρήση του διαδικτύου με ασφάλεια και δεοντολογική συμπεριφορά στο διαδίκτυο). Στο πρόγραμμα σπουδών, το διδακτικό αντικείμενο που κυρίως σχετιζόταν με το έργο ήταν τα αγγλικά. Ωστόσο, το πρόγραμμα περιλάμβανε τη διδασκαλία σειράς δεξιοτήτων, όπως η επιχειρηματικότητα και οι διαπολιτισμικές και κοινωνικές δεξιότητες. Την ίδια στιγμή, όλα τα θέματα διαπλέκονται και με άλλα μαθήματα στις επαγγελματικές σχολές (μέσης εκπαίδευσης), όπως μεταξύ άλλων η περιβαλλοντική τεχνολογία και οι βιώσιμες πρακτικές, και με

την ευρύτερη φιλοσοφία ορισμένων σχολείων. Η Simone ανέφερε: «Είμαστε σχολείο της UNESCO και συμβάλλουμε ενεργά στους στόχους της αειφόρου ανάπτυξης, καθώς μια ολόκληρη ομάδα έχει οριστεί υπεύθυνη γι' αυτό το ζήτημα. Η διεθνή συνεργασία και η ανάπτυξη διαπολιτισμικών ικανοτήτων είναι πολύ σημαντικές για τους μαθητές και το προσωπικό μας. Η χρήση του eTwinning μπορεί να συμβάλει θετικά σε αυτό».

Δραστηριότητες και συνεργασία στο πλαίσιο του έργου

Όπως παρατήρησε η Simone: «Το eTwinning είναι μια θαυμάσια πλατφόρμα για την ανάπτυξη διεθνούς εικονικής συνεργασίας με δομημένο και ασφαλή τρόπο. Βοηθά τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς να δουλέψουν σε διακρατικά έργα με διαδραστικό τρόπο». Οι μαθητές σχημάτισαν διάφορες διακρατικές ομάδες, οι οποίες επικεντρώθηκαν σε διαφορετικούς τομείς. Σε κάθε ομάδα ορίστηκε ένας εκπαιδευτικός υπεύθυνος για τον συντονισμό και την επίβλεψη των εργασιών των μαθητών με βάση ένα Padlet που περιλάμβανε τις εργασίες που είχε προγραμματιστεί να ολοκληρωθούν. Ως εκ τούτου, ενθαρρύνθηκε η

διεθνής συνεργασία. Για παράδειγμα, οι μαθητές δημιούργησαν κανόνες για την ηλεκτρονική ασφάλεια παρέχοντας πληροφορίες σε άλλους μαθητές μέσω:

- σύντομων βίντεο σχετικά με τη νόμιμη χρήση του διαδικτύου και τι πρέπει ή δεν πρέπει να κάνει κανείς στο πλαίσιο της ηλεκτρονικής ασφάλειας·
- παρουσιάσεων σχετικά με την ασφάλεια στο διαδίκτυο και τις διαδικτυακές απειλές και απάτες·
- κουίζ σχετικά με την **ηλεκτρονική ασφάλεια στον υπολογιστή** και την **ψηφιακή ασφάλεια**·
- αφίσες.

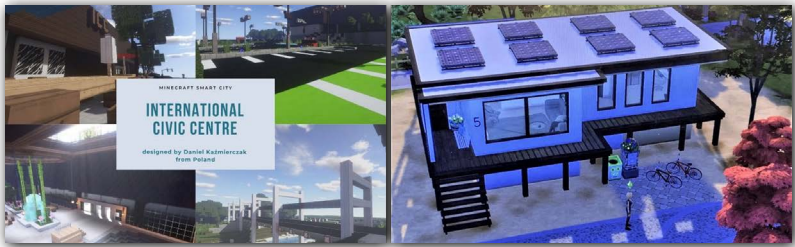
Στο πλαίσιο μιας εισαγωγικής δραστηριότητας του έργου, οι μαθητές κλήθηκαν να προβληματιστούν σχετικά με τις έννοιες των έξυπνων πόλεων και χωριών, υποδεικνύοντας όρους που σχετίζονται με αυτές μέσω του Mentimeter και του AnswerGarden και δημιουργώντας WordArt. Στη συνέχεια, οι μαθητές διάβασαν και μελέτησαν ένα άρθρο που δημοσίευσε το *National Geographic* σχετικά με τις πόλεις του μέλλοντος, επισήμαναν τις πτυχές που βρήκαν ενδιαφέρουσες και μοιράστηκαν τις απόψεις τους σε

ένα φόρουμ συζήτησης. Στο πλαίσιο αυτό, οι μαθητές συμμετείχαν σε ασκήσεις/παιχνίδια λεξιλογίου που αναπτύχθηκαν με βάση το άρθρο (π.χ. προσδιορισμός τμημάτων ενός έξυπνου κτιρίου, παιχνίδια ορθογραφίας και αναγραμματισμού και κρυπτόλεξο), δραστηριότητες για την κατανόηση προφορικού λόγου (πόλεις του μέλλοντος) και ένα κουίζ για τον έλεγχο των γενικών γνώσεων.

Στη συνέχεια, οι μαθητές κλήθηκαν να υποδείξουν μέσω του Mentimeter τις πτυχές των έξυπνων πόλεων που τους ενδιέφεραν περισσότερο (δείτε την εικόνα για τα αποτελέσματα) και να παραθέσουν τη συλλογιστική τους σε ένα φόρουμ συζήτησης. Η δραστηριότητα αυτή αποτέλεσε τη βάση για τη δημιουργία των διακρατικών ομάδων με βάση τα ενδιαφέροντα των μαθητών. Τα αποτελέσματα των εργασιών που ολοκληρώθηκαν στο πλαίσιο των διακρατικών ομάδων καταγράφηκαν στο Padlet (π.χ. έξυπνη ενέργεια, έξυπνα κτίρια, έξυπνο περιβάλλον, έξυπνες υποδομές, έξυπνη υγεία και έξυπνη μάθηση).

Οι μαθητές κλήθηκαν επίσης να ψάξουν να βρουν παραδείγματα «έξυπνης φύσης» στις πόλεις τους. Για παράδειγμα, στην Ολλανδία υπάρχει ένας κωδικός QR στη μέση

ενός φυσικού πάρκου στις παρυφές μιας πόλης, ο οποίος οδηγεί σε πληροφορίες σχετικά με την ιστορία του τόπου, φτάνοντας τουλάχιστον έξι αιώνες πριν. Στη Βαρκελώνη, υπάρχουν κωδικοί QR στον βοτανικό κήπο που δίνουν στους επισκέπτες πληροφορίες σχετικά με τα φυτά. Στην Πορτογαλία, υπάρχει μια εφαρμογή για όσους επισκέπτονται ιστορικά αξιοθέατα. Επίσης, στην Πολωνία υπάρχει ένα σύστημα παρακολούθησης πυρκαγιών.

Σε μια άλλη δραστηριότητα οι μαθητές κλήθηκαν να ψάξουν να βρουν πληροφορίες σχετικά με τις έξυπνες πόλεις στη χώρα τους αναζητώντας εθνικά προγράμματα. Μεταξύ άλλων, οι μαθητές βρήκαν προγράμματα:

- στη Γερμανία,
- στο Den Bosch και στο Amsterdam,
- στο Kazimierz Dolny,
- στη Λισαβόνα, μαζί με ένα βίντεο δημιουργημένο από μαθητές που εκπονούν το έργο,
- στη Βαρκελώνη.

Με βάση όλες αυτές τις ιδέες και γνώσεις, οι μαθητές κλήθηκαν να

φανταστούν τα δικά τους «έξυπνα πάρκα δημόσιων κτιρίων», επινοώντας ιδέες για τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό που θα χρειάζονταν. Οι μαθητές χρησιμοποίησαν το Linoit για να αποτυπώσουν τις ιδέες τους, δημιούργησαν έναν εννοιολογικό χάρτη και ένα βίντεο και κατασκεύασαν τρισδιάστατες αναπαραστάσεις χρησιμοποιώντας το SketchUp και το Minecraft.

Ωστόσο, προκειμένου να υλοποιήσουν τις ιδέες, οι μαθητές έπρεπε να τις χρηματοδοτήσουν. Στο πλαίσιο αυτό, εξοικειώθηκαν με την πληθοχρηματοδότηση μέσω ενός βίντεο, επεξεργάστηκαν ορισμένες κατευθυντήριες ερωτήσεις μέσω ενός φόρουμ και συμμετείχαν σε ένα κουίζ στο Kahoot! Οι μαθητές δημιούργησαν επίσης παρουσιάσεις για να γνωστοποιήσουν την εκστρατεία πληθοχρηματοδότησης και δώρισαν τα χρήματα που συγκέντρωσαν σε μια τοπική τράπεζα τροφίμων στην Ολλανδία και σε μια ένωση για την προστασία των ζώων στην Πολωνία. Όπως είπε η Lina: «Ήμασταν πολύ δραστήριοι σε αυτή την ομάδα, ειδικά κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, και κάναμε συναντήσεις. Σχεδιάσαμε και στη συνέχεια χωρίσαμε τις αρμοδιότητες. Ορισμένοι συμμετέχοντες ήταν εξαιρετικά ενεργοί. Έτσι κάναμε όλη τη δουλειά

μαζί». Όσον αφορά τη συμμετοχή των γονέων, εκτός από την άδεια που τους ζητήθηκε, δεν υπήρχε ανάγκη ή επιθυμία να εμπλακούν, καθώς οι μαθητές είναι μεγαλύτεροι σε ηλικία και, όπως ανέφερε η Lina, «αισθάνονται ενήλικες».

Σχέση με το θέμα του έτους

Κατά την άποψη των εκπαιδευτικών, το έργο συνδέεται με το ετήσιο θέμα του eTwinning επειδή οι μαθητές ενημερώθηκαν σχετικά με τις έξυπνες πόλεις και έννοιες που συνδέονται με την τεχνολογία, τη φύση, τη βιωσιμότητα, τις υποδομές και την κλιματική αλλαγή. Όπως σημείωσαν, «το έργο θίγει το θέμα της βιωσιμότητας, ασχολείται με έξυπνα στοιχεία, π.χ. έξυπνα κτίρια, ενέργεια, υγεία, υποδομές, μάθηση κ.λπ., κάτι που συνάδει με το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους, και οι συμμετέχοντες επεξεργάζονται από κοινού νέες δημιουργίες, με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που το αρχικό Μπάουχαους ενθάρρυνε τη δημιουργικότητα».

Στη διάρκεια του έργου, οι μαθητές αλληλεπέδρασαν με βάση τα θέματα που τους ενδιέφεραν και συνεργάστηκαν για να δημιουργήσουν κοιζ, παρουσιάσεις, αφίσες, άρθρα περιοδικών κ.ά. ερχόμενοι παράλληλα σε επαφή με το φυσικό περιβάλλον και την τοπική κοινωνία. Εκτός από τη συνιστώσα του ετήσιου θέματος

που αφορά τη βιωσιμότητα, το έργο σχετίζεται επίσης με την πτυχή της «συμπεριληπτικότητας», καθώς οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές συνεργάστηκαν με τους εταίρους τους για να προσπαθήσουν να οραματιστούν ένα έξυπνο πάρκο δημόσιων κτιρίων. Με βάση τις εμπειρίες τους σε αυτό το έργο, οι εκπαιδευτικοί που έδωσαν συνέντευξη περιέγραψαν επίσης πώς οραματίζονται το σχολείο των ονείρων τους, κάνοντας και ορισμένες παρατηρήσεις σχετικά με τους μαθητές. Για παράδειγμα, η Lina είπε: «Το σχολείο των ονείρων μας ενθαρρύνει τον διάλογο μεταξύ όλων και παίρνει θέση υπέρ της αρμονικής συμβίωσης με τη φύση». Ένας από τους εκπαιδευτικούς σημείωσε στη συνέντευξή του ότι οι μαθητές θα προτιμούσαν «την κατάτμηση γνωστικών κλάδων παρά τη μελέτη διδακτικών αντικειμένων», ενώ ένας άλλος τόνισε, «αν και είναι πραγματικά εξοικειωμένοι με την τεχνολογία σήμερα, χρειάζεται εμείς [οι εκπαιδευτικοί] να τους θέτουμε κάποιες δυσκολίες. Αν δεν κληθούν να αντεπεξέλθουν σε τέτοιες προκλήσεις, τις περισσότερες φορές δεν γνωρίζουν την ύπαρξη αυτών των διαδικτυακών εργαλείων ή πώς και γιατί να τα χρησιμοποιήσουν».

Η άποψη του εμπειρογνώμονα για το έργο

Εμπειρογνώμονας: Ορέστης Τρασανίδης, European Institute of Innovation and Technology (EIT) AI community, EIT Digital

Ο Ορέστης κατέχει τρία μεταπτυχιακά στην περιβαλλοντική μηχανική, στους τομείς της βιωσιμότητας, των ΤΠΕ και των έξυπνων πόλεων. Έχοντας διατελέσει σύμβουλος βιωσιμότητας καινοτομίας και υπεύθυνος έργων σε οργανισμούς και τοπικές αρχές, έχει αναπτύξει φιλόδοξες αστικές στρατηγικές και έργα στην ΕΕ. Το τρέχον διάστημα, ηγείται του συντονισμού της κοινότητας τεχνητής νοημοσύνης του EIT.

Γιατί το θέμα του συγκεκριμένου έργου είναι τόσο επίκαιρο στην εποχή μας;

Σήμερα, η ταχεία αστικοποίηση και η υπερκατανάλωση ασκούν μεγάλη πίεση στις υπάρχουσες αστικές προκλήσεις. Έτσι προέκυψε η έννοια των έξυπνων πόλεων και πολιτών για την αντιμετώπιση των αναμενόμενων δυσμενών επιπτώσεων. Ως εκ τούτου, το θέμα του έργου ευθυγραμμίζεται με την ανάγκη ενδυνάμωσης των πολιτών και των επαγγελματιών,

ώστε να είναι έτοιμοι να υιοθετήσουν και να βρουν από κοινού αποδοτικές και βιώσιμες λύσεις με την αξιοποίηση των έξυπνων τεχνολογιών.

Κατά την άποψή σας, τι είδους καλές πρακτικές και παραδείγματα μπορούμε να αντλήσουμε από το συγκεκριμένο έργο για τη διδασκαλία του θέματος;

Η βιωματική μορφή διδασκαλίας και μάθησης στο έργο αυτό είναι μια αρκετά ενδιαφέρουσα και ταυτόχρονα απαιτητική πρακτική, η οποία αυξάνει τη δραστηριοποίηση των μαθητών και την αυθεντικότητα των εργασιών. Η δημιουργία δεσμών μεταξύ του περιβάλλοντος των μαθητών αφενός και της καθημερινής ζωής και των γνώσεων που αποκτούν στο σχολείο αφετέρου είναι ζωτικής σημασίας. Επιπλέον, μια εξαιρετικά χρήσιμη πρακτική που εισήγαγε το έργο είναι η προσαρμογή των συνεργατικών δραστηριοτήτων. Από αυτή την άποψη, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι οι έξυπνες πόλεις επιτρέπουν την επίλυση διαφόρων αστικών προκλήσεων μέσω μιας εποικοδομητικής αντιπαράθεσης, με την αλληλεπίδραση πολλών ενδιαφερομένων και φυσικά πολιτών, οι οποίοι καλούνται να συμμετέχουν ενεργά σε αυτή τη διαδικασία.

Κατά τη γνώμη σας, ποια είναι τα σημαντικότερα στοιχεία του συγκεκριμένου έργου;

Ένα από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα του έργου είναι ότι οι νέοι ανέλυσαν και επεξεργάστηκαν ένα πολυδιάστατο πρόβλημα όπως είναι οι έξυπνες πόλεις. Είναι εξαιρετικά σημαντικό να καταρρίψουμε τα στεγανά της γνώσης και να δώσουμε στους μαθητές

τη δυνατότητα να υιοθετήσουν μια διατομεακή προσέγγιση και να εφαρμόσουν τις δεξιότητες κριτικής σκέψης τους. Επιπλέον, οι διεθνείς ομάδες του έργου, σε συνδυασμό με τις προσεγγίσεις ενεργής μάθησης που χρησιμοποιούνται, συμβάλλουν στην προώθηση του αισθήματος της έξυπνης συμμετοχής στα κοινά. Τέλος, η μεικτή μάθηση προσφέρει στους μαθητές μια μεγάλη ευκαιρία να αποκομίσουν ότι καλύτερο και από τους δύο κόσμους. Από τη μία, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να αυξήσουν τον ψηφιακό γραμματισμό τους χρησιμοποιώντας διαφορετικά εργαλεία. Από την άλλη, τους δίνονται κίνητρα να μάθουν από τις πόλεις τους και να κατανοήσουν τους τρόπους ενσωμάτωσης των ψηφιακών πτυχών στον φυσικό κόσμο.

Ποιους πόρους ή σχετικό υλικό θα προτείνατε για τη διδασκαλία αυτού του θέματος;

Σε όλο τον κόσμο, οι πόλεις δείχνουν πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν εργαλεία συλλογικής ευφυΐας για να αξιοποιηθούν τεχνολογικές εξελίξεις και να γίνουν οι πόλεις πραγματικά έξυπνες. Η μέθοδος Crawford (με χαρτάκια σημειώσεων) και η ανάλυση πίνακα αποφάσεων (decision matrix analysis) είναι παραδείγματα απλών αλλά αποτελεσματικών τύπων καταϊγισμού ιδεών. Η τεχνητή νοημοσύνη συνιστά τον ακρογωνιαίο λίθο των έξυπνων τεχνολογιών, επομένως τα ακόλουθα εργαλεία θα ήταν χρήσιμα για τη διερεύνηση αναδυόμενων δεξιοτήτων και επαγγελματικών ρόλων.

Το εργαλείο **AI Skills for Professionals** που βασίζεται στην τεχνητή νοημοσύνη δίνει στους χρήστες τη δυνατότητα να προσδιορίσουν το επαγγελματικό τους προφίλ και να δουν έναν κατάλογο μαθημάτων που μπορούν να τους βοηθήσουν να αποκτήσουν τις απαιτούμενες δεξιότητες για θέσεις εργασίας που ενδείκνυνται γι' αυτούς.

Το **AI Education Map** είναι ένα εργαλείο διερευνητικής ανάλυσης με το οποίο οι χρήστες μπορούν να διερευνήσουν τη διασύνδεση μεταξύ τύπων τεχνολογίας, ρόλων AI και μαθημάτων μέσω μιας διαδραστικής οπτικής βάσης δεδομένων σε δίκτυο.

Συμπέρασμα

4

Το φετινό θέμα του eTwinning —το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους— περιλαμβάνει πολλά από τα προηγούμενα θέματα του eTwinning: γραμματισμό στα ΜΜΕ και παραπληροφόρηση, ένταξη, συμμετοχή στις δημοκρατικές διαδικασίες, κλιματική αλλαγή και πολιτιστική κληρονομιά, μεταξύ άλλων. Όπως ανέφερε η επίτροπος Mariya Gabriel στον πρόλογό της, το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους είναι μια πρόσκληση να ονειρευτούμε, να φανταστούμε και να πειραματιστούμε με τρόπους με τους οποίους μπορούμε να οικοδομήσουμε ένα βιώσιμο μέλλον χωρίς αποκλεισμούς βασισμένο στις αξίες που κρατούν ενωμένη την Ευρώπη.

Το θέμα συνάδει με τις προτεραιότητες του προγράμματος Erasmus+, το οποίο επιδιώκει να προωθήσει τις ίσες ευκαιρίες και την ισότιμη πρόσβαση, καθώς και την ένταξη και την ποικιλομορφία, σε όλες τις δραστηριότητές του. Το θέμα επίσης σχετίζεται με τις προκλήσεις που ανέδειξε η πανδημία COVID-19, όπως την ανάγκη για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Ευρώπης. Τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να αναπτύξουν τις ψηφιακές τους δεξιότητες και να είναι σε θέση να επωφεληθούν από όλες τις ευκαιρίες που προσφέρουν οι ψηφιακές τεχνολογίες.

Όπως φαίνεται από τις περιπτώσιολογικές μελέτες, το eTwinning προωθεί ένα μείγμα ψηφιακών και μη ψηφιακών πρακτικών, ενθαρρύνοντας τη χρήση διαφόρων χώρων μάθησης και προσεγγίσεων ενεργής μάθησης. Οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές

«βγαίνουν έξω από την πύλη του σχολικού κτιρίου» και αναπτύσσουν τις ικανότητές τους μέσω διαφορετικών παιδαγωγικών μεθόδων, όπως η διερευνητική μάθηση, η μάθηση βάσει έργων και η ανεστραμμένη μάθηση. Η ποικιλομορφία των μαθησιακών περιβαλλόντων και προσεγγίσεων συνάδει με τη **σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τη μικτή μάθηση** —με τον όρο «μικτή μάθηση» νοείται η εκπαίδευση που υιοθετεί περισσότερες από μία προσεγγίσεις ως προς τη μαθησιακή διαδικασία, συνδυάζοντας τη μάθηση στο σχολείο με τη μάθηση σε άλλα περιβάλλοντα (όπως εταιρείες, κέντρα κατάρτισης, εξ αποστάσεως εκπαίδευση, εκπαίδευση σε εξωτερικούς χώρους ή σε πολιτιστικούς χώρους) καθώς και διάφορα ψηφιακά και μη ψηφιακά εργαλεία μάθησης. Όπως παρατήρησαν οι eTwinners στη διάρκεια των συνεντεύξεων, η μικτή μάθηση προσφέρει ότι χρειάζονται οι μαθητές για ευέλικτη, πολύπλευρη και συμπεριληπτική μάθηση. Τα έργα που περιλαμβάνονται στο παρόν βιβλίο eTwinning συνιστούν καλά παραδείγματα τρόπων με τους οποίους το σχολικό περιβάλλον, το ψηφιακό περιβάλλον και, το ύπαιθρο και το περιβάλλον της κοινότητας συνδυάζονται με επιτυχία.

Το πρόγραμμα Erasmus+ προωθεί την ανάπτυξη κοινωνικών και διαπολιτισμικών ικανοτήτων, της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα ΜΜΕ. Αυτό είναι εμφανές στις περιπτώσιολογικές μελέτες που παρουσιάζονται στην παρούσα έκδοση, καθώς μαθητές διαφορετικών ηλικιών ασχολήθηκαν με ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, συμμετείχαν στα δρώμενα στις κοινότητές τους και

συνεργάστηκαν αποτελεσματικά με μαθητές από άλλες χώρες. Μαθητές προσχολικής ηλικίας έχτισαν ενδιαιτήματα μελισσών στον κήπο του σχολείου τους και ζωγράφισαν τους τοίχους του για να φαίνονται όμορφοι. Μαθητές δημοτικού διοργάνωσαν καθιστικές διαμαρτυρίες και πορείες για να ευαισθητοποιήσουν αναφορικά με τα προβλήματα του πλανήτη και για να επικοινωνήσουν με τις τοπικές κοινότητες. Μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ενημερώθηκαν για την πληθοχρηματοδότηση, συγκέντρωσαν χρήματα και τα δώρισαν σε οργανισμούς της κοινότητας.

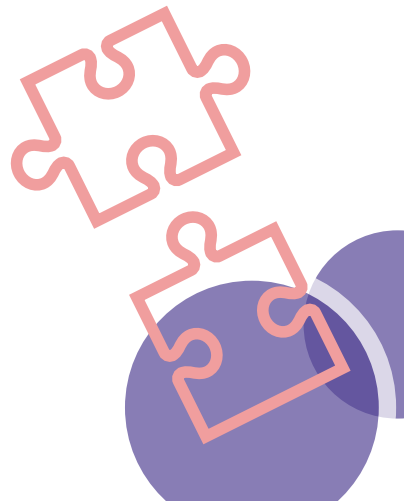
Το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους αναγνωρίζει επίσης την ανάγκη επανασύνδεσης με τη φύση, μια ανάγκη που αντικατοπτρίζεται στα έργα eTwinning Mission #Explorers of Nature, και European Art 2.0. Στο έργο Mission #Explorers of Nature οι εκπαιδευτικοί οργάνωσαν τα μαθήματά τους στην αυλή του σχολείου και στο έργο European Art 2.0 οι μαθητές περιηγήθηκαν σε εκθέσεις εικονικών μουσείων. Θέματα όπως οι έξυπνες πόλεις και η βιωσιμότητα συγκαταλέγονται στα ενδιαφέροντα των μαθητών στο eTwinning. Αυτά συνδέονται με έννοιες όπως οι «πόλεις των 15 λεπτών», όπου οι πολίτες έχουν πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες και υποδομές σε κοντινή απόσταση με τα πόδια, όπως περιγράφεται στην πρωτοβουλία του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους.

Το παρόν βιβλίο καταδεικνύει ότι υπάρχουν σχολεία, εκπαιδευτικοί και έργα που προετοιμάζουν το έδαφος ώστε οι νέοι να οικοδομήσουν ένα μέλλον όμορφο, βιώσιμο και χωρίς αποκλεισμούς. Οι μαθητές ονειρεύονται οικολογικά σχολεία με τα χρώματα του ουρανού τόξου, σκεπή σε σχήμα μανιταριού και με τις τελευταίες τεχνολογίες. Επίσης, οραματίζονται ένα σχολείο στο οποίο είναι ευπρόσδεκτοι άνθρωποι από διαφορετικούς πολιτισμούς, όπου όλοι είναι χαρούμενοι και δίνεται στους μαθητές η ευκαιρία να συζητήσουν τα τρέχοντα θέματα, να γνωριστούν μεταξύ τους και να δημιουργήσουν μαζί συνεργατικά έργα. Όταν ρωτήθηκαν για το σχολείο των ονείρων τους, οι περισσότεροι μαθητές που συμμετείχαν σε αυτά τα έξι έργα αναφέρθηκαν σε αρχές και αξίες που περιλαμβάνονται στο Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους αλλά δεν σχετίζονται αποκλειστικά με αυτό. Ο τρόπος με τον οποίο αυτές θα μπορούσαν να μεταφραστούν σε κατευθυντήριες γραμμές για την ανανέωση των φυσικών χώρων παραμένει προς διερεύνηση. Το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους μας παρέχει ευκαιρίες να αναδιαμορφώσουμε αυτούς τους χώρους και να ονειρευτούμε το μέλλον, καθώς το eTwinning δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς να δραστηριοποιούνται, να δημιουργούν και να αναλαμβάνουν δράση για την πραγματοποίηση των ονείρων τους.

Βιβλιογραφία

- Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2021), Σύσταση του Συμβουλίου, της 29ης Νοεμβρίου 2021, σχετικά με τη μικτή μάθηση για πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς (EE C 504 της 14.12.2021, σ. 21) ([https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32021H1214\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32021H1214(01))).
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2022), Πρόταση σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τη μάθηση για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, COM (2022) 11 final (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A52022DC0011>).
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (x.x.), «Μια Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία: Ανάδειξη μας στην πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρο» (https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_el).
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (x.x.), «Προτεραιότητες του προγράμματος Erasmus+» (<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/el/programme-guide/part-a/priorities-of-the-erasmus-programme>).

Ακολουθούν όλοι οι συνεργαζόμενοι εκπαιδευτικοί ανά έργο eTwinning.

Mission #Explorers of Nature

Claudia Murelli (ιδρύτρια), Istituto Comprensivo Statale (ICS) 'Dante Alighieri', Opera, Milan, Ιταλία

Kristīna Bernāne (ιδρύτρια), Priekšmū pirmsskolas izglītības iestāde 'Mežmalīņa', Δήμος Cēsis, Λετονία

Anna Monopoli, ICS 'Dante Alighieri', Opera, Milan, Ιταλία

Antonella Milana, ICS 'Leonardo Da Vinci', Ispica, Ragusa, Ιταλία

Antonina Calvo, ICS 'Leonardo Da Vinci', Ispica, Ragusa, Ιταλία

Κατερίνα Χατζούλη, 14ο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Βόλου, Βόλος, Ελλάδα

Liene Pastuhova, Priekšmū pirmsskolas izglītības iestāde 'Mežmalīņa', Δήμος Cēsis, Λετονία

Loredana Branca, ICS 'Leonardo Da Vinci', Ispica, Ragusa, Ιταλία

Lucia Maria Barbara, ICS 'Dante Alighieri', Opera, Milan, Ιταλία

Μαλβίνα Γραμμένη, 14ο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Βόλου, Βόλος, Ελλάδα

Manuela Rastelli, ICS 8 di Pescara 8, Ispica, Pescara, Ιταλία

Manuela Sarta, ICS 'Leonardo Da Vinci', Ispica, Ragusa, Ιταλία

Natalina Caldini, ICS 'Leonardo Da Vinci', Ispica, Ragusa, Ιταλία

RosaMaria Monaca, ICS 'Leonardo Da Vinci', Ispica, Ragusa, Ιταλία

Silvia Gisona, ICS 'Dante Alighieri', Opera, Milan, Ιταλία

Steinunn Sigurgeirdottir, Leikskólinn Álfheiði, Κόπανογυρ, Ισλανδία

Valeria Giacomelli, ICS 'Dante Alighieri', Opera, Milan, Ιταλία

Βασιλική Ζιάγκα, 1ο Δημοτικό Σχολείο Σκιάθου, Σκιάθος, Ελλάδα

ESBF — Earth should not be a frying pan!

Αγγελική Κουγιουρούκη (ιδρύτρια), 1ο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο, Αλεξανδρούπολη, Ελλάδα

Marina Screpanti (ιδρύτρια), Istituto Comprensivo 3 Chieti, Chieti, Chieti, Ιταλία

Daniele Aceto, Istituto Comprensivo 3 Chieti, Chieti, Chieti, Ιταλία

Raffaella D'Amicodatri, Istituto Comprensivo 3 Chieti, Chieti, Chieti, Ιταλία

SMILE — School of Magic Inspiring Learning Experiences

Liliana Nederita (ιδρύτρια), Liceul de Limbi Moderne si Management, Chişinău, Μολδαβία
Sandra Steinbock (ιδρύτρια), Bundesgymnasium und Bundesrealgymnasium Braunau am Inn, Braunau Am Inn, Αυστρία
Antonio Bonachera, Colegio Divino Maestro, Granada, Ισπανία
Carol Fynn, Midleton Christian Brothers School, Midleton, Ιρλανδία
Daniela Scarlii, Liceul de Arta 'Stefan Luchian', Botoşani, Ρουμανία
Fatma Barlas, Emine Emir Şahbaz Bilim ve Sanat Merkezi, Odunpazarı, Τουρκία
Manuel Cadete, Agrupamento de Escolas Domingos Sequeira, Leiria, Leiria, Πορτογαλία
Maria Luca, Liceul de Limbi Moderne si Management, Chişinău, Μολδαβία
Melanie Dattendorfer, Bundesgymnasium und Bundesrealgymnasium Braunau am Inn, Braunau Am Inn, Αυστρία
Miroslava Borovcová, Gymnázium Vysoké Mýto, Vysoké Mýto, Τσεχία
Monika Khan, Zespół Szkół w Wysokiej Głogowskiej, Wysoka Głogowska, Πολωνία

European Art 2.0

Andrea Ullrich (ιδρυτής), Gymnasium Georgianum, Hildburghausen, Γερμανία
Ανδρέας Γαλανός (ιδρυτής), Γυμνάσιο Αδένδρου (πρώην 2ο Γυμνάσιο Χαλκιδόνας), Χαλκιδόνα Θεσσαλονίκης, Ελλάδα
Andreas Roßt, Gymnasium Georgianum, Hildburghausen, Γερμανία
Annette Bock, Gymnasium Georgianum, Hildburghausen, Γερμανία
Arjana Blazic, IX. gimnazija Zagreb, Zagreb, Κροατία
Edyta Bieniek, Szkoła Podstawowa im. Josepha von Eichendorffa w Krośnicy, Krośnica, Πολωνία
Nadine Schmidt, Gymnasium Georgianum, Hildburghausen, Γερμανία

Futurtopia

Claudine Coatanéa (ιδρύτρια), Lycée Michelet, Vanves, Γαλλία
Patrizia Roma (ιδρύτρια), Istituto Tecnico Tecnologico Statale 'Alessandro Volta', Perugia, Perugia, Ιταλία
Ewa Gajek, Dolnośląski Zespół Szkół w Karpaczu, Karpacz, Πολωνία
Jurgita Steinbusch, RSG 't Rijks Bergen op Zoom, Bergen op Zoom, Κάτω Χώρες
Lucyna Nocoń-Kobiór, Zespół Szkół nr 1 w Pszczynie, Pszczyna, Πολωνία
Θεοδώρα Γκένιου, Γενικό Λύκειο Πεντάπολης Σερρών, Σέρρες, Ελλάδα

Be Smart – Be Part!

Simone van Belkom-Poppelaars (ιδρύτρια), Koning Willem 1 College, Den Bosch, Κάτω Χώρες

Ulrike Kahl (ιδρύτρια), Freiherr-vom-Stein-Berufskolleg, Minden, Γερμανία

Aida Lopez, IES La Guineueta, Barcelona, Ισπανία

Amanda van Dijk, Carolus Clusius College, Zwolle, Κάτω Χώρες

Lina Maria Pereira, Agrupamento de Escolas D. Maria II, Sintra, Cacém, Πορτογαλία

Marion van Kempen, Koning Willem 1 College, Den Bosch, Κάτω Χώρες

Marlene Serras, Agrupamento de Escolas D. Maria II, Sintra, Cacém, Πορτογαλία

Marzena Miazek-Banach, IV Liceum Ogólnokształcące im. Jana Pawła II w Łukowie, Łuków, Πολωνία

Mercè Rodriguez, Freiherr-vom-Stein-Berufskolleg, Minden, Γερμανία

Sandra Lobo, Agrupamento de Escolas D. Maria II, Sintra, Cacém, Πορτογαλία

Verena Weiß, Freiherr-vom-Stein-Berufskolleg, Minden, Γερμανία

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΕΕ

Αυτοπροσώπως

Σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχουν εκατοντάδες κέντρα Europe Direct. Μπορείτε να βρείτε τη διεύθυνση του πλησιέστερου σ' εσάς κέντρου στον ιστότοπο Europa: https://europa.eu/european-union/contact/meet-us_el

Τηλεφωνικώς ή γραπτώς

Η Europe Direct είναι μια υπηρεσία που απαντά στις ερωτήσεις σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μπορείτε να επικοινωνήσετε με αυτή την υπηρεσία:

- καλώντας ατελώς τον αριθμό: 00 800 6 7 8 9 10 11 (ορισμένα δίκτυα τηλεφωνίας ενδέχεται να χρεώνουν τις κλήσεις αυτές),
- καλώντας τον αριθμό: +32 22999696,
- συμπληρώνοντας το ακόλουθο ηλεκτρονικό έντυπο: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_el.

ΒΡΕΙΤΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΕ

Στο διαδίκτυο

Πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο Europa (europa.eu).

Στις εκδόσεις της ΕΕ

Μπορείτε να δείτε ή να παραγγείλετε εκδόσεις της ΕΕ στη διεύθυνση op.europa.eu/el/publications. Μπορείτε να ζητήσετε πολλαπλά αντίγραφα δωρεάν εκδόσεων επικοινωνώντας με την υπηρεσία Europe Direct ή με το τοπικό σας κέντρο τεκμηρίωσης (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_el).

Στη νομοθεσία της ΕΕ και σε σχετικά έγγραφα

Για πρόσβαση σε νομικές πληροφορίες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του συνόλου της ενωσιακής νομοθεσίας από το 1951 σε όλες τις επίσημες γλώσσες, μεταβείτε στον ιστότοπο EUR-Lex (eur-lex.europa.eu).

Στα ανοιχτά δεδομένα από την ΕΕ

Η πύλη data.europa.eu παρέχει πρόσβαση σε ανοιχτά σύνολα δεδομένων από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της ΕΕ. Τα δεδομένα μπορούν να καταφορτωθούν και να επαναχρησιμοποιηθούν δωρεάν, τόσο για εμπορικούς όσο και για μη εμπορικούς σκοπούς. Η πύλη παρέχει επίσης πρόσβαση σε πληθώρα συνόλων δεδομένων από ευρωπαϊκές χώρες.

Επικοινωνήστε μαζί μας

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το eTwinning, συμβουλευτείτε τον ιστότοπό μας:

www.etwinning.net

Για ερωτήσεις σχετικά με το eTwinning, επικοινωνήστε μαζί μας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση: eacea-eplus-etwinning@ec.europa.eu

Η Πλατφόρμα Ευρωπαϊκής Σχολικής Εκπαίδευσης, η οποία τέθηκε σε λειτουργία το 2022, είναι το σημείο συνάντησης για όλο το προσωπικό του σχολείου (από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έως την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης), τους ερευνητές, τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς στον τομέα της σχολικής εκπαίδευσης.

Η Πλατφόρμα Ευρωπαϊκής Σχολικής Εκπαίδευσης είναι μια ενιαία πλατφόρμα η οποία ενσωματώνει τις προηγούμενες πλατφόρμες και υπηρεσίες του eTwinning, της Πύλης Σχολικής Εκπαίδευσης και της Ακαδημίας Εκπαιδευτικών. Από το 2022, η κοινότητα του eTwinning φιλοξενείται σε έναν χώρο περιορισμένης πρόσβασης εντός της Πλατφόρμας Ευρωπαϊκής Σχολικής Εκπαίδευσης. Πρόσβαση στον συγκεκριμένο χώρο έχει αποκλειστικά το προσωπικό σχολείων που έχει προηγουμένως επικυρωθεί από τους εθνικούς οργανισμούς υποστήριξης. Από την έναρξή του το 2005, το eTwinning έχει εξελιχθεί από πρωτοβουλία βάσης σε μια ενεργή σχολική κοινότητα με τη συμμετοχή περισσότερων από 1 053 000 εργαζομένων που απασχολούνται σε περισσότερα από 233 000 σχολεία, σε περισσότερες από 40 χώρες. Το eTwinning παρέχει μια ασφαλή ψηφιακή πλατφόρμα όπου οι εκπαιδευτικοί συμμετέχουν σε διάφορες δραστηριότητες, από τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ευρωπαϊκών συνεργατικών έργων έως τη δικτύωση και από τη συμμετοχή σε εικονικές ομάδες έως την επαγγελματική ανάπτυξη και την αλληλοδιδαχή από ομοτίμους. Μέσω της πλατφόρμας του, η οποία είναι διαθέσιμη σε περισσότερες από 30 γλώσσες, το eTwinning προσφέρει στους εκπαιδευτικούς μια σειρά πόρων και ευκαιριών μάθησης. Τα θέματα αυτών των πόρων περιλαμβάνουν τα οφέλη της συμμετοχής στο eTwinning, τις δεξιότητες του 21ου αιώνα, τη χρήση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση και τα κτί έργων για έμπνευση και καθοδήγηση. Οι εγγεγραμμένοι εκπαιδευτικοί έχουν πρόσβαση στον χώρο περιορισμένης πρόσβασης της πλατφόρμας, που ονομάζεται eTwinning Area.

Η Πλατφόρμα Ευρωπαϊκής Σχολικής Εκπαίδευσης και η κοινότητα eTwinning χρηματοδοτούνται από το Erasmus+, το ευρωπαϊκό πρόγραμμα για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό. Πρόκειται για πρωτοβουλίες της Γενικής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τη λειτουργία της πλατφόρμας έχει αναλάβει το Ευρωπαϊκό Σχολικό Δίκτυο (συντονισμός, περιεχόμενο και υπηρεσίες) και η Tremend Software Consulting SRL (τεχνική υποδομή) βάσει συμβάσεων παροχής υπηρεσιών με τον Ευρωπαϊκό Εκτελεστικό Οργανισμό Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η κοινότητα του eTwinning οφείλει επίσης την ύπαρξή της στη συνδρομή των εθνικών οργανισμών υποστήριξης, οι οποίοι χρηματοδοτούνται από το Erasmus+ βάσει συμφωνιών επιχορήγησης με τον Ευρωπαϊκό Εκτελεστικό Οργανισμό Εκπαίδευσης και Πολιτισμού, και των υποστηρικτικών εταίρων.

